

#18

RURAL DEVELOPMENT

kırsal kalkınma

EKİM-KASIM-ARALIK
OCTOBER-NOVEMBER-DECEMBER
2019

SEBZE VE MEYVE YETİŞTİRİCİLİĞİNİN ÖNEMİ ARTIYOR VEGETABLE AND FRUIT PRODUCTION ON THE RISE

HABER

Cumhurbaşkanımızdan hasat bayramı programında IPARD destekleri açıklaması

NEWS

President's statement on IPARD support during the harvest festival
P.06

GEZİ

Kristal sahillere antik çeşmelere: Burdur

JOURNEY

From crystal beaches to antique fountains: Burdur
P.66

TEMA

Yerel ürünlerimiz Anadolu'dan dünyaya yayılıyor

THEME

Our local products are spread from Anatolia to the world
P.81

EKİM-KASIM-ARALIK 2019 | OCTOBER-NOVEMBER-DECEMBER 2019

3 Aylık Süreli Yayın | Quarterly Journal

ISSN: 2149-472X

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Başkanlığı adına imtiyaz sahibi
Publisher on behalf of Agriculture and Rural Development Support Institution Presidency
HAKAN KALENDER

Yayın Kurulu Başkanı | Head of the Editorial Board & Genel Yayın Yönetmeni | Chief Editor
ALİ KILIÇ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü | Managing Editor
ALİ KILIÇ

Yayın Koordinatörleri | Editorial Coordinators
CEREN ALTINEL-RÜYAM DEMİRKIRAN

Görsel Yönetmen | Art Director
EBRU İNAL

Katkıda Bulunanlar | Contributors
**YUSUF ÇELİK-ZEHRA ÇİDAM-MUHAMMET FATİH ÇOLAK-GENER ATA KÖLANLI
ERGUN KEMAL YENİDÜNYA**

Çeviri | Translation
LİNAS TERCÜME

Yönetim Yeri | Place of Management
Turan Güneş Bulvarı No.68 Yıldız Çankaya/Ankara

İletişim | Contact
Tel : +90 312 409 14 00
Web : www.tkd.gov.tr
Mail : basin@tkdk.gov.tr

Dergide yer alan yazıların sorumluluğu yazarlara aittir. Makul alıntılar dışında iktibas yapılamaz.
The contents of this publication are the sole responsibility of the authors. Copying is not allowed except for reasonable citations.

Hajans**OSS**

Yapım | Production
Via Green, Mustafa Kemal Mah. 2079. Sok. No: A/44
Eskişehir Yolu, Çankaya/ANKARA
Tel : +90 312 417 14 15-417 14 20
Faks : +90 312 417 14 94
www.hossajans.com.tr

Baskı | Print
Özel Ofset Basım Yay. Mat. Tic. San. Ltd. Şti.
Matbaacılar Sanayi Sitesi 1514 Sokak No.6 İvedik - Yenimahalle / Ankara
Tel : +90 312 395 06 08
Baskı Tarihi | Print Date
27.09.2019

SUNUŞ

^{TR} eğerli Okurlar,
Ülkemiz, elverişli coğrafyası, iklimi ve sahip olduğu geniş tarımsal araziler sayesinde çok sayıda meyve ve sebze çeşidinin üretimini yapmaktadır. Dünyanın birçok ülkesiyle karşılaştırıldığında ülkemizde her mevsimde ve her bölgede meyve ve sebze üretimi söz konusudur. Kırsal Kalkınma Dergisi'nin bu sayısında, önemli bir potansiyele sahip olduğumuz meyve ve sebze sektörünü, ihracat, teknoloji, hijyen ve devlet destekleri yönleriyle siz okurlarımıza sunduk. Bakanlığımız her biri farklı arz ve talebe sahip olan meyve-sebze üretiminin artırılmasının yanında, bunların işlenmesi ve pazarlanmasına yönelik yatırımlara da destek sağlamaktadır. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumumuz üzerinden 42 ilimizde IPARD Programı kapsamında yatırımcılara önemli hibeler sağlıyoruz. Bugüne kadar TKDK vasıtasıyla 263 milyon TL hibeyle, toplam bütçesi 640 milyon TL'lik "sebze ve meyve işleme ve paketlenme" yatırımını ülkemize kazandırdık. IPARD kapsamında, "Meyve ve Sebzelerin İşlenmesi ve Pazarlamasına Yatırım" alt tedbiri altında; ayıklama, tasnif ve paketlenme yapan ve entegre soğuk hava tesisleri bulunan küçük ve orta ölçekli işletmelerin AB standartlarına ulaştırılmasını destekliyoruz. Böylece bu sektörde; teknoloji kullanımının artırılması, rekabet gücümüzün geliştirilmesi, kayıpların azaltılarak ürün kalitesinin yükseltilmesini hedefliyoruz.

IPARD kapsamında AB'ye aday ülkeler içerisinde ilk kez Türkiye'de başlayan "LEADER-Yerel Kalkınma Stratejilerinin Uygulanması Tedbiri"nde 2019 Eylül ayında çıktığımız başvuru çağrısının da ülkemize hayırlı olmasını diliyorum. Ayrıca, Ekim ayında tüm paydaşlarımızın katılımıyla gerçekleşecek III. Tarım Orman Şurası, kırsal kalkınmanın da dâhil olduğu tarım ve orman sektöründeki tüm alanlarda yol haritamızı ortaya koyacaktır. Dergimizi ilgiyle okumanızı dilerken, 96. yıl dönümünün coşkusunu yaşayacağımız 29 Ekim Cumhuriyet Bayramınızı en içten dileklerle kutluyor, 10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü münasebetiyle Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü ve vatan uğruna canlarını feda etmiş kahraman şehitlerimizi saygıyla ve rahmetle anıyorum.

BAKAN / MINISTER

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ

INTRODUCTION

^{EN} steemed Readers,
With its suitable geography, climate and wide agricultural lands, our country carries out the production of many types of fruits and vegetables. Compared with many other countries, our country is able to produce fruits and vegetables in all seasons and across all regions. In this volume of the Rural Development Journal, we present you the fruits and vegetables sector, in which we have a great deal of potential, within a context of exports, technology, hygiene and government subsidies.

Our Ministry provides support to increase fruit and vegetable production, each having a different supply and demand volume, as well as supporting investments for the processing and marketing of such products. We provide significant grants to investors in 42 provinces through the Agriculture and Rural Development Support Institution under the IPARD Programme. We have subsidized "vegetable and fruit processing and packaging" investments worth TL 640 million through a total grant of TL 263 million through ARDSI. As part of IPARD and under the sub-measure of "Investments for the Processing and Marketing of Fruits and Vegetables", we support small and medium-sized enterprises that deliver sorting, classification and packaging services and have integrated cold storages in their efforts to attain EU standards. As such, we aim to improve product quality in the sector by increasing the use of technology, developing competitiveness and decreasing casualties. I hope the 2019 September call for applications under the "LEADER - Implementation of Local Development Strategies" measure within the scope of IPARD, which Turkey was the first country among the EU candidate countries to implement, yields auspicious results for our country.

Additionally, the 3rd Agriculture Forestry Council to be held in October with the participation of all of our stakeholders will determine our road map on all areas of the agriculture and forestry sectors, of which rural development is a part. While wishing you an enjoyable read, I would also like to celebrate 29 October Republic Day, of which we will celebrate the 96th anniversary, and remember Mustafa Kemal Atatürk, the founder of our Republic, and the heroic martyrs who sacrificed their lives for the homeland, on account of 10 November Atatürk Remembrance Day.

BAŞKANIN MESAJI

Kırsal Kalkınma Dergisinin Değerli Okurları, Dergimizin bu sayısında kapak konusu olan meyve ve sebze sektörü, ihracat potansiyeli yüksek, kırsalda katma değer ve istihdama katkı sağlayan önemli bir sektördür. Tarımın her alanında olduğu gibi, meyve ve sebze sektöründe de yüksek standartlarda, kaliteli ve verimli üretimin yaygınlaşması şüphesiz üreticilerimizin ve yatırımcılarımızın ortak hedefidir.

Meyve-sebze sektöründe, üretimden işleme, depolamadan pazarlamaya kadar her bir süreç ayrı bir önem taşımaktadır. Bu nedenle, soğuk hava depoları, kurutma tesisleri gibi yatırımlara sağlanan devlet destekleri, meyve ve sebzelerin daha uzun süre saklanmasına yönelik koşulları iyileştirerek, gıda güvenliği standartlarının benimsenmesinde ve ürün kayıplarının önüne geçilmesinde çok önemli bir rol oynamaktadır. Bu sayede, ürünlerin mevsimi dışında ve ekonomik getirisi yüksek olarak satılmasına imkân sağlanmaktadır.

TKDK olarak IPARD Programı kapsamında meyve-sebze ürünlerinin sınıflamasından paketlenmesine, kurutmasından depolanmasına kadar birçok alanda destek sağlıyoruz. Sağladığımız hibelerle meyve-sebze sektöründe kaliteli üretimin artmasına katkı sağlarken, diğer tarafta da kırsalda yatırım ve yeni istihdamın oluşturulmasına destek oluyoruz. Bugüne kadar IPARD kapsamında toplam 220 adet meyve-sebze projesinin hayata geçmesini sağlayan TKDK, bu sektörde desteklerine devam edecektir.

Ayrıca, Eylül ayında ilk kez başvuru çağrısına çıktığımız LEADER Tedbirinin yerelde kalkınmaya ve paydaşların birlikte hareket etmesine önemli katkılar sağlayacağına inanıyorum.

Sözlerimi sonlandırırken, Cumhuriyet Bayramınızı kutluyor, 10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü sebebiyle Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü ve aziz şehitlerimizi saygı ve rahmetle yâd ediyorum.

IPARD Yatırımlarını, yatırımcılarımızı ve sektöre dair bilgileri siz değerli okurlarımızla paylaşan Kırsal Kalkınma Dergisi'nin bu sayısını ilgiyle okumanızı diliyorum.

BAŞKAN / PRESIDENT

Hakan KALENDER

FOREWORD BY THE PRESIDENT

Esteemed Readers of the Rural Development Journal, The cover topic of this issue is the vegetables and fruits sector, a sector with a high export potential that contributes to added value and employment in rural areas. As with all areas of agriculture, the common goal of our producers and investors in the vegetables and fruits sector is undoubtedly to popularize high quality and efficient production at high standards.

From production and processing to storage and marketing, each process in the vegetables and fruits sector carries significance. Therefore, state subsidies for investments such as cold storages, drying facilities play a key role in improving conditions to enable vegetables and fruits to last longer, adopting "food safety standards" and preventing product casualties. This makes it possible to sell products out of season and yield high economic returns.

At ARDSI, we extend support across many areas under the IPARD Programme such as classification of vegetables and fruits, packaging, drying and storage. We contribute to quality production in the vegetables and fruits sector, while also creating investments and new employment opportunities in rural areas through the support we provide. Having helped actualize a total of 220 vegetable and fruit projects under IPARD up until now, ARDSI will continue providing support in this sector.

Additionally, I believe that the LEADER Measure, for which we issued the first call for applications in September, will make a significant contribution to rural development and the cooperation of stakeholders.

As I conclude my remarks, I would like to celebrate our Republic Day and commemorate Mustafa Kemal Atatürk and our saintly martyrs with respect, on account of 10 November Atatürk Remembrance Day.

I hope you enjoy reading this issue of Rural Development Journal containing information on IPARD Investments, our investors and the sector at large.

LEADER ile birleşsin yerelde güçlenin

T.C. TARIM VE
ORMAN BAKANLIĞI

HABER
NEWS

06

CUMHURBAŞKANIMIZDAN
HASAT BAYRAMI
PROGRAMINDA IPARD
DESTEKLERİ AÇIKLAMASI

Presidential statement on IPARD
support during the harvest festival

08

III. TARIM ORMAN ŞURASI
The 3rd Agriculture and Forestry
Council

09

LEADER, AB'YE ADAY
ÜLKELER İÇİNDE İLK KEZ
TÜRKİYE'DE BAŞLADI

LEADER launched first in
Turkey among EU candidate
countries

10

IPARD PROGRAMI
KAPSAMINDA MÜŞAD'LA
İŞ BİRLİĞİ

Cooperation with MÜŞAD in
IPARD

GİRİŞİMCİDEN MESAJ VAR

WE GOT A MESSAGE FROM AN ENTREPRENEUR

12

BAKİŞ
OVERVIEW

28

ÇAĞIN ÖTESİNDEKİ ADAM
A man beyond his age
NURİ DEMİRAC

YAPRAKLAR YEŞERİRKEN
AS THE LEAVES TURN GREEN

32

DOĞADAKİ ÇÖPE KATMA DEĞER SAĞLADI,
DÜNYAYA SATIYOR

She added value to natural waste and now sells it to the
world

KAPAK
COVER

41

SEBZE VE MEYVE YETİŞTİRİCİLİĞİNİN
ÖNEMİ ARTIYOR

Vegetable and fruit production on the rise

GEZİ
JOURNEY

66

KRİSTAL SAHİLLERDEN ANTİK ÇEŞMELERE
From crystal beaches to antique fountains
BURDUR

EKRAN
SCREEN

72

BAHADIR YENİŞEHİRLİOĞLU:
“İNSANOĞLU KAYBETTİĞİ NE VARSA HEPSİNİ
YENİDEN KEŞFEDECEK”
“Mankind will rediscover all that it lost”

TEMA
THEME

82

YEREL ÜRETİCİLERE ÇAĞRI: “EKONOMİK SİSTEM
İÇİNDE SÖZ SAHİBİ OLABİLMEK İÇİN
KOOPERATİFLEŞİN”

Call for local producers: “Create cooperatives to have a say
within the economic system”

86

KADINLAR YEREL ÜRÜNLERİN PAZARLANMASINDA
SÖZ SAHİBİ OLUYOR

Women now have a say in the marketing of local products

90

IPARD DESTEĞİ İLE DÜNYANIN AĞZINI
TATLANDIRIYOR

A sweet taste for the world thanks to IPARD support

KİTAP
BOOK

78

MUTLU OLMA SANATI
On Happiness

FİLM
MOVIE

79

İNSAN
Human

WEB
WEB

80

GÖNÜL ELÇİLERİ
Heart ambassadors

CUMHURBAŞKANIMIZDAN HASAT BAYRAMI PROGRAMINDA IPARD DESTEKLERİ AÇIKLAMASI

PRESIDENTIAL STATEMENT ON IPARD SUPPORT DURING THE HARVEST FESTIVAL

Bu yıl 69'uncusu düzenlenen Hasat Bayramı, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın teşrifleri, Sayın Tarım ve Orman Bakanımız Dr. Bekir Pakdemirli'nin iştirakleriyle Ankara'nın Polatlı ilçesinde yer alan Tarım İşletmesi Müdürlüğü'nde 26 Temmuz Cuma günü gerçekleştirildi.

2019'DA 310 MİLYON AVRO IPARD KIRSAL KALKINMA BAŞVURU ÇAĞIRISI

Hasat duasıyla başlayan programda biçerdöverlerle hasat gerçekleştirildi. Milli ve yerli elektrikli traktörün ilk defa sergilendiği hasat bayramında konuşan Sayın Cumhurbaşkanımız Erdoğan "2019 senesinde IPARD kapsamında 310 milyon avro yani 2 milyar TL hibe bütçeli kırsal kalkınma proje başvuru çağrısına çıktık. 2023 yılına kadar desteklediğimiz proje sayısını 20 bine, toplam hibe miktarını 8 milyar TL'nin üzerine ulaştırmayı hedefliyoruz." dedi.

The 69th Harvest Festival was held on Friday, 26 July at Agricultural Holding Directorate in Polatlı, Ankara. H.E. Mr. Recep Tayyip Erdoğan, President of the Republic of Turkey, honored the festival venue. Dr. Bekir Pakdemirli, Minister of Agriculture and Forestry of the Republic of Turkey, also attended the festival.

CALL FOR APPLICATIONS FOR IPARD RURAL DEVELOPMENT SUPPORT WORTH EUR 310 MILLION IN 2019

The festival program started with harvest prayers, followed by harvesting with combine harvesters. Addressing the audience at this year's harvest festival during which the nationally and locally-manufactured electric tractor was showcased for the first time, H.E. Mr. Recep Tayyip Erdoğan stated: "We issued a call for applications for rural development projects under IPARD with a grant budget of

TARIMDA EMEĞİN MEYVELERİNİ TOPLUYORUZ

Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesinde yürütülen, ülke tarımı adına büyük önem taşıyan, Türkiye'de ilklere imza atılan milli ve yerli projelerin tanıtımı da gerçekleştirildi. Yaklaşık 10 bin çiftçi ve vatandaşın katıldığı 69. Hasat Bayramı'nda söz alan Tarım ve Orman Bakanımız Dr. Bekir Pakdemirli "Bugün burada bu sezonun hasadını bereketini kutlamak hasat coşkusu sizlerle paylaşarak çoğaltmak için buluştuk. Toprağın emekle, emeğin bereketle buluştuğu bu günde sizlerle birlikte olmaktan memnuniyet duyuyorum. Saygıdeğer Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a tarım ve hayvancılığa verdiği önemden ve teşriflerinden dolayı özellikle teşekkür ediyorum. Tarımda alın terinin, toprağa verilen önemin atılan tohumun edilen duanın ve 1 yıllık emeğin meyvelerini topladığımız hasat bayramı elbetteki geçimini tarımdan sağlayanlar için bayram niteliğindedir." dedi.

Çiftçilerin ve üreticilerin geniş katılımıyla gerçekleşen hasat bayramı etkinliklerinde Tarım ve Orman Bakanlığı'na bağlı kuruluşların açtığı stantlarda katılımcılara çeşitli konularda bilgi verildi. TKDK'nın tanıtım standında IPARD Programı 6. Çağrı İlanı hakkında Kurum uzmanları tarafından üreticilere detaylı bilgi verildi ve merak edilen konulardaki sorular yanıtladı.

EUR 310 Million, i.e. TL 2 billion, in 2019. We aim to increase the number of supported projects to 20 thousand and the total amount of grants to above TL 8 billion by 2023."

WE REAP THE FRUITS OF AGRICULTURAL LABOR

The festival was also an occasion of publicity and promotion work for a series of national and domestic projects marking the first of their kind in Turkey. These projects are run by the Ministry of Agriculture and Forestry and are critically important for national agriculture. The 69th Harvest Festival was attended by almost 10,000 farmers and citizens. Speaking at the festival, Dr. Bekir Pakdemirli, Minister of Agriculture and Forestry, stated: "Today we gathered here to celebrate this year's harvest and abundance and to share with you and extend the joy of harvest. I am very happy to meet you today when soil meets labor and labor meets abundance. I would like to offer my special gratitude to H.E. Recep Tayyip Erdoğan, our President, for the importance he attaches to agriculture and livestock and for gracing us with his presence. During this harvest festival, we will be reaping the fruits of agricultural labor, of the importance given to soil, of the seeds spread around, of prayers and of a year's labor and hard work. It is truly a source of joy and mirth for those making a living from agriculture."

Many farmers and producers attended the harvest festival, and booths of organizations affiliated to the Ministry of Agriculture and Forestry were a source of information on various subjects. At ARDSI booth, experts from the Institution provided producers with detailed information on the 6th Call under the IPARD Program and answered questions posed by the participants.

III. TARIM ORMAN ŞURASI

THE 3RD AGRICULTURE FORESTRY COUNCIL

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından tüm paydaşların bir araya getirilerek görüşlerini paylaşacağı “III. Tarım Orman Şurası” çalışmaları başlatıldı.

Tarım ve Orman Bakanı Dr. Bekir Pakdemirli ve tüm paydaşların katılımı ile 17 Temmuz’da Ankara’da gerçekleştirilen Şura tanıtım toplantısının ardından, konu bazında belirlenen çalışma grupları çalışmalarına başladı.

Sektörün tüm paydaşlarının görüşlerinin alınabilmesi için internet sitesi yayına geçti. Tüm görüşlerin alınması ve değerlendirmelerin tamamlanmasından sonra komisyonların oluşturacağı raporlar Şurada karara bağlanacak. Çalışmalara ilişkin hazırlanacak sonuç bildirgesi Ekim ayında kamuoyuna açıklanacak.

III. Tarım Orman Şurası ile, bitkisel ve hayvansal üretim ile su ürünleri üretiminin geliştirilmesi, gıda üretimi, güvenliği ve güvenilirliğini temin, kırsal kalkınma, toprak, su kaynakları ve biyoçeşitliliğin korunması ile bu kaynakların sürdürülebilir kullanımı, çiftçinin örgütlenmesi ve bilinçlendirilmesi, tarımsal ve hayvansal üretimin planlanması, tarımsal desteklemelerin etkin yönetilmesi, tarımsal piyasaların düzenlenmesi, orman ve mera yönetimi ve tabiatın korunması gibi önemli konularda detaylı çalışmalar ve planlamalar yapılacaktır.

Activities have been initiated by the Ministry of Agriculture and Forestry to organize “The 3rd Agriculture Forestry Council” which will assemble all stakeholders to exchange views.

Following the council promotion meeting held in Ankara on July 17, 2019 with the participation of Dr Bekir Pakdemirli, the Minister of Agriculture and Forestry, and all stakeholders, the working groups formed by subject have initiated their activities. The website has been introduced in order to obtain views from all stakeholders of the sector. After opinions are obtained and discussions are completed, the reports to be prepared by commissions will be agreed during the council meeting. The final declaration regarding activities will be announced to public in October. The 3rd Agriculture Forestry Council will be instrumental for detailed activities and planning with the objectives such as improving plant production, animal production and fishery production, ensuring food production, security and safety, maintaining rural development, soil, water resources and biodiversity, using these resources in a sustainable manner, organizing farmers and raising their awareness, planning agricultural and animal production, managing agricultural supports effectively, regulating agricultural markets, managing forests and pastures and protecting the nature.

LEADER, AB’YE ADAY ÜLKELER İÇİNDE İLK KEZ TÜRKİYE’DE BAŞLADI

LEADER LAUNCHED FIRST IN TURKEY AMONG EU CANDIDATE COUNTRIES

LEADER- Yerelde Kalkınma Stratejilerinin Uygulanması” tanıtım programı Tarım ve Orman Bakanı Dr. Bekir Pakdemirli ile Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Başkanı Büyükelçi Christian Berger’in katılımıyla 22 Ağustos’ta Ankara’da yapıldı. Tarım ve Orman Bakanı Pakdemirli, yaptığı konuşmada, IPARD Programı kapsamında destek sağlanacak yeni uygulamalardan birisi olan LEADER yaklaşımın AB’ye aday ülkeler içerisinde ilk kez Türkiye’de uygulanacağını açıkladı. Pakdemirli, “Bu grupların kendi yöreleri için yerel kalkınma stratejilerini hazırlaması ve uygulaması sağlanmaktadır. Yani, herkes kendi bölgesinin insanıyla yöresinin derdini tespit ediyor ve çözümünü de iş birliğiyle gerçekleştirebiliyor.” ifadelerini kullandı. Pakdemirli, LEADER kapsamında yöreye uygun kalkınma stratejilerini hazırlayan dernek statüsündeki yerel eylem gruplarına destek sağlanacağını, kurulan bu derneklerin genel giderlerini, bölge üreticilerine yönelik eğitim ve tanıtım faaliyetleri ile yöre halkının ortak faydasına yönelik projelerin destekleneceğini söyledi.

The launch event “LEADER-Implementation of Development Strategies at Local Level” was organized in Ankara on August 22, 2019 with the attendance of Bekir Pakdemirli PhD, the Minister of Agriculture and Forestry, and Ambassador Christian Berger, the Head of the European Union Delegation to Turkey. In his speech, the Minister of Agriculture and Forestry Pakdemirli announced that the LEADER approach, one of the new practices to be supported within the IPARD Programme, would be introduced first in Turkey among all other EU candidate countries. Pakdemirli stated: “This measure enables these groups to prepare and implement local development strategies for their own regions. In other words, everyone identifies the problems of their respective regions with their local communities and offers solutions in collaboration with each other”. Pakdemirli also expressed that local action groups with the status of an association preparing development strategies that are appropriate for their regions would be supported and the overhead costs of the associations, their training and promotion activities for the producers in their regions and the projects intended for the common interests of local community would be supported within the framework of LEADER.

CHRISTIAN BERGER: “TÜRKİYE BİR LOKOMOTİF GÖREVİ ÜSTLENİYOR”

Berger ise kırsal kalkınmanın çeşitliliğe sahip olan bir faaliyet olduğunu dile getirdi. LEADER’in kırsal kesime verilen bir finans kaynağı olmakla kalmadığını aktaran Berger, şunları kaydetti: “LEADER uygulamasında Türkiye bir lokomotif görevi üstleniyor. Kadınlar, gençler, özel sektör ve kamu olmak üzere tüm paydaşların seferberliğe katılmalarını sağlıyor. Kırsalın cazibesini daha da artırmalıyız.”

CHRISTIAN BERGER: “TURKEY WILL ACT AS A POWERHOUSE”

Berger has expressed that rural development is an activity offering diversity. Commenting that LEADER is not limited to being a financial resource allocated for rural population, Berger stated: “Turkey will act as a powerhouse in terms of LEADER. It enables all stakeholders including women, youngsters, the private sector and the public sector to be a part of this mobilization. We need to increase the attractiveness of rural areas even more.”

LEADER KAPSAMINDA 13 MİLYON AVRO BAŞVURU ÇAĞRISI

TKDK, 12 Eylül’de LEADER tedbiri kapsamında 13 milyon avroluk başvuru çağrısına çıktı. Başvurular, 12 Kasım-12 Aralık’ta TKDK il koordinatörlüklerine yapılacak. Başvuruya ilişkin tüm bilgiler www.tkd.gov.tr web sitesinden kamuoyuyla paylaşılmıştır. LEADER uygulaması ilk etapta; Amasya, Ankara, Çanakkale, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Erzurum, Kastamonu, Manisa, Ordu, Samsun ve Şanlıurfa’nın olduğu 12 ilde uygulanacak. 2020 yılından itibaren diğer IPARD illerinde de yaygınlaştırılması planlanıyor.

CALL FOR APPLICATION AT EUR 13 MILLION WITHIN LEADER

ARDSI announced a call for application at EUR 13 million for LEADER measure on September 12, 2019. Applications will be lodged to ARDSI provincial coordination units from November 12 to December 12, 2019. All information regarding applications is shared with the public through the website www.tkd.gov.tr. LEADER will be initially implemented in 12 provinces including Amasya, Ankara, Çanakkale, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Erzurum, Kastamonu, Manisa, Ordu, Samsun and Şanlıurfa. It is planned to extend this measure to other IPARD provinces starting from 2020.

IPARD PROGRAMI KAPSAMINDA MÜSİAD'LA İŞ BİRLİĞİ COOPERATION WITH MÜSİAD IN IPARD

Tarım ve Orman Bakanı Dr. Bekir Pakdemirli ile Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı Abdurrahman Kaan, “IPARD Programı İş Birliği Protokolü” imzaladı.

Pakdemirli, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunda (TKDK) düzenlenen imza töreninde yaptığı konuşmada, MÜSİAD’la önemli bir iş birliğini başlatmak için bir arada olduklarını söyledi. TKDK tarafından uygulanan IPARD Programı’nın etkinliğini daha da artırmak için protokolü imzalayacaklarını belirten Pakdemirli, şöyle konuştu: “Bakanlık olarak her zaman bir araya gelip istişareler yapıyoruz. Üretim için atacağımız adımları hep beraber belirliyoruz. MÜSİAD bizim değerli bir paydaşımızdır. Bu protokolü çok önemsiyoruz. Amacımız belli, kırsala daha çok yatırım, üreticiye daha çok gelir, istihdama daha çok katkı. Biz, kırsalı uzak diyarlar olarak görmüyoruz. Tüm imkanlarla kırsalı teşvik ediyoruz. Bu protokolle, MÜSİAD

Dr Bekir Pakdemirli, the Minister of Agriculture and Forestry and Abdurrahman Kaan, the President of MÜSİAD (Independent Industrialists’ and Businessmen’s Association), signed “the Cooperation Protocol for IPARD Programme”.

In the speech delivered by him during the signing ceremony held at the Agriculture and Rural Development Support Institution (ARDSI), Pakdemirli stated that they were organizing this ceremony to initiate a significant cooperation effort with MÜSİAD. Indicating that they would sign the protocol for increasing the effectiveness of the IPARD Programme implemented by ARDSI, Pakdemirli delivered the following remarks: “As the Ministry, we always come together to discuss these issues. We identify potential steps towards production all together. MÜSİAD is a valuable stakeholder for us. This protocol is very important for us. Our evident aim is to make more investment in rural areas, create more income for producers and make more contribution to employment.

IPARD kapsamında ehil ve doğru yatırımcıyı bulmamızı sağlayacak. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu vasıtasıyla, MÜSİAD üyelerine IPARD kapsamında eğitimler vereceğiz. IPARD kapsamında bilgilendirmeler yaparak farkındalığı artıracacağız.” IPARD kapsamında, kırsal kalkınma için sağladığı kaynaktan dolayı, Avrupa Birliği’ne teşekkür eden ve bu desteklerin daha da artmasını beklediklerini söyleyen Pakdemirli, Türkiye’nin IPARD kırsal kalkınma uygulamalarında Avrupa Birliği’ne aday ülkeler arasında en başarılı ülke olduğunu vurguladı.

KAAN'DAN ŞEHİR KONFORUNDA KIRSAL VURGUSU

Kaan ise bugün dünyada ekonomideki dengelerin değiştiğini gördüklerini dile getirdi. Zorlu rekabet ve ticari arenada giderek sertleşen koşullar karşısında, kendilerini gelecekte zorlu bir sürecin beklediğine işaret eden Kaan, şunları kaydetti: “Bu noktada en önemli vurgu, ülkelerin kendi kaynaklarını en iyi şekilde kullanarak, bu sahalarda yer almalarıdır. Burada da karşımızda beliren konulardan biri, kırsal kalkınma oluyor. Yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarının önemli rol oynadığını belirterek, bu noktada MÜSİAD olarak bize düşen görev ve sorumlulukların farkında olduğumuzu ifade etmek istiyorum. Giderek kaybolan kırsal kalkınma anlayışını diri tutmamız lazım.

‘Şehir konforunda kırsal’ sağlınırsa kırsalın cazibesi artar. Altyapıyı destekleyerek, özellikle genç nüfusun yerinde kalmasını sağlayabiliriz. İnsanlarımıza yerinde istihdam sağlayarak, doğdukları topraklardan koparmamalıyız. Kırsalda üretici olan nüfus şehirlerde gıda tüketicisi.”

Pakdemirli ve Kaan, konuşmaların ardından protokole imza atarak, Türk iş dünyasına hayırlı olması temennisinde bulundu.

Törene, Tarım ve Orman Bakan Yardımcısı Mustafa Aksu, TKDK Başkan Vekili Hakan Kalender ve MÜSİAD Yönetim Kurulu üyeleri katıldı.

We do not consider rural areas as distant land. We incentivize rural areas by all available means. Through this protocol, MÜSİAD will enable us to find competent and appropriate investors within IPARD. We will hold training events for MÜSİAD members within IPARD via ARDSI. We will also provide information and raise awareness within IPARD Programme.” Extending his appreciation to the EU for the funds allocated to rural development through IPARD and indicating his expectation for an increase in such assistance, Pakdemirli emphasized that Turkey was the most successful country regarding the rural development practices of IPARD among the EU candidate countries.

EMPHASIS OF RURAL AREAS IN URBAN COMFORT FROM KAAN

Kaan stated that they were currently witnessing a shift of balances in global economy. Pointing out that a tough process was awaiting them in the future in the face of challenging competitive and commercial conditions, Kaan added: “As things stand, the survival of countries under these harsh conditions by their own means is of utmost importance. In this sense, one of the potential focal areas is rural development. By indicating that local governments and non-governmental organizations play a critical role in this regard, I would like to state that we, as MÜSİAD, are aware of the duties and responsibilities incumbent upon us. We need to keep alive the concept of rural development. If rural services are offered in urban comfort, then the rural services will be more attractive. We can ensure that especially young people do not leave their hometowns by supporting the infrastructure. We must ensure that those people remain in their lands by providing them with employment in their hometowns. The producers in rural areas become consumers in the cities.” Following their speeches, Pakdemirli and Kaan signed the protocol and wished that it would be useful for Turkish business world. Deputy Minister of Agriculture and Forestry Mustafa Aksu, the Acting President of ARDSI Hakan Kalender and the members of MÜSİAD Board attended the ceremony.

ARDAHAN

IPARD DESTEĞİYLE ÇİFTLİKTE KADIN ELİ WOMEN'S PRESENCE AT FARM THROUGH IPARD SUPPORT

TR Ev hanımı olan Hülya Dünder'ın hayvan sevgisi onun yatırım fikrinin temelini oluşturmuş. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) Ardahan İl Koordinatörlüğüne 14. Çağrı döneminde süt üreten tarımsal işletmeler kapsamında başvuruda bulunan Hülya Dünder, Ardahan merkeze bağlı Tepeler köyünde yatırımını hayata geçirdi. %60 desteğe sahip projesine 813.000 TL hibe alan faydalancının 30 dönüm arazi üzerine kurulu çiftliğinde 50 büyükbaş hayvanı bulunuyor. Köyüne örnek bir proje kazandıran Dünder o süreci şöyle anlatıyor: “İlk etapta birkaç tane hayvan alarak sektöre adım attım. İşimi büyütmeye karar verdiğim esnada arkadaşlarımdan TKDK'yi duydum, Ardahan İl Koordinatörlüğüne bilgi almaya geldim ve 14. Çağrı döneminde başvuruda bulundum. 2016 yılında Dünder Çiftliği'ni tamamlayarak süt üretimine başladım. Hayvanlarımın beslenmelerine özen gösteriyorum. Onlar benim için çok değerli, aramızda duygusal bir bağ var. Çalışanlarımı da onlara tatlı dille güler yüzle yaklaşmaları konusunda uyarıyorum. İşletmemde iki kişiyi istihdam ediyorum ve ben de her gün hayvanlarımın başındayım.” Dünder, IPARD hibelerinden tekrar faydalanmayı hedeflediğini anlatarak, “Ürünümü Ardahan'da faaliyet gösteren süt işleme tesislerinden birine satıyorum. Ardahan kaşar peyniri üretiminde oldukça etkin olduğundan bu konuda bir sıkıntı yaşamıyoruz. Şu an hedeflerim arasında öncelikli olarak süt verimi ile çiftliğimdeki hayvan sayısını arttırmak ve çevre düzenlemesi yapmak var. Çevre düzenlemesi için IPARD II kapsamında tekrar başvuruda bulunmayı düşünüyorum.” diyor.

EN Hülya Dünder is a housewife whose love for animals laid the foundations of her investment idea. Having applied to Ardahan Provincial Coordination Unit of Agriculture and Rural Development Support Institution (ARDSI) during the term of the 14th Call as a milk-producing agricultural enterprise, Hülya Dünder launched her business in Tepeler Village of Ardahan's central district. The beneficiary received a support of TL 813,000 for her project which had a support rate of 60% and now has 50 cattle in her farm built on a land of approximately 30 decares. Dünder has launched an exemplary project in her village and describes the process as such: “I stepped into the sector by purchasing a couple of animals. I heard about ARDSI from my friends when I had decided to grow my business. I went to Ardahan Provincial Coordination Unit to receive information and applied during the 14th Call period. I completed preparations for Dünder Farm in 2016 and started producing milk. I am very careful about my animals' nutrition. They are very valuable for me. We have an emotional bond. I caution my employees that they approach the animals in a soft and friendly manner. I employ two people in my enterprise and I am in charge of my animals every day.” Explaining that she intends to benefit from IPARD support again, Dünder says, “I sell my products to a milk processing facility in Ardahan. As Ardahan is very active in kashar cheese production, we do not encounter any problems in this regard. My current goals include increasing milk yield and the number of animals at my farm as well as doing some landscaping. I am thinking of filing another application under IPARD II for landscaping.”

KAZ DAĞLARININ ETEKLERİNDE TKDK BEREKETİ

ARDSI BRINGS ABUNDANCE ON THE PIEDMONTS OF MOUNT IDA

TR İsviçre Alpleri'nden sonra dünyanın en yüksek oksijen oranına sahip olan Kaz Dağları'nın bir bölümü Bayramiç İlçesi sınırlarında yer alıyor. Aynı zamanda Bayramiç, coğrafi işaret tescilli 'Bayramiç beyazı' adıyla yapılan özel bir nektarin türüne ve birbirinden lezzetli elma bahçelerine ev sahipliği yapıyor. Çanakkale'nin bu güzel ilçesine bağlı Karaköy köyünde, iki çocuk babası olan Ramazan Çakır, S.S. Karaköy Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'nin başkanı ve aynı zamanda da köyün muhtarı. Çakır, çocukluğundan bu yana bütün köy halkının hayali olan soğuk hava deposu projesini yakın zamanda hayata geçirmiş gerçek bir yöre sevdalısı. Çakır, S.S. Karaköy Tarımsal Kalkınma Kooperatifi olarak projelerini sunduklarını ve TKDK'dan yaklaşık 1.4 milyon lira destek aldıklarını belirterek, TKDK desteğiyle köye kazandırılan tesisin faydalarını şöyle anlatıyor: “Çocukluğumdan beri kurduğum hayaller gerçeğe dönüştü. Bu tesis ile birlikte Karaköy halkı, artık uzak mesafelerde yer aldığı için kullanamadıkları soğuk hava depolarına gitmek zorunda değiller. Üstelik bazen ürünlerimiz için yer bulamadığımız zamanlar oluyordu. Kendimize ait soğuk hava deposu ile meyvelerimizi güvenle ve istediğimiz gibi saklayabiliyoruz. Çiftçimiz bu yıl soğuk hava deposunda muhafaza ettiği elmalardan iki kat fazla para kazandı.”

IPARD desteklerinin kooperatifler açısından önemine değinen Çakır, sözlerine “Yatırım yapacaklar için TKDK bulunmaz bir fırsat. Kurum çalışanları güler yüzlü, yardımsever ve ilgililer. Projemizin başından sonuna kadar hep birlikte hareket ettik. Herkesi IPARD desteklerinden faydalanmaya davet ediyorum.” ekledi

EN A portion of Mount Ida, which has the world's highest oxygen rate only second to the Swiss Alps, is located within the boundaries of Bayramiç district. Bayramiç is also home to a special type of nectarine called “Bayramiç white”, which is registered as a geographical indication, as well as delicious apple gardens. In Karaköy village of this beautiful district in Çanakkale, Ramazan Çakır, father-of-two, acts as the Chairman of Karaköy Agricultural Development Cooperative in addition to serving as the village's headman. Çakır is a man truly passionate about the region and has recently realized the cold storage project which had been a dream of villagers since his childhood. Stating that Karaköy Agricultural Development Cooperative submitted a project and received ARDSI support at an amount of TL 1.4 million, Çakır describes the benefits of the facility brought to the village through ARDSI support: “The dreams I've had since childhood have become true. With this facility, the people of Karaköy no longer have to go to the cold storages that they cannot use since they are located so far away. On top of that, there were times when we couldn't find a storage place for our products. The cold storage that we own ourselves enables us to safely store our fruits as we wish. Our farmers have doubled their income from the apples they've stored in the cold storage this year.”

Touching upon the importance of ARDSI support for cooperatives, Çakır adds, “ARDSI is a golden opportunity for those looking to invest. The Institution's personnel are friendly, helpful and interested. We worked together from the beginning of our project until the end. I invite everyone to benefit from IPARD support.”

ÇANAKKALE

HAYALLER TKDK İLE GERÇEK OLDU

DREAMS CAME TRUE THROUGH ARDSI SUPPORT

Erzurum'u Karadeniz'e bağlayan İspir ilçesinde yaşayan ve emekli bir öğretmen olan İlhan Efe, kırsal kalkınmanın güzel örneklerinden birini hayata geçirmiş. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nun (TKDK) destekleriyle pekmez üretim tesisi açan Efe, tesiste pekmez, köme ve pestil gibi yöreye özgü ürünler üretiyor. "Pekefe" markası ile ürünlerini satışa sunan İlhan Efe, gerekli üretim izinlerini alarak markalaştırdığı ürünleri geleneksel yolla hijyen ve kalite kuralları çerçevesinde tüketicilerle buluşturuyor. Erzurum ekonomisine katkı sağlamaktan büyük mutluluk duyduğunu kaydeden Efe, üretim tesisi ile ilgili şu bilgileri aktarıyor: "Emeklilikten sonra boş durmak istemedim ve çocukluğumdan beri bildiğim iş olan pekmez üretimini yapmaya karar verdim. O dönemde TKDK uzmanları yaptıkları toplantılarda yerel ürünlerin üretimi için Kurumun destek verdiğini ifade ettiler. Daha sonra yaptığımız görüşmeler neticesinde işimi geliştirmeye karar verdim. 2013 yılında 250 bin lira civarında destek alarak 500 bin liralık bir tesis kurdum. Tesiste pekmez şirasını yakmadan üretim yapıyoruz. Güneş ışığında uzun sürelerde pekmezi pişiriyor ve pişirme işleminde doğal sıcaklık kullanıyoruz. Bu yöntem sayesinde doğal ürünleri, doğal kaynaklarla tüketime hazırlıyoruz. Üretimin sonunda ise posa haline gelen dutlarımızı kurutup çuvallayarak hayvan yemi yapıp çiftçilerimize kazandırıyoruz. Yıllık ortalama 40-50 ton doğal pekmez üretimi yapıyoruz. Talepler doğrultusunda ulusal marketlerin şantılarında da yer aldık. Tesisimizde eşim, oğlum ve benim dışımda, çoğunluğu kadın olmak üzere 10 çalışanımız var. IPARD destekleri olmasaydı biz böyle bir yatırımı ancak hayal edebildik."

Ilhan Efe, a retired teacher who lives in the district of Ispir that ties Erzurum to the Black Sea Region, realized one of the best examples of rural development. Having opened a production facility for molasses with support from the Agriculture and Rural Development Support Institution (ARDSI), Efe produces products unique to the region such as molasses, köme and pestil. Launching his products under the brand "Pekefe", Efe delivers his products, for which he obtained the required production permits and registered as a trademark, in a traditional manner in accordance with rules of hygiene and quality. Stating that he's very happy to be contributing to Erzurum's economy, Efe talks about his production facility: "I didn't want to stay idle after retirement and decided to produce molasses, which is something I had been familiar with since childhood. Back then, in a meeting they held, ARDSI experts said that the Institution provided support for the production of local products. As a result of ensuing negotiations, I decided to develop my business. I received an approximate support of TL 250,000 in 2013 and established a facility worth TL 500,000. At the facility, we produce without burning the must for molasses. We boil molasses for long periods under sunlight and use natural heat in the boiling process. This method enables us to use natural resources to prepare natural products for consumption. After production ends, we dry the mulberry pulp, put them in bags and give them to farmers as animal feed. We produce approximately 40-50 tonnes of natural molasses annually. We have also featured our products on the shelves of national supermarkets upon request. In addition to my wife, my son and myself, we have 10 employees at the facility, most of whom are women. "Had it not been for IPARD support, this investment would have only remained a dream."

YÜKSEK STANDARTLARA KAVUŞTU

DIŞA BAĞIMLILIKTAN KURTULDU

REACHING HIGH STANDARDS, DITCHING EXTERNAL DEPENDENCE

1 977 yılında Trabzon'da dünyaya gelen İlyas Bektaş, üniversite eğitiminin ardından aile mesleği olan inşaata yönelmiş. 2001 yılında ahşap işleme sektörüne giriş yapan Bektaş, o günden beri bu sektörde faaliyetlerine devam ediyor. Bektaş, içerik olarak mutfak, banyo, kapı ve dekorasyon anlamında üretimlerinin devam ettiğini belirterek, IPARD desteklerinden Trabzon İl Koordinatörlüğünün sivil toplum kuruluşları için yaptığı bir sunum vasıtasıyla haberdar olduklarını anlatıyor. Sonrasında, TKDK Trabzon İl Koordinatörlüğü'ne Yerel Ürünlerin ve Mikro İşletmelerin Geliştirilmesi alt tedbiri kapsamında proje sunduklarını ve Yomra ilçesindeki tesislerini modernize ettiklerini kaydeden Bektaş, o süreci şöyle anlatıyor: "TKDK'dan işletmemizin makine ekipmanlarına destek aldık. Yeni aldığımız makineler sayesinde kapasitemizi arttırdık. İşletmemiz eskiye göre daha teknolojik hale geldi. Yarı mamul işlerini dışarda yaptırıyorduk, şimdi burada kendi işletmemizde yapıyoruz. Daha profesyonelleştik diyebilirim. O süreçte Kurum personeli ile çok uyumlu çalıştığımızı söyleyebilirim. Gerçekten bize her konuda yardımcı oldular. TKDK çok ciddi ve işini iyi bilen bir kurum." Bektaş, doğru zamanda doğru projeyi yakalayabilmeleri durumunda başvuracakları tek kurumun TKDK olacağını altını çizerek, "TKDK'ya proje hazırlarken biz de geliyoruz. Karşımızda profesyonel bir Kurum var ve bu bizi de profesyonelleştiriyor." ifadelerini kullanıyor.

Born in Trabzon in 1977, İlyas Bektaş engaged in construction business, the sector his family had been involved in, after his university education. Entering the wood processing sector in 2001, Bektaş has since continued his operations in this sector. Stating that their production for kitchens, bathrooms, doors and decoration are ongoing, Bektaş says they learned about IPARD support via a presentation by Provincial Coordinator for Trabzon, for non-governmental organizations. Stating that they submitted a project to ARDSI's Trabzon Provincial Coordination Unit within the scope of the sub-measure of Local Product and Micro Enterprise Development and modernized their facilities in the district of Yomra, Bektaş describes the process as such: "We received support from ARDSI for the machinery and equipment in our enterprise. We increased our capacity thanks to the new machinery. Our enterprise has become more technological compared to the past. We used to outsource semi-finished goods but now we manufacture them here at our own enterprise. I can say we have become more professional. We worked with the Institution's personnel in a very harmonious manner back in the process. They truly helped us with everything. ARDSI is a very serious institution that knows what it is doing." Underlining that ARDSI was the only institution they would apply to if they found the right project at the right time, Bektaş says, "Preparing projects for ARDSI also develops us. We deal with a professional institution and that makes us more professional."

Faruk KAYMAKCI

Dışişleri Bakan Yardımcısı ve AB Başkanı, Büyükelçi / Deputy Minister of Foreign Affairs and Director for EU Affairs, Ambassador

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI VE AB BAŞKANI BÜYÜKELÇİ FARUK KAYMAKCI: “TÜRKİYE AB İÇİN ANAHTAR BİR ÜLKEDİR”

AMBASSADOR FARUK KAYMAKCI, DEPUTY MINISTER OF FOREIGN AFFAIRS AND DIRECTOR FOR EU AFFAIRS: "TURKEY IS A KEY COUNTRY FOR THE EU"

Türkiye'nin Avrupa Birliği (AB) ile olan ilişkilerini yoğun bir çalışma temposu ile yürüten Dışişleri Bakan Yardımcısı ve AB Başkanı Büyükelçi Faruk Kaymakcı, ülkemizin tarım, ekonomi başta olmak üzere birçok konuda AB ülkeleri için anahtar konumunda olduğunu belirtiyor. IPARD Programını başarı ile sürdüren ülkemizin, bu alandaki başarısı ile birçok ülkeyi geride bıraktığına da dikkat çeken Kaymakcı ile, AB ile ilişkilerimiz, gelecek hedeflerimiz ve IPARD Programlarındaki başarımıza ilişkin önemli bir röportaj gerçekleştirdik.

► Dışişleri Bakanlığı AB Başkanlığı görevinizin kapsamını ve faaliyet alanlarını paylaşabilir misiniz?

Başkanlığımız, ülkemizin Avrupa Birliği (AB) üyeliğine hazırlanması için yapılacak çalışmaların yönlendirilmesi, izlenmesi, eş güdümü ile üyelik sonrası çalışmaların eş güdümünü sağlamak üzere 2000 yılında Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (ABGS) adıyla kurulmuştur. 2011 yılında AB Bakanlığı adı altında ayrı bir Bakanlık olarak örgütlenmiş, 2018 yılında ise Cumhurbaşkanlığı yönetim sistemine geçişle birlikte AB sürecimizin tek elden yürütülmesini teminen Dışişleri Bakanlığımıza bağlı bir Başkanlık olarak yeniden yapılandırılmıştır.

Kurulduğu günden bu yana Başkanlığımız, Türkiye'yi AB üyeliğine taşıyacak reformların ve demokratikleşme çabalarının yürütülmesinde önemli bir rol üstlenmiştir. Yalnızca Türkiye'deki kurum ve kuruluşlarla değil, AB kurumlarıyla da yakın iş birliği içerisinde çalışmalar yürüten Başkanlığımızın faaliyetleri 4 temel alanda özetlenebilir. Bunlar: 35 fasıl temelinde AB'ye katılım müzakereleri; AB ile uyum yönünde reform çalışmaları; Türkiye-AB mali iş birliği kapsamında sağlıktan çevreye, tarım ve kırsal kalkınmadan tüketici haklarına kadar birçok farklı alanda ve ülkemizin farklı bölgelerinde yürütülen AB program ve projeleri ile Avrupa Birliği İletişim Stratejisi (ABİS) kapsamında yurtiçi ve yurtdışında yürütülen iletişim faaliyetleridir. Ayrıca, vatandaşlarımıza vize serbestisi sağlanması, gümrük birliğinin güncellenmesi, sivil toplum kuruluşlarımızın kapasitelerinin artırılmasına yönelik çalışmalar ile göç yönetimi gibi Türkiye-AB ilişkilerindeki güncel meselelerle ilgili olarak da diğer Bakanlıklarımız ve kuruluşlarla birlikte çalışmaktayız. AB sürecimiz kapsamında yürütülen çalışmalar sadece teknik temelde değildir. Siyasi, sosyal ve kültürel alanları da içermektedir. Bu nedenle, hem iç hem dış kamuoyu desteğinin en yüksek düzeyde tutulması önem taşımaktadır. ABİS kapsamında Türkiye ve AB kamuoylarını süreç hakkında doğru ve etkin bir şekilde bilgilendirmeye bu bağlamda özel önem atfediyoruz.

Governing Turkey's relations with the European Union (EU) under an intensive workload, Ambassador Faruk Kaymakcı, Deputy Minister of Foreign Affairs and Director for EU Affairs, states that Turkey holds a key status for EU nations in many aspects, especially in agriculture and economy. Highlighting that our country surpassed many countries thanks to its success in IPARD programs, Kaymakcı responded to our questions during an important interview on our current relations with the EU, our future goals, and our success in IPARD programs.

► Could you share the Ministry of Foreign Affairs Directorate for EU Affairs' scope of tasks and its fields of operation?

Our Directorate was founded under the name "Secretariat General for EU Affairs" (SGEU) in 2000 in order to guide, monitor and coordinate activities to prepare our country for the European Union (EU) membership and to ensure the coordination of activities after accession. It was organized as a separate ministry under the name "Ministry for EU Affairs" in 2011, then restructured in 2018 after switching to the Presidential System as a Directorate under the Ministry of Foreign Affairs in order to conduct our EU process centrally.

Since the day it was founded, our Directorate has taken an important role in efforts towards reform and democratization that will carry Turkey to EU membership. The operations of our Directorate, which carries out activities in close cooperation, not only with institutions and organizations in Turkey but also with the EU, can be summarized in four main areas.

These are: 1) EU accession negotiations based on 35 chapters, 2) Reform activities for harmonization with the EU, 3) EU programmes and projects in various fields such as health, environment, agriculture and rural development carried out across different regions of our country with the financial cooperation of Turkey and the EU, 4) Domestic and foreign communication activities conducted within the scope of the European Union Communication Strategy (EUCS).

We also work along with other Ministries and organizations with regard to current issues in Turkey-EU relations such as granting our citizens visa liberalization, modernization of the customs union and increasing the capacity of civil society organizations as well as managing migration.

Activities within the scope of our EU process are not strictly technical. They also include political, social and cultural areas.

► **AB Başkanlığı görevinizle ilgili hali hazırda yürüttüğünüz önemli projeler nelerdir? Hedeflerinizden bahsedebilir misiniz?**

En önemli projemiz şüphesiz ülkemizin AB katılım sürecinin yeni-den canlandırılması ve reformlara hız verilmesinin sağlanmasıdır. Katılım sürecimizde yeni fasılların açılması, bazı AB üyesi ülkeler tarafından siyasi olarak engellenmektedir. Ancak, bu durum bizim fasıllara dair kriterler üzerinde çalışmamıza ve reform çabalarımıza hız vermemize engel olmamalıdır. Neticede, atılan her adım hem Türkiye-AB ilişkilerine hem vatandaşlarımızın günlük hayatına olumlu şekilde yansacaktır. Üzerinde yoğun olarak çalıştığımız konulardan biri de vatandaşlarımıza vize serbestisi verilmesine dair kalan altı kriterin yerine getirilmesidir. Vatandaşlarımızın vize engeline ve bürokrasisine maruz kalmadan Schengen bölgesine seyahat edebilmesinin, ilişkilerimizi her alanda geliştireceğine inanıyorum. Diğer bir çabamız da, AB ile mevcut Gümrük Birliği'nin güncellenmesi ve tarım, kamu alımları ve hizmetler gibi sektörleri de çıkarlarımıza uygun olduğu ölçüde kapsar hale getirilmesidir. Yapılan bağımsız çalışmalar bu durumun hem ülkemize hem AB'ye ekonomik/ticari önemli kazançlar sağlayacağı yönündedir. İletişim ve sivil toplumla diyalog, çalışmalarımızda çok önemli bir yere sahiptir. Ülkemizde sivil toplumun gelişmesi, sivil toplum diyalogunun güçlendirilmesi, Türkiye'nin AB üyeliğinin getireceği fayda ve fırsatların hem Türk halkına hem AB halklarına doğru bir şekilde anlatılması, AB'ye katılım sürecimizin en önemli unsurları arasında yer almaktadır. Güçlü bir sivil toplumun, sağlıklı işleyen bir demokrasinin vazgeçilmez bir ögesi olduğunu ve müzakere sürecinde pek çok engeli ortadan kaldırarak elimizi güçlendireceğini biliyoruz. AB'ye uyum sürecinde siyasi, bürokratik ve teknik düzeylerde yürütülen çalışmaların halkımız tarafından anlaşılması ve içselleştirilmesi, ancak sivil toplumun güçlenmesi, politika yapma

As such, it is important for domestic and foreign public support to be at the highest level. Within the scope of EUCS, we give special importance to informing the Turkish and EU public with regard to the process in an accurate and effective manner.

► **What are the significant projects that you currently implement related to your task as the Directorate for EU Affairs? Could you elaborate on your goals?**

Our most significant project, undoubtedly, is the re-vitalizing our country's EU accession process and the acceleration of reforms. The opening of new chapters in our accession process is being politically blocked by some EU members. However, this should not hinder our activities on criteria with regard to the chapters and our efforts for the reform. After all, each step taken forward will reflect positively on Turkey-EU relations as well as the daily lives of our citizens. One of the issues we are intensively working on is to fulfil the six remaining benchmarks with regard to granting visa liberalization for our citizens. I believe that enabling our citizens to travel in the Schengen area without the obstacles and bureaucratic procedures that the visa process could create, would improve our relations in every area. Another effort of ours is to update the current Customs Union with the EU to ensure that it covers sectors such as agriculture, public procurement and services in a manner suitable for our interests. Independent studies indicate that this would provide significant financial/commercial benefits to our country as well as the EU. Communication and dialogue with civil society have a significant role in our activities. Improving civil society, empowering civil society dialogue, informing both the Turkish and the EU public opinion about the benefits of Turkey's accession to the EU would bring upon, in an accurate manner are among the most important elements of our EU accession process. We know that a strong civil

ve karar alma süreçlerine aktif katılımıyla mümkün olabilecektir. Türk ve AB halkları arasında mevcut önyargıların bertaraf edilerek karşılıklı güven ve anlayışa dayalı bir diyalog tesis edilmesinde sivil toplumun üzerine düşen sorumluluğun da farkındayız. Sivil toplumun, AB ülkelerindeki sivil toplumla kuracağı iletişim sayesinde Türkiye ve AB arasında kalıcı köprüler kurulabilecektir. Bu nedenle, Başkanlığımız 15 yılı aşkın süredir hem Türkiye ve AB sivil toplumları arasında diyalogun güçlenmesi hem Türkiye'de faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının kapasitesinin geliştirilmesi için çok sayıda proje ve etkinlik gerçekleştirmektedir.

Sivil toplumu, Türkiye-AB mali iş birliği kapsamında tıpkı çevre, enerji ve ulaştırma gibi bir sektör olarak tanımladık ve çalışmalarımıza bu açıdan yaklaşarak hız verdik. 5. dönemini uygulamakta olduğumuz Sivil Toplum Diyalogu Programı ve yakın zamanda 3. dönem çağrısına çıktığımız Sivil Toplum Destek Programı gibi programlarla sivil topluma önümüzdeki dönemde de desteğimizi sürdüreceğiz. 2009 yılında kamu, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve medyanın katkılarıyla hazırladığımız ve o dönem bizzat katkıda bulunduğum ABİS çerçevesinde müzakere sürecimizi ve yapılan reform çalışmalarını anlatan iletişim etkinlikleri gerçekleştiriyoruz. ABİS yurtdışı ayağında, AB'li muhataplarımızdan AB vatandaşlarına, gazetecilerden STK'lara, üniversitelerden AB kurumlarına kadar tüm kesimlere yönelik iletişim faaliyetleri sürdürüyor, ülkemizin AB'ye üyeliğinin her iki tarafa da getireceği faydaları, üyeliğin bir kazan-kazan ilişkisi olduğunu ve Türkiye'nin bir Avrupa ülkesi olduğunu vurguluyoruz. ABİS'in yurtdışı ayağında ise vatandaşlarımıza, gençlerimize, STK'larımıza, medyamıza kısacası toplumumuzun her kesimine AB üyelik sürecinin şimdiye kadar ülkemize sağladığı faydaları ve asıl hedefimiz olan AB üyeliği ile birlikte elde edeceğimiz kazanımları anlatıyoruz. Tüm bu faaliyetler ile karşılıklı önyargıları gidermeyi ve yanlış bilgileri ortadan kaldırmayı amaçlıyoruz. Şahsen büyük önem verdiğim bir diğer

society is an essential feature of a functioning democracy and would strengthen our hand in the negotiation process by removing many of the obstacles. The political, bureaucratic and technical activities carried out in the EU harmonization process can only be understood and embraced by our public if civil society is strengthened and actively participates in policy-making and decision-making processes. We are aware also of the responsibility that the civil society has with regard to establishing a dialogue between the Turkish and the EU public based on mutual trust and understanding by eliminating current prejudices. Permanent bridges can be built between Turkey and the EU with the assistance of communication established between Turkish civil society and the civil society of the EU. To this end, our Directorate has been carrying out a multitude of projects and activities in order to strengthen dialogue between Turkish civil society and the civil society of the EU, as well as to increase the capacity of non-governmental organizations in Turkey. Within the scope of the financial cooperation between Turkey and the EU, we have defined civil society as a sector in the vein of environment, energy and transportation and accelerated our activities accordingly. We will continue to provide our support for civil society in the upcoming period with programmes such as the Civil Society Dialogue Programme, which is currently in its fifth period, and the Civil Society Support Programme, whose third call period has begun recently. Within the scope of EUCS, which we prepared in 2009 with the contributions of the public sector, the private sector, civil society organizations and the media and to which I personally contributed, we carry out communication activities that explain the negotiation process and the reform activities. In the foreign dimension of EUCS, we carry out communication activities directed towards all segments including our interlocutors from the EU, EU citizens, journalists, NGOs, universities and EU institutions. Within this context, we emphasize the mutual benefits

projemiz ise, benim de mezunları arasında bulunduğum Avrupa Koleji Burs Programı. 2010 yılından bu yana Başkanlığımızın eşgüdümünde özel sektör ve sivil toplum örgütlerinden sağladığımız burslarla yürüttüğümüz Avrupa Koleji Burs Programı ile geleceğin Türk Avrokratlarını yetiştirmeye katkıda bulunuyoruz. Bugüne kadar 181 Türk öğrenci Avrupa Koleji'nde 1 yıllık yüksek lisans eğitimi aldı. Bu öğrencilerin 115'i Başkanlığımız koordinasyonunda yürütülen Burs Programı kapsamında bu imkândan faydalandı. Avrupa Koleji'nde eğitim hakkı kazanan bursiyerlerimizin her birini AB elçisi olarak görüyor ve Burs Programını bu anlayışla ülkemizin ve AB üyelik sürecimizin geleceğine yapılan kıymetli bir yatırım olduğu inancıyla yürütüyoruz. Aynı şekilde her yıl 180 civarında gencimize, bürokratımıza Jean Monnet bursu ile AB ülkelerinde yüksek lisans yapma ve AB ile ilgili bir alanda uzmanlaşma olanağı sunuyoruz.

► Şu anda AB ile ilişkilerimizde güçlü ve avantajlı olduğumuz konular nelerdir?

Türkiye jeopolitik konumu ve sahip olduğu yetenekler itibarıyla güvenlik, savunma, dış politika, ekonomi, enerji, ulaştırma gibi pek çok kritik alanda AB'nin gücüne güç katabilme, AB'nin bölgesel ve küresel stratejilerine önemli katkılar yapabilme imkânına sahiptir. Bu nedenle ilişkinin başından beri hem güçlü hem avantajlı durumdadır. Türkiye, bu özellikleriyle AB için vazgeçilmezdir. Üyeliğimize karşı olan ülkeler ve siyasiler bile Türkiye'nin bu gücünü ve önemini teslim etmektedir. Türkiye'nin AB üyeliği bugün eskisinden daha önemli ve kıymetlidir. Zira, son yıllarda hızla değişen küresel dinamikler AB'yi pek çok yeni sınama ile karşı karşıya getirmiştir. Türkiye, bu sınamaların üstesinden gelmek konusunda AB için anahtar bir ülkedir. AB'nin son dönemde güvenlik ve

of a Turkey's membership in the EU that such a membership would create a win-win situation for both sides and that Turkey is a European country. In the domestic dimension of EUCS, we tell our citizens, the youth, NGOs and the media, that is to say all segments of our society, about the benefits the EU accession process that has brought to our country so far, and the benefits that will be gained with EU membership, which is our main goal. With all these activities, we seek to eliminate mutual prejudices and incorrect information.

Another project that is of personal importance to me is the College of Europe Scholarship Programme, where I personally graduated from. We contribute to the development of Turkish Eurocrats of the future with the College of Europe Scholarship Programme that we carry out under the coordination of our Directorate since 2010 with the scholarships procured by the private sector and non-governmental organizations. So far, 181 Turkish students have received one-year postgraduate education in Europe College. 115 of these students benefited from this opportunity within the scope of the Scholarship Programme conducted under the coordination of our Directorate. We see each and every one of our scholarship students who obtain the opportunity to be educated at the College of Europe as our ambassadors to the EU. We continue to conduct the Scholarship Programme with the belief that it is a valuable investment for the future of our country and its EU accession process. We also offer around 180 young people and bureaucrats the opportunity to pursue postgraduate studies in EU member states and become an expert in a field related to the EU with the Jean Monnet scholarship.

savunma alanında kendini güçlendirmeye çalıştığını görmekteyiz. Avrupa, ABD ile ilişkilerinde yaşanan kırılmanın farkındadır. Artık kendi güvenliğini kendi ellerine almak istemektedir. Bu noktada Türkiye çok önemli bir ülke olarak öne çıkmaktadır. Gerek düzen-siz göç krizi, gerek Ortadoğu'da yaşanan gelişmeler AB'nin güvenliği açısından Türkiye'nin kilit önemde bir ülke olduğunu gözler önüne sermiştir. Göç yönetimi de AB ile ilişkilerimizde güçlü olduğumuz bir diğer başlıktır. AB ile göç konusunda başlattığımız çok boyutlu iş birliğimiz bugün bir başarı hikâyesidir ve pek çok ülke ile yaşanan sorunlarda bir model olarak sunulmaktadır. İş birliğimiz sayesinde, Ege Denizi'nde can kayıplarının önüne geçilmiş, pek çok insan kaçakçılığı şebekesi çökertilmiş, ülkelerinden kaçmak zorunda kalan insanlara güvenli ve onurlu yollar yaratılmıştır. Ülkemiz hala ciddi bir göç baskısı altındadır, buna rağmen özellikle kolluk kuvvetlerimizin özverili çalışmalarıyla çabalarımızı sürdürmekteyiz. Bazı ülkelerde göçmen karşıtı eğilimlerin yükselişte olduğu bir dönemde, insani sorumluluğumuzun bilinciyle, 3,7 milyonu Suriyeli olmak üzere 4 milyondan fazla yabancıya geçici koruma altında ev sahipliği yapmaya devam etmekteyiz. Dünyada en fazla mülteciye ev sahipliği yapan ülke olarak, AB'den ve üye ülkelerinden külfet ve sorumluluk paylaşımında daha etkin olmalarını bekliyoruz. Göç yönetimi, salt güvenlik anlayışıyla değil, insani boyutuyla da ele alınması gereken ve uluslararası iş birliğini zorunlu kılan bir alandır. Bu anlayıştan yola çıkarak, AB, göçü önlemek yerine göçü yönetmeye odaklanarak külfet paylaşımı konusunda daha fazla adım atar ve 18 Mart Mutabakatında yer alan Gönüllü İnsani Kabul Programını hayata geçirirse, iş birliğimizin etkisi daha da artacaktır. Enerji, ulaştırma ve bağlantılılık bakımlarından da Türkiye avantajlı bir konumdadır. Bütün bunlar şu gerçeği ortaya koymaktadır: AB'nin karşı karşıya kaldığı sınamaları aşması ve güçlü bir küresel aktör olabilmesi için Türkiye'ye ihtiyacı bulunmaktadır. Türkiye'nin üyesi olduğu bir AB, daha güçlü, daha kapsayıcı, daha hoşgörülü ve daha büyük bir küresel güç olacaktır. Türkiye gibi bir ülkeyle bütünleşmek AB'nin ciddi anlamda yararına olacaktır.

► IPARD Programının uygulanması Türkiye ile AB ilişkilerini nasıl etkiledi?

IPARD Programı, ülkemizin tarım ve kırsal kalkınma politikalarının, AB'nin Ortak Tarım Politikası (OTP) ve bunun bileşeni olan "AB Kırsal Kalkınma Politikasına" uyumu bakımından büyük önem taşımaktadır. IPARD programının başarı ile uygulanması, Türkiye'nin AB'ye üyelik sürecinde tarım ve kırsal kalkınma konularının ele alındığı 11 No.lu Tarım ve Kırsal Kalkınma Faslında ve dolayısıyla üyelik müzakerelerinde ve üyeliğe hazırlık çalışmalarında somut bir ilerleme olarak değerlendirilmektedir. Diğer taraftan, IPARD programı ile tarım ve gıda işletmelerinin modernizasyonuna verilen desteklerin, 12 No.lu Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı Politikası Fash kapsamında yürütülmekte olan uyum çalışmalarına da önemli katkılar sunduğunu görmekteyiz. Esasen, IPARD programı kapsamındaki kalkınma desteklerinin hedefi olan "kırsal alanların", gayrisafi hasıla, nüfus ve ekonomik gelir içindeki payı bakımından hem ülkemizde hem AB'de oldukça önemli bir yere sahip olduğunu görmek gerekmektedir. AB topraklarının %43,8'ini oluşturan kırsal alanlar nüfusun %18,9'unu barındırmaktadır. AB gayrisafi hasılasına %1,2'lik bir katkı sağlayan kırsal alanlar 9,7 milyon işgücüyle toplam istihdamda %4,2'lik bir paya sahiptir.

► What are our strengths and advantages in the relations with the EU?

Due to its geopolitical positioning and capabilities, Turkey has the potential to further strengthen the EU in critical areas such as security, defence, foreign policy, economy, energy and transportation. As well, we can make significant contributions to the EU's regional and global strategies. In fact, Turkey has been strong and advantageous since the beginning of relations. These attributes make Turkey indispensable for the EU. Even the countries and politicians who are opposed to Turkey's membership acknowledge Turkey's strength and importance. Turkey's EU membership is more important and valuable today than in the past. That is simply because of the fact that rapidly changing global dynamics have created many new challenges for the EU. Turkey is a key country for the EU's ability to overcome all these challenges.

We see that the EU has lately been attempting to strengthen itself in the fields of security and defence. Europe is aware of the breakup in its relations with the US. As of now, they want to gain control of their own security. Turkey stands out as a very important country in this regard. Irregular migration crisis, as well as the developments in the Middle East have shown Turkey's crucial role with regard to the security of the EU. Migration management is another issue in which we have a strong position in our relations with the EU. The multi-dimensional cooperation we initiated with the EU with regard to migration is now a success story and is presented as a model in cases of problems with countries. Our cooperation prevented losses of life in the Aegean Sea, brought down many human trafficking networks, and created safe and dignified pathways for people who are forced to flee their countries. Our country continues its efforts, especially with the devoted work of our law enforcement officers, despite continuing to face significant migration pressure. In a time where anti-immigrant sentiments are on the rise in some countries, we recognize our humanitarian responsibility and continue to host more than 4 million foreigners, 3,7 million of which are Syrian, under temporary protection.

As the country that hosts the largest number of refugees in the world, we expect the EU and its member states to be more active in the sharing of burden and responsibility. Migration management is an area that should be handled in terms of not only security but also humanity, and requires international cooperation. With this understanding, our cooperation would be more effective if the EU is focused not on the prevention of migration but the management of migration, take more steps with regard to burden-sharing and initiate the Voluntary Humanitarian Admission Scheme enshrined in the 18 March Agreement.

Turkey is also at an advantageous position with regard to energy, transportation and connectivity.

All these clearly indicate that the EU needs Turkey in order to overcome the challenges it has faced with, and to be a strong global actor. An EU with Turkey among its member states would be stronger, more inclusive, more tolerant and a bigger global power. Integration with a country like Turkey would be of great benefit to the EU.

Kırsal alanda ekonomik gelir çeşitliliği açısından AB oldukça ileri bir seviyede olsa da halen tarım sektörünün %5'e yakın payıyla kırsal ekonomide oldukça önemli bir yerde durduğunu söyleyebiliriz. Türkiye'deki kırsal alan ve tarım verilerine baktığımızda, konunun ülkemiz için çok daha hayati olduğu görülecektir. Ülkemiz topraklarının %90'ını oluşturan kırsal alanlardaki nüfus ülkemiz nüfusunun %27,7'sini oluşturmaktadır. Kırsal alanlarımızdaki başat ekonomik gelir kaynağı ise %66,4'lük payıyla tarım sektörüdür. Toplam istihdamda %19,4'lük paya sahip olan tarım sektörü gayrisafi hasılamıza %6,7 oranında bir katkı sağlamaktadır. Bu veriler ışığında şunu net bir şekilde söyleyebiliriz ki AB'ye kıyasla bizim için çok daha önemli olan, sosyal ve ekonomik gelişmişlik, çevre ve iklim değişikliği, biyolojik çeşitlilik, kültürel miras gibi birçok konuya temas eden tarım ve kırsal kalkınma politikalarına daha fazla önem vermek gerekmektedir. Bu itibarla, IPARD Programlarının hazırlanması aşamasında AB'nin ülkemizden talep ettiği, özellikle çok yıllık bir ulusal kırsal kalkınma stratejisinin, sektör analizleri, kamu, sivil toplum ve özel sektörden paydaşlarla istişareler gibi çalışmaların, Türkiye'de kırsal kalkınma yaklaşımına yeni bir soluk getirdiğini söylemek mümkündür. AB gereklerine uygun olarak akredite edilmiş bir IPARD Ajansı ve AB kurallarına göre işlemekte olan bir sistemin, ülkemizin ulusal kırsal kalkınma desteklerinin uygulanmasına da örnek teşkil ettiğini belirtmeliyim. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumumuzun (TKDK) bu alandaki başarısı ve tecrübesinin üyelik sonrasında Türkiye'nin kırsal kalkınma alanındaki Ödeme Ajansı görevini üstlenmesi bakımından da önemli olduğunun altını çizmek isterim.

► How did the implementation of the IPARD Programme affect Turkey-EU relations?

IPARD Programme is of great importance with regard to the harmonization of our country's agricultural and rural development policies with the EU's Common Agricultural Policy (CAP) and its component "EU Rural Development Policy". Successful implementation of the IPARD programme is considered as a tangible progress in Chapter 11 on Agricultural and Rural Development, in which the issues of agricultural and rural development with regard to Turkey's EU accession process were considered and accordingly, in Turkey's membership negotiations and its activities to prepare for membership. On the other hand, we see that the aid provided to the modernization of agriculture and food enterprises with the IPARD Programme makes significant contributions to the activities aimed at harmonization efforts within the scope of Chapter 12 on Food Safety, Veterinary and Phytosanitary Policy. Principally, it should be recognized that "rural areas", which are the target of development aid within the scope of the IPARD Programme, have a considerable place with regard to gross domestic product, demographics and financial income, both in Turkey and in the EU. Rural areas make up 43.8% of the EU territory and host 18.9% of the population. Making a contribution of 1.2% to the EU gross domestic product, rural areas have a workforce of 9.7 million people, making up 4.2% of total employment. While the EU is still quite advanced with regard to financial income diversity in rural areas, it could be said that agriculture still has a significant place in rural economy with a share of 5%. Looking at data regarding rural areas and agriculture in Turkey, one can see that the issue is much

► IPARD Programının Türkiye'deki uygulamalarına dair AB temsilcilerinden size gelen yorumlar oldu mu? Paylaşabilir misiniz?

Sadece üst düzey temaslarımızda değil Avrupa Komisyonu yetkilileriyle teknik düzeydeki görüşmelerimizde de Türkiye'nin 2011 yılından bu yana IPARD Programlarını etkin bir şekilde yürütmesinin takdirle karşılandığına tanık olmaktadır. Diğer aday ülkelerin IPARD performansı Türkiye'ninkiyle kıyaslandığında, ortaya çıkan tabloda asgari sorun ve azami etkinlikle Türkiye ön plana çıkmaktadır. 15 Temmuz hain darbe girişimi genel AB sürecimize olduğu gibi TKDK'nın çalışmalarına da belli bir süre zarar vermiş ancak artık etkin bir çalışma ortamına yeniden dönmüştür. Ayrıca, Türkiye'nin IPARD konusundaki başarısının, çeşitli tanıtım ve bilgilendirme faaliyetlerinin de katkısıyla Avrupa Parlamentosu ve AB Konseyi dâhil olmak üzere AB kurumları nezdinde ülkemizin üyelik süreci hakkında oldukça olumlu algı yarattığını gözlemlemekteyiz.

► AB ile kırsal kalkınma alanında yapılan bu iş birliğinin Türkiye açısından önemini sizin perspektifinizden dinleyebilir miyiz?

AB ile iş birliğimizin, kırsal kalkınma alanında karar alma sürecinin daha rasyonel hale gelmesine ve daha demokratik bir yol izlemesine katkıda bulunduğunu düşünmekteyim. AB'nin kırsal kalkınma politikası ile uyum için önemli bir araç olan IPARD Programı, Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi gibi çok yıllık politika belgelerinin oluşturulması, planlama ve analitik değerlendirme çalışmaları yapılması, kırsaldaki aktörlere söz hakkı tanıyan katılımcı bir yapı oluşturulması gibi süreçlerle birlikte ülkemizin kırsal kalkınma yaklaşımında bir reforma vesile olmaktadır.

more vital for our country. Rural areas make up 90% of our country's territory, while 27.7% of the population live in such areas. Main source of financial income in our rural areas is the agricultural sector with a share of 66.4%. Agricultural sector makes up 19.4% of total employment in our country, while contributing 6.7% to our gross domestic product. In the light of this data, it can be clearly said that agricultural and rural development policies, which mean more to us than the EU and touch many issues such as social and economic development, the environment and climate change, biodiversity and cultural heritage, should receive more importance. In this respect, it can be said that the activities requested by the EU as part of the design of IPARD Programmes such as multi-annual national rural development strategy, sectoral analysis, consultancy with the public sector, private sector and civil society stakeholders have been a breath of fresh air with regard to Turkey's approach to rural development. I have to point out that having an IPARD Agency accredited in accordance with EU requirements and a system operating in accordance with EU rules set an example for the implementation of our national rural development aid. I want to underline that the success and experience of the Agriculture and Rural Development Support Institution (ARDSI) in this field are of significance for its prospective role of Turkish paying agency in the field of rural development after accession.

► Have you received any comments from EU representatives regarding the implementation of the IPARD Programme in Turkey? Could you share them with us?

Not only during our high-level contacts but also during our technical level meetings with European Commission officials, we witness that

IPARD I ve II Programlarının içerdığı tedbirlerden yola çıkarak, insanlarımızın güvenli gıdaya erişiminde, kırsal nüfusumuzun ekonomik faaliyetlerini çeşitlendirmelerinde, yerel ürünlerin ön plana çıkarılarak kırsal refahın yükselmesinde, kırsal alanda kadınların ve gençlerin karar alma sürecine katılmalarında ve bunun gibi birçok noktada AB ile iş birliğinin olumlu yansımalarını gözlemlemek mümkündür. Bunların ötesinde, Afyonkarahisar/İscehisar’da taş işlemeciliğine, Tokat/Reşadiye’de kırsal turizme, Aksaray’da süt üretimine, Mardin/Derik’te arıcılığa ve bunun gibi 42 ilimizde çeşitli alt sektörlerle yönelik TKDK tarafından verilen hibelerin, yerel halk ile AB’nin karşılaşmasına aracılık etmesinden ve bu yönüyle Türkiye ile AB arasında farklı bir iletişim kanalı açmasından memnuniyet duyuyoruz.

► **Diğer AB aday ülkelerinin IPARD Programını (veya benzeri programları) uygulamasındaki başarıyı ülkemizin başarısıyla kıyaslayabilir misiniz?**

Ülkemiz, Arnavutluk, Karadağ, Kuzey Makedonya ve Sırbistan ile birlikte IPARD II sürecini yürüten aday ülkeler arasında yer almaktadır. 2014-2020 dönemi için IPARD kapsamında AB tarafından tüm aday ülkelere yaklaşık 1,1 milyar avro kaynak tahsis edilmiştir. Ülkemizin IPARD bütçesinden aldığı pay 615,5 milyon avro düzeyindedir. Bu veriler, %55 oranındaki payıyla ülkemizin tek başına, diğer dört aday ülkenin toplam IPARD bütçesinden daha fazla miktarda AB fonuna talip olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak, IPARD Programının Türkiye kırsal kalkınma politikasının tek yüklenicisi olmasını beklemekten ziyade IPARD fonlarına AB ile uyum için bir araç olarak değerlendirmek ve bu bütçeyi etkin bir şekilde kullanmaya odaklanmak gerekir. Bu bakımdan, Türkiye’nin hem fon kullanma kapasitesi hem farklı alanlarda fonların etkisini azami düzeyde tutma becerisi bakımından diğer aday ülkelere nazaran önde olduğu görülmektedir.

Bildiğiniz gibi, IPARD I Programında tarımsal işletmelerin modernizasyonu, tarım ve balıkçılık ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması ile çiftlik faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi ve iş geliştirme alanlarında hibe desteği sağlanmıştır. 2014-2020 dönemi IPARD II Programında gelinen aşamada bu tedbirlere ilaveten, yakın zamanda Avrupa Komisyonu tarafından bütçe yönetim yetkilerinin devredilmesiyle beraber “Tarım-Çevre, İklim ve Organik Tarım” tedbiri ile “Yerel Kalkınma Stratejilerinin Uygulanması-LEADER Yaklaşımı” tedbirleri de devreye sokulmuştur. Bu noktada, Türkiye’nin bahsi geçen bu iki tedbiri uygulamaya başlayan ilk ve tek aday ülke olduğunun altını çizmek isterim. Dolayısıyla, sadece bütçe büyüklüğü bakımından değil aynı zamanda Program içeriğinin zenginliği bakımından da Türkiye’nin diğer aday ülkelere örnek teşkil edecek bir konumda olduğu belirgin bir biçimde karşımıza çıkmaktadır. Buradan yola çıkarak, 2021-2027 döneminde uygulanacak IPARD III sürecinde ülkemizin performansının artarak devam edeceğine inanıyorum.

► **Ülkemizin dünya tarımının geleceğinde söz sahibi olacağına dönük öngörülerinizi paylaşabilir misiniz?**

Türkiye’de tarım sektörü, gayri safi katma değere %6,7’lik katkısı, toplam istihdamdaki %19,4’lük payı ile ekonominin önemli bir ayağını oluşturmaktadır. Zengin tarım arazilerinin yanı sıra iklim

Turkey’s effective implementation of IPARD Programmes since 2011 has received appreciation. Comparing Turkey’s IPARD performance with those of other candidate countries, by keeping problems to a minimum and efficiency to a maximum, Turkey stands out. Having damaged our EU process in general, the treacherous coup attempt of 15 July likewise damaged the activities of ARDSI for a certain period of time, but since then, an effective working environment has been reinstated. Additionally, we observe that Turkey’s success with regard to IPARD, amplified by various promotion and information activities, has left a positive impression on EU institutions including the European Parliament and the European Council regarding our country’s accession process.

► **Could we have your take on the importance of this cooperation with the EU in the field of rural development for Turkey?**

I think our cooperation with the EU makes the decision-making process in the field of rural development more rational and more democratic. IPARD Programme is an important tool for harmonization with the EU’s rural development policy, and leads towards a reform in our country’s approach to rural development with processes such as establishing multi-annual policy documents such as National Rural Development Strategy, carrying out planning and analytical assessment studies, and creating an inclusive structure that lets rural actors have a voice. Based on the measures featured in the IPARD I and II Programmes, it is possible to observe the positive impacts of the cooperation with the EU in many respects such as enabling our people’s access to safe food, diversification of the economic activities of our rural population, increasing rural welfare by bringing local products to the forefront, and the participation of women and the youth in the decision-making process in rural areas.

Besides, we are pleased by that the grants allocated by ARDSI to the stonework enterprise in İscehisar of Afyonkarahisar, rural tourism in Reşadiye of Tokat, milk production in Aksaray, apiculture in Derik, Mardin and various subsectors in 42 provinces mediated contact between the local public and the EU, and accordingly opened a new channel of communication for Turkey and the EU.

► **Could you compare other EU candidate countries' success in implementing the IPARD Programme (or other similar programmes) with the success of our country?**

Our country is one of the candidate countries implementing the IPARD II phase along with Albania, Montenegro, North Macedonia and Serbia. Approximately 1.1 billion Euros was allocated for all candidate countries by the EU within the scope of IPARD for the 2014-2020 period. Turkey’s share in the IPARD budget is 615.5 million Euros. This data indicates that our country, with its share of 55%, applies for more EU funds than the total share of the other candidate countries in IPARD budget. However, it is important to conceive IPARD Programme as a tool for harmonization with the EU and use the budget efficiently instead of expecting the IPARD Programme to be the sole source of finance of Turkey’s rural development policy. Within this context, it is seen that Turkey is ahead of other candidate

koşulları ve coğrafi yapısı, Türkiye’nin her mevsimde oldukça geniş bir yelpazede ürün yetiştirebilmesini sağlamaktadır. Fındık, nohut, zeytin, pamuk ve tütün, dünya üretim verileri ışığında güçlü olduğumuz ürünler arasında yer almaktadır. Türkiye’nin dünya tarımındaki yeri önemlidir.

Elbette ki tarım sektöründe Türkiye’nin katetmesi gereken yol bulunmaktadır. Tarım istatistiklerinin iyileştirilmesi, tarımsal üretimde yenilikçi yaklaşımlara ve araştırma-geliştirme faaliyetlerine gerektiği ölçüde destek sağlanması, tarımsal desteklerin etkinleştirilmesi, hayvan hastalıkları ile mücadele, çevreye duyarlı tarımsal üretimin yaygınlaştırılması, tarım ürünlerinde markalaşmanın artırılması gibi birçok alanda ilerleme sağlanması gerekmektedir. Bu hususların çoğu 11. Kalkınma Planında da yer almaktadır. Planlanan hedefler doğrultusunda ilerlendiği takdirde, teknolojiyi tarımla bütünleştirmiş, tarım-çevre ilişkisini gözeten sürdürülebilir üretim tekniklerini benimsemiş ve uluslararası alanda rekabet gücü artmış bir tarım sektörünün, ülkemizi dünya tarımında daha ileri bir noktaya taşıyacağına yürekten inanıyorum.

► **Ülkemiz ve AB ilişkilerinin geleceğine ilişkin öngörüleriniz nelerdir?**

Türkiye-AB ilişkileri uzun bir geçmişe dayanmaktadır. Dönem dönem sıkıntılar yaşadığımız bu inişli-çıkışlı yolda herşeye rağmen taraflar üyelik perspektifini ve iradesini canlı tutmuştur. AB’ye üye olmak, müzakere sürecinde karşılaşılan her türlü zorluğa rağmen, ülkemizin stratejik önceliği olmaya devam etmektedir.

Türkiye-AB ilişkilerinin bu inişli-çıkışlı doğası, uluslararası sistemde ve AB içerisinde yaşanan gelişmelerden de etkilenmektedir.

countries with regard to both its absorption capacity and its ability to keep the impact of funds to a maximum level in various fields. As you know, IPARD I Programme provided grant support for the modernization of agricultural enterprises, the processing and marketing of agricultural and fishery products and the diversification of farm activities and business development. In addition to these measures, 2014-2020 IPARD II Programme has introduced the “Agriculture-Environment, Climate and Organic Agriculture” measure and the “Implementation of Local Development Strategies-LEADER Approach” measure after budget implementation tasks were conferred by the European Commission. At this point, I would like to underline that Turkey is the first and the only candidate country that has begun to implement these two measures. Hence, it is apparent that Turkey is an example for other candidate countries in terms of not only its large budget but also the substance of its Programme content. Based on this, I believe that our country’s performance will continue to get better in the IPARD III phase to be implemented in 2021-2027.

► **Could you share with us your foresight on our country's potential to have a voice in the future of global agriculture?**

The agricultural sector in Turkey constitutes a significant share of the economy with its contribution of 6.7% to gross added value and its share of 19.4% in total employment. Turkey’s rich agricultural lands as well as its climatic factors and geographical make-up allow it to produce products with a considerably wide range in every season. Global production data shows that Turkey has a strong position in the production of hazelnuts, chickpeas, olives, cotton and tobacco. Turkey’s place in the world agriculture is significant.

Örneğin, 2015 yılına kadar durağan seyreden ilişkiler, Suriye’deki gelişmelerin neden olduğu insani trajedinin AB açısından bir göç krizine dönüşmesiyle o dönem önemli bir ivme kazanmıştır. Türkiye-AB Zirveleri yapılmış ve önemli kararlar alınmıştır. Bugün ise daha ziyade AB’de yaşanan kimi sorunların ilişkilerimize yansıdığını görmekteyiz. Birleşik Krallık’ın AB’den ayrılması süreci, Avrupa Parlamentosu seçimleri, Avrupa genelinde aşırı sağ ve popülist politikaların yükselişi nedeniyle AB’nin içine kapanma dönemine girdiği söylenebilir. Avrupa genelinde ve AP içinde ana akım merkez partilerin güç kaybetmesi, son dönemde karşı karşıya kalınan çoklu krizlerle birlikte değerlendirildiğinde, AB’nin kendini yeniden konumlandırma ihtiyacını bir kez daha ortaya koymaktadır. Avrupa Parlamentosu seçimlerinin ardından AB Konseyi, Avrupa Komisyonu ve Avrupa Parlamentosu Başkanları yeniden seçilmekte ve AB’de yeni bir dönem başlamaktadır. Göreve gelen yeni isimlerin Türkiye ile birlikte, Türkiye’nin katılım sürecine yönelik çalışmak yönünde istekli olmaları en önemli beklentimizdir. Önümüzdeki dönemde meydana gelecek değişimlerin AB’ye ve Türkiye-AB ilişkilerine nasıl yansıtacağını yakından takip edeceğiz. Türkiye AB üyelik sürecine bağlıdır. Ancak, ilişkilerimizin geliştirilmesi için her iki tarafın da çaba sarfetmesi gerekmektedir. Ülkemiz üzerine düşeni kararlılıkla yapmaktadır. Bu konuda daha atmamız gereken adımlar elbette vardır. Reform gündemimiz üzerinde çalışmalarımız devam etmektedir. AB’den de temel beklentimiz, ülkemizin bu süreçteki kararlılığına aynı kararlılıkla karşılık vermesi ve diğer adaylara olduğu gibi ülkemize de teşvik edici olmasıdır. Ne yazık ki kimi zaman Avrupalı dostlarımızın kısa vadeli siyasi çıkarları uğruna sağduyularını bir tarafa bıraktıklarını görmekteyiz.

Turkey undoubtedly has room for improvement in the agricultural sector. Improvement is needed in many areas such as improving agricultural statistics, providing the necessary aid for innovative approaches to agricultural production and research and development activities, improving the effectiveness of agricultural aid, combating animal diseases, extending environment-friendly agricultural production, and increasing branding for agricultural products. Most of these issues are laid down in the 11th Development Plan. If the objectives planned are followed, I firmly believe that an agricultural sector that has integrated technology into agriculture, embraced sustainable production techniques that pay regard to agriculture-environment relationship, and improved its international competitiveness will take our country forward in global agriculture.

► What is your projection on Turkey-EU relations?

Turkey-EU relations are established on a long history. Despite the occasional problems, the parties have kept the membership perspective and the resolve alive on this road with ups and downs. In spite of all challenges faced during the negotiation process, becoming a member of the EU continues to be a strategic priority for our country. The cyclical nature of Turkey-EU relations is affected by developments in the international system and in the EU. For example, being stable until 2015, the relations gained significant momentum after the humanitarian tragedy resulting from the developments in Syria that led to a migrant crisis for the EU.

Bunun en son örneği, ülkemizin Doğu Akdeniz’deki meşru faaliyetlerine yönelik olarak AB’nin aldığı haksız önlemler karardır. Bu tutum sadece Türkiye’yi AB’den uzaklaştırmaya hizmet eder. Oysa AB’nin hem kendi içindeki hem küresel sistemdeki değişimlerin farkına varıp Türkiye ile tutarlı ve üyeliği teşvik eden bir ilişki geliştirmesi elzemdir. AB bunu başarabildiği ölçüde Türkiye-AB ilişkileri daha ileri bir noktaya taşınabilecektir.

► Deniz-kum-güneş turizmi dışında kırsal turizm, kış turizmi kapsamında da AB ülkelerinden çok sayıda turist ülkemize geliyor. Sizin temasta bulunduğunuz AB yetkililerinin, resmi programlar dışında ülkemize ilgileri nasıldır, davetiniz ve icabet edenler oldu mu?

Ülkemizde son zamanlarda alternatif turizm çeşitlerini geliştirmek için önemli adımlar atılmaktadır. Bu memnuniyet vericidir. AB yetkililerinin resmi programlar dışında da ülkemize yoğun ilgi gösterdiklerini görüyorum. Devlet Başkanları, Bakanlar, AB Komiserleri özel programları çerçevesinde de ülkemize geliyorlar. Aileleriyle birlikte ülkemizde tatil yapmayı tercih edenlerin sayısı her gün artmaktadır. Bunların bazıları basına yansıyor bazıları ise özel kalıyor. Muhataplarım her fırsatta bana ülkemizin kültürel varlıklarından, doğal güzelliklerinden ve tarihinden çok etkilendiklerini söylüyorlar. Esasen, resmi ve özel ziyaretler vesilesiyle AB yetkililerinin ülkemizi ziyaret etmelerini ve sahip olduğumuz kültürel mirası ve alternatif turizm alanında sunmuş olduğumuz olanakları yakından tanımalarını önemli buluyorum. Bu çerçevede, gerek resmi gerek özel temaslarımda muhataplarıma ülkemizi daha sık ziyaret etmeleri yönünde telkinde bulunuyorum. Türkiye’yi gezen gören ve halkıyla tanışanların AB üyeliğimiz konusundaki olumsuz önyargılardan arındıklarını görüyorum.

Turkey-EU Summits were held and important decisions were taken. Today, what we see more often is that the problems within the EU are being reflected upon our relations. It could be argued that the EU has entered a period of introversion due to Brexit, the European Parliament elections and the rise of far-right and populist policies across Europe. Loss of popularity of the mainstream parties losing across Europe and in the EP and the multiple crises of recent times indicate the need for the EU to re-position itself. Presidents of the EU Council, the European Commission and the European Parliament are elected after the European Parliament elections and a new period for the EU begins. It is our main expectation that the people who take office are willing to work with Turkey regarding our accession process. We will closely follow how the upcoming changes will impact the EU and Turkey-EU relations.

Turkey is committed to the EU accession process. However, both parties need to make efforts to improve our relations. Our country is determined to do its part. Beyond any doubt, there are steps to be taken in this regard. Our activities on the reform agenda are continuing. Our main expectation from the EU is for it to reciprocate our country’s commitment in this process and support our country just like other candidates. Unfortunately, sometimes, we witness that our European friends leave aside their common sense for the sake of their short-sighted political interests. The latest example of this is the unjust measures taken by the EU with regard to our country’s legitimate activities in the Eastern Mediterranean.

This attitude only serves to drift Turkey further apart from the EU. Yet it is necessary for the EU to recognize the changes in the global system as well as within the EU itself and to establish relations with Turkey in a consistent and supportive manner. Turkey-EU relations will advance as far as the EU is capable of doing so.

► In addition to sea-sand-sun tourism, many tourists from the EU come to our country for the purposes of rural tourism and winter tourism. How interested are the EU officials in our country apart from their formal programmes, have you invited them and if so, have they accepted?

Recently, important steps have been taken to improve alternative tourism types in our country. This is a pleasant development. I also see that the EU officials show great interest in our country apart from their formal programmes. Heads of States, Ministers and EU Commissioners visit our country as part of their individual programmes. The number of people who prefer to have a vacation in our country with their families is increasing everyday. Some of these are reflected in the press, some do remain private. My counterparts always tell me that they are very impressed by the cultural heritage, natural beauties and history of our country. In fact, I think it is important for the EU authorities to visit our country via official and personal visits and familiarize themselves with our cultural heritage and the opportunities we provide in the field of alternative tourism. Within this framework, in my both official and personal contacts, I am trying to convince my counterparts to visit our country more often. I have been witnessing that the ones who visit Turkey and have an opportunity to meet our people, leave aside their negative prejudices regarding our EU membership.

ÇAĞIN ÖTESİNDEKİ ADAM

A MAN BEYOND HIS AGE

NURİ DEMİR AĞ

Güntay ŞİMŞEK

Gazeteci-Yazar / Journalist-Author

1 933'den bir kesit...
Kadıköy'de Türkiye'nin ilk uçuş okulu 1932'de açılıyor ve bir yıl sonra da yanı başına bu okulun öğrencilerini uçurmak üzere Faham Tayyare İnşa Fabrikası kuruluyor. Türkiye'nin ilk pilotlarından, uçak tasarımcısı, mühendis bir isim Vecihi Hürkuş'tur bu iki tesisi kendi imkanlarıyla ülkeye kazandıran. Kısıtlı imkanlarına rağmen de fabrikada kendi tasarımını 3 model uçağı, öğrencileriyle imal ediyor ve okulunda öğrencilerini uçuruyor. Ve bir gün bu uçuş okulunu, ülkesine sevdalı başka bir isim ziyaret ediyor:

An anecdote from 1933...
The first aviation school of Turkey was opened in Kadıköy in 1932 and Faham Airplane Construction Factory was established right next to it one year later so as to make sure that the students of this school could fly. One of the first pilots of Turkey, an airplane designer as well as an engineer, Vecihi Hürkuş, is the visionary man offering these two facilities to the country by his own means. In spite of his limited resources, he manufactured 3 model airplanes designed by him with his students at the factory and flew those planes

- Okulunuza nasıl yardım edebilirim?
- Okulumuza yapılacak en güzel yardım uçuş araçlarımıza bir uçak daha katmakla mümkündür.
- Güzel, bir uçağın maliyetini ve ne kadar zamanda yapıldığını bana söyler misiniz?
- Evet efendim, atölyemizde bir uçağın yapımı yaklaşık olarak 90 günlük sürüyor, maliyet de 5.000 lira civarında oluyor.
- Okulunuza yardım olmak üzere bugünden itibaren emrinize bir uçak bedeli 5.000 lira ayırıyorum...
Türkiye ve havacılık dendiğinde şüphesiz ilk akla gelen, yukarıdaki diyalogunda da sahibi, iki isim var. Birisi çılgın bir havacı, mühendis, girişimci Vecihi Hürkuş, diğeri de ülkesinin geleceğine yatırım yapmayı görev sayan, sanayici, işadamı, müteşşebis ve siyasetçi Nuri Demirağ. Türk iş adamı, siyasetçi olarak tanınan Nuri Demirağ nam-ı diğer Mühürzâde Mehmed Nuri Bey, 1886'da Sivas'ın Divriği ilçesinde dünyaya gelir. Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryollarının (TCCD) ilk müteahhitleri arasında yer alarak Türkiye'nin 10.000 kilometrelik demiryolu ağının 1250 km'lik bölümünün inşasını yapar. Bu sebeple de Mustafa Kemal Atatürk tarafından "Demirağ" soyadı verilen Nuri Bey, aynı zamanda Türkiye'nin havacılık serüvenine tutkuyla yatırım yapan bir isimdir.

İstanbul Boğazı'na ilk köprü projesini, Türkiye'ye uygun ilk şehir ve köy planlarını çizdiren, günümüzün teknoparklarına benzer sahaların temelini atan, ilk girişim fabrikası açan ve Ar-Ge merkezleri kuran isim de Nuri Demirağ'dır. Nuri Demirağ ve Vecihi Hürkuş tüm teşebbüslerinde çeşitli engellerle karşılaşmışlardı. Bu iki isme müdahalelerin neden yapıldığı sorusuna ise bugün bile net cevap verilebilmiş değil.

Nuri Demirağ'ın havacılık sektörünün her alanına hitap eden fikirleri ve hayata geçirdiği projeleri çok önemlidir. Eğer başlattığı o projeler devam ettirilmiş olsaydı ve çalışmaları engellenmeseydi, bugün Türkiye, havacılık ve uzay sanayinde öncü ülkelerden birisi olurdu. Zira Nuri Bey, o yıllarda havacılık sektöründeki gelişmelerin bir adım önüne projelerini konumlandırmış ve hayata geçirmiş. Damadı Mehmet Kum'dan bu bilgilere katkı olacak epeyce örnek hadiseler dinledim.

Nuri Demirağ, sahibi olduğu Yeşilköy'deki Atatürk Havalimanı arazisinde ilk sivil havacılık araştırma ve eğitim enstitüsü Gök Okulu'nu ve Beşiktaş'taki bugünkü Deniz Müzesi'nin bulunduğu yerde Nu.D. Uçak Fabrikası'nı kurmuştu. 1936'da yerli imkanlarla 325 km hız yapan, 1.000 kilometre mesafeye uçabilen Nu.D. 36 model uçakları üretmişti. Bu uçağın test uçuşu aşamasında yaşadığı kaza sebebi ile, siparişler iptal edildi. Ayrıca Nu.D. 36 uçaklarına bir de ihracat yasağı getirildi.

Hülasa, Nuri Demirağ'ın işadamı, sanayici, siyasetçi şapkaları vardı. Ancak hepsinden daha dikkat çeken ve unutulmayan en önemli özelliği havacılık tutkunu olarak Atatürk'ün "İstakbal Göklerdedir" sözünü şiar edinmesiydi.

SÜREC...

Türk havacılığına önemli hizmetler vermesi amacıyla 1925'te kurulan Türk Tayyare Cemiyeti'nin adı 1935'te Türk Hava Kurumu (THK) olarak değiştirilip farklı şekilde yönetilmesi bu iki havacının girişimlerini etkilemiştir. Yeni düzenlemeler nedeniyle THK'nın

with his students. And one day, this aviation school was visited by another person in love his country:

- How can I help your school?

- It is only possible to help our school with an airplane to be added into the fleet of our school.

- Nice. Could you please inform me about the cost of an airplane and the term needed for the production thereof?

- Yes, sir. It nearly takes 90 days to produce a plane at our workshop and it costs approximately TRY 5,000.

- I am allocating TRY 5,000, the cost of an airplane, to help with your school.

There is no doubt that the aforementioned two figures will come to your mind when Turkey and aviation are considered. One of them is a crazy aviator, engineer and entrepreneur Vecihi Hürkuş while the other one is the industrialist, businessman, entrepreneur and politician Nuri Demirağ, who considered himself obliged to invest in the future of his country. Coined as a Turkish businessman and politician, Nuri Demirağ, a.k.a. Mühürzâde Mehmed Nuri Bey, was born in Divriği district of Sivas in 1886. Being one of the first contractors of the Directorate General of Turkish State Railways (TCDD), he constructed 1,250 km of the 10,000 km-long railway network of Turkey. Therefore, his surname was identified as "Demirağ" (meaning "rail network") by Mustafa Kemal Atatürk and he was also a passionate investor in the aviation journey of Turkey. Nuri Demirağ was also the first entrepreneur to commission the preparation of the first bridge project for Bosphorus, draw up the first urban and village plans specific for Turkey, lay the foundations of sites that were similar to the current technoparks, establish the first fit startup company and establish R&D centers. Nuri Demirağ and Vecihi Hürkuş encountered various obstacles regarding all their initiatives. Even today, we do not have any clear answer as to why interventions were made in the initiatives of these two figures. Nuri Demirağ's ideas catering for any and all fields of aviation sector and the projects introduced by him are of utmost importance. If the projects initiated by him had been sustained and his projects had not been prevented, Turkey would have been one of the pioneer countries in aerospace industry. As a matter of fact, Nuri Bey positioned and launched his projects going beyond the developments in the aviation sector in those years. His son-in-law Mehmet Kum told me many exemplary incidents which contributed to this information a lot.

Nuri Demirağ established the first civil aviation research and training institute, the Sky School, on the land owned by him in the current Atatürk Airport's area in Yeşilköy and Nu-D Airplane Factory in the area where the current Naval Museum is located in Beşiktaş. In 1936, he manufactured Nu-D 36 model airplanes, which could speed up to 325 km/h and cover a distance of 1,000 km by the use of local resources. Orders were cancelled due to a crash of this airplane during test flights. Besides, an export ban was imposed on Nu-D 36 airplanes.

Nuri Demirağ was considered a jack of all trades as a businessman, industrialist and politician. However, the aphorism of Atatürk, also an aviation enthusiast, "The future is in the skies" was the motto shaping his journey, which was more striking and unforgettable than his other endeavors.

gelir kaybı olacağı dikkate alınarak “Hava Tehlikesini Bilenler” sloganıyla bir yardım kampanyası başlatılır. Halk yoğun ilgi gösterir. İş adamları da yardımda birbiriyle yarışır. Büyük meblağda yardım yapanlardan birisi de A. Naci Demirağ’dır. Yaptığı yardımla 3 uçak alınmasını sağlar. Yardımlarla alınan uçaklar, 25 Eylül 1935’de İstanbul Yeşilköy’de törenle, Türk Hava Kurumuna devredilir. Nuri Demirağ’a kardeşinin yaptığı yardım hatırlatılıp ve ne düşünüldüğü sorulur, “Ülkemin uçağa ihtiyacı varsa 3-5 uçak alarak bunu geçiştiremeyiz. Bize düşen, gerekli olan uçak fabrikasını kurmaktır.” cevabını verir.

İstanbul Beşiktaş’ta Eylül 1936’da fabrikanın temelleri atılır. Bu girişimden etkilenen THK yönetimi de Nuri Bey’i destekleme kararı alarak, çok detaylı bir iş birliği sözleşmesi yapar. THK, 10 adet eğitim uçağı ve 60 adet planör yapımı için 22 Ocak 1937’de protokolü imzalar. Bu protokolden güç alan Nuri Bey, yatırımlarını hızla genişletir. Şubat 1937’de Beşiktaş’taki atölye, uçak fabrikası olarak hizmete girer. Demirağ’ın fabrikasında dönemin efsane isimlerinden, Fransa’da uçak mühendisliği eğitimi alan, ilk askeri uçağımız olan Milli Müdafa Vekâleti-1’i (MMV-1) tasarlayan Selahattin Reşit Alan, başmühendis olarak görev üstlenir. İmal edilen ilk uçak, Nuri Demirağ’ın baş harflerinden ve yapım yılından esinlenilerek Nu.D. 36 modeli olur.

Temmuz 1938’de, aynı zamanda pilot da olan Selahattin Reşit Alan, kendi tasarımı olan uçakla Eskişehir’e gitmek için yola çıkar. Bitirilen bir uçağı THK yetkililerine göstermek arzusunadadır. Ancak pilotaj hatası olarak tanımlanan bir hadise yüzünden Nu.D. 36, Eskişehir İnönü Meydanı’na inerken kırım geçirir. Alan hayatını kaybeder. Kaza, uçağın meydana inişte kısa kalıp, toprak pistin kenarındaki su kanalı engeline çarparak, kırım yapmış olmasından kaynaklanır. Uçağın teknik bir sıkıntısı veya eksikliğiyle ilgili değildir.

PROCESS

Renamed as Turkish Aeronautical Association (THK) in 1935, Turkish Airplane Association established in 1925 so as to offer significant services to Turkish aviation was managed with a different perspective and considerably affected the endeavors of these two aviators. An aid campaign with the motto “Those Aware of Air Danger” was initiated by considering that THK would experience a revenue loss due to new regulations. The public showed great interest in this campaign. Businessmen competed with each other for offering donations. One of the businessmen offering hefty donations was A. Naci Demirağ. His donation gave rise to the procurement of 3 airplanes. Airplanes procured with such donations were transferred to Turkish Aeronautical Association on September 25, 1935 through a ceremony organized in Yeşilköy, Istanbul. Nuri Demirağ was reminded of his brother’s donation and asked to express his opinion about it. He gave the following answer: “If my country needs airplanes, we cannot cover this need with 3 or 5 airplanes. What we are obliged to do is to establish an airplane factory”. Foundations of the factory were laid in Beşiktaş, Istanbul in September 1936. Impressed by this initiative, the management of THK decided to support Nuri Bey and signed a very detailed cooperation agreement. THK concluded a protocol on January 22, 1937 for the procurement of 10 training airplanes and 60 gliders. Encouraged by this protocol, Nuri Bey rapidly extended his investments. The workshop in Beşiktaş was commissioned as an airplane factory in February 1937. Selahattin Reşit Alan, who was one of the legendary figures at the time, studied aeronautical engineering in France and designed our first military aircraft MMV-1 (Milli Müdafa Vekâleti-1), started working as the chief engineer at Demirağ’s factory. The first aircraft manufactured at this factory was named “Nu-D 36” after the initials of Nuri Demirağ and the year of production.

In July 1938, Selahattin Alan, also a pilot by profession, took off with the aircraft designed by him to go to Eskişehir. He wished to show a finished aircraft to the authorities of THK. However, this Nu-D 36 crashed while landing on Eskişehir İnönü Airport due to an incident described as a pilot error. Alan lost his life. The crash occurred because the aircraft landed early for the runway and hit a water canal barrier along the air strip. It was not related to any technical problem or deficiency regarding the aircraft. However, authorities asked for the testing of the airworthiness of aircrafts upon this incident. If this crash had not occurred, this aircraft would have gone through various tests at İnönü Airport. This tragic accident forestalled the sustainability of such investments.

THK asked for help from the Undersecretariat of Aviation regarding such testing. The resulting report was a bleak one. Upon this report, THK informed Demirağ in March 1939 that the acceptance of these aircraft would not be possible. Demirağ informed THK that required modifications were made within the framework of the agreement and testing needed to be performed in Istanbul. However, THK recorded as revenue Demirağ’s guarantee amounting to TRY 14,000 on a similar ground. On the other hand, the gliders covered by the agreement were handed over to THK without any problem and used for long years.

Ancak bu olay üzerine uçakların yeterliliklerinin test edilmesi istenir. Zaten kaza yaşanmasaydı, bu uçak İnönü Meydanı’nda testlerden geçecekti. Yaşanan elim kaza, yatırımların devamının gelmesinin de önüne geçti.

THK, uçağın testlerinin yapılabilmesi için Hava Müsteşarlığından yardım ister. Hazırlanan rapor hiç de iç açıcı olmaz. THK bu raporla, Mart 1939’da, Demirağ’a uçakların kabulünün mümkün olmayacağı haberini verir. Demirağ, anlaşma çerçevesinde gerekli tadilatların yapıldığını ve testlerin İstanbul’da yapılması gerektiğini THK’ya bildirir. Fakat THK, benzer gerekçeyle Demirağ’ın 14.000 TL teminatını da gelir olarak kaydeder. Öte yandan üretilen planörler ise THK’ya sorunsuz teslim edilir ve uzun yıllar kullanılır.

Diğer taraftan Eylül 1939’da tüm testlerden geçen Demirağ’ın uçakları Hava Müsteşarlığı tarafından onay alır. Fakat bu onay ruhsatname ve uçuş izni anlamına gelmediği için Nu-D 36 uçaklarının satışı gerçekleşmez. Bu gelişmeler üzerine dönemin başbakanı İsmet İnönü’ye Kasım 1938 ve Ağustos 1940’ta Demirağ, iki ayrı mektup yazar ve yardım ister. Gerekli destek gelmeyince, THK tarafından el konulan 14.000 TL’lik teminat bedelini geri ister ama bu da gerçekleşmez. Hakkını mahkemede aramaya karar verir. Netice alamaz. Ayrıca uçakların yurt dışına satışına da savaş malzemesi olduğu iddiasıyla izin verilmez.

Ülkenin geleceğinin havacılıkla olduğuna inanan Demirağ, vazgeçmez. Temmuz 1941’de Safraköy’de (Yeşilköy) uçak bakım, onarım hangarları ve pistin açılışını yapar. Hedefinde kendi ürettiği uçaklarla Gök Okulu kurmak vardır. Amacına ulaşır. Okulu açar pilot yetiştirir. Gök Okulu, ilk mezunlarını Ağustos 1942’de verir. Türkiye ve dünyada ilgi gören bu başarılı işler Amerika’nın da dikkatini çeker. Tesisleri gezmeye gelen Amerikalı yetkililer de bu okuldan övgüyle bahseder.

Havacılığa yatırım yapmakta ısrar eden Nuri Demirağ, bu defa Şubat 1944’te Nu.D. 38 adını verdiği 2 mürettebat ve 6 yolcu kapasiteli yolcu uçağı tasarlayıp, üretir. Mart 1944’de uçuş sertifikası alır. İstanbul-Ankara arasında yolcu taşımaya başlar. Ama bu da uzun sürmez. Nuri Demirağ aslında hem bürokrasinin, hem siyasetin hem de Türkiye’ye yabancı ürün getirenlerin girdabına girmiştir. Sadece Demirağ değil, Vecihi Hürkuş ve diğer milli ürün geliştirmek arzusuyla yola çıkan Şakir Zümre, Nuri Killigil gibi isimler de aynı sıkıntıları yaşamıştır.

Nuri Demirağ Gök Okulu’nda İsmet İnönü’nün oğlu Ömer İnönü de pilotaj eğitimi almaya başlar. Fakat daha sonra bir bahaneyle eğitimi yarım bıraktırılıp, THK tesislerine nakli sağlanır. Ardından, Nuri Demirağ Gök Okulu’nun pisti istimlak edilir. Uçaklarının yurt dışına satışı da engellenmiştir. Bu atmosferde yerli, milli ve özgün ürün geliştirilemediği gibi Türk müteşebbislerin ticari yaşamlarını sürdürmelerine bile çeşitli bahanelerle engel çıkarılır.

Bu aşamadan sonra Nuri Demirağ’ın önünde tek yol kalmıştır; siyaset. Tek partili yönetimin değişmesi gerektiğini düşünen Nuri Bey, harekete geçip siyasete adımını atar. Türkiye’nin ilk muhalefet partisi sayılacak Milli Kalkınma Partisi’ni 1945’te kurar. Fakat İstanbul merkezli kurulan partisi bazı teknik denebilecek hatalar sebebiyle umduğu başarıyı yakalayamaz. 1946 seçimlerinde meclise giremez, ancak 1954 seçimlerinde Demokrat Parti’den Sivas Milletvekili olur. Şeker hastası olan Nuri Demirağ, 13 Kasım 1957’de vefat ederek, Zincirlikuyu Mezarlığı’nda ebedi yolculuğa çıkar...

Besides, the aircraft of Demirağ passing all tests were approved by the Undersecretariat of Aviation in September 1939. However, Nu-D 36 airplanes could not be sold as this approval did not correspond to any license and flight permit. Following such developments, Demirağ sent two separate letters to the prime minister at the time İsmet İnönü in November 1938 and August 1940 to ask for help. When he could not get the desired support, he asked for the return of the guarantee amount of TRY 14,000 from THK but he could not get this back, either. He decided to claim his rights before the court. But he did not get anything. Besides, he was not allowed to sell these airplanes to other countries on the ground that they constituted war materials.

Believing that the country’s future lied in aviation, Demirağ did not give up. He commissioned aircraft maintenance-repair hangars and a runway in Safraköy (Yeşilköy) in July 1941. His aim was to establish the Sky School with the aircrafts manufactured by him. He achieved his aim. He opened the school to train pilots. The Sky School graduated its first pilots in August 1942. Attracting attention in Turkey and across the world, these successful endeavors also came to the attention of Americans. Visiting the facilities, American authorities commended this school.

Insisting on investing in aviation, Nuri Demirağ designed and manufactured an airliner called “Nu-D 38” with a capacity of 2 crew members and 6 passengers in February 1944. It was certified as airworthy in March 1944. It started carrying passengers between Istanbul and Ankara. But this did not last very long. Nuri Demirağ was actually under the pressure of bureaucracy and politics as well as those importing foreign products to Turkey. Not only Demirağ, but also Vecihi Hürkuş and other figures who wished to develop local products such as Şakir Zümre and Nuri Killigil also experienced the same difficulties.

Ömer İnönü, the son of İsmet İnönü, also started receiving pilot training at Nuri Demirağ’s Sky School. However, a pretense was put forth to interrupt training in this facility and it was handed over to THK. Thereupon, the runway of Nuri Demirağ’s Sky School was expropriated. He was also prevented from selling his airplanes to other countries. No local and authentic product could not be developed in this atmosphere while Turkish entrepreneurs were prevented from sustaining their commercial lives due to various excuses.

Following these developments, the only way out for Nuri Demirağ was to go into politics. Believing in a need for change from the single-party regime, Nuri Bey entered into politics. He founded the National Development Party considered as the first opposition party of Turkey in 1945. However, the party headquartered in Istanbul could not achieve the desired success due to some technical mistakes. He could not win any seat in 1946 elections but he was elected as Sivas MP from the Democrat Party in 1954 elections. Suffering from diabetes, Nuri Demirağ passed away on November 13, 1957 and started his eternal rest in Zincirlikuyu Cemetery.

DOĞADAKİ ÇÖPE KATMA DEĞER SAĞLADI, DÜNYAYA SATIYOR

SHE ADDED VALUE TO NATURAL WASTE AND NOW
SELLS IT TO THE WORLD

TR **H**epimizin doğada gördüğü, kimi zaman gereksiz olarak nitelendirdiği bitkiler, dikenler, yosunlar ve kökler işi bilen girişimcilerin ellerinde ciddi bir katma değere dönüşebiliyor. Uşak'ın Banaz ilçesinde yaşayan kadın girişimci Gülcan Çevirgen, ormanlık alanlardan topladığı kozalak, yosun, bitki ve ağaç kabuklarından dekoratif süs bitkileri yapıyor. Çevirgen bu ürünleri, 25 ülkeye ihraç ederek ülke ekonomisine katkı sağlıyor. Şehrine ve ülkesine daha fazla katma değer sağlama amacıyla çalışmalarını aralıksız sürdürdüklerini kaydeden Çevirgen, bir başarı hikâyesi olan girişimcilik sürecini bizlerle paylaştı. Gülcan Çevirgen, 1987 yılında Uşak'ta doğmuş. 2005 yılında hayatını eşi Ramazan Çevirgen ile birleştiren başarılı yatırımcı, eşinin yurtdışı tecrübelerinden yoğun olarak faydalanmış. Ortaokul mezunu olan 2 çocuk annesi Çevirgen, "Eşim Almanya'da 11 yıl çiçekçinin yanında çalışmış. Bu sektörü çok iyi biliyor, fikir de ondan çıktı. Biz doğada gördüğümüz bitkileri tasarımıyarak süs bitkileri dizayn ediyoruz. Bir nevi değersiz olarak görülen bitkilere katma değer katıyor, onları da dünyanın dört bir yanına ihraç ediyoruz." diyor.

"120 KALEM ÜRÜN İŞLİYORUZ"

Gülcan Çevirgen, yaklaşık 120 kalem ham maddeden bine yakın süs ürünü ürettiklerini, ürünlerin tamamını yurt dışına sattıklarını belirterek, "Bunların içerisinde en önemlileri limonyum, kozalak, yabancı mersin, diken çeşitleri, ayva danası, kökler, yosunlar ve buğday başakları... Bu ürünleri de başta Trabzon, Erzurum, Kars, Ankara, İzmir, Uşak, Aydın, Mersin ve Yalova olmak üzere birçok ildeki köylü vatandaşlarımızdan temin ediyoruz. Bu ürünler Avrupa ülkelerinde ev süsü olarak ilgi görüyor, evlerin dış kapılarında ve mezarlıklarda kullanılıyor." ifadelerini kullanıyor

"KIRSAL KALKINMAYA KATKI SAĞLIYORUZ"

Yurt dışındaki fuarları yakından takip ettiğini, iş bağlantılarını bu fuarlarda gerçekleştirdiğini dile getiren genç yatırımcı, şunları kaydediyor: "Ülkemizde üretim maliyetleri daha düşük olduğu için biz Avrupa'ya daha ucuz ürün sunabiliyoruz. Her geçen yıl ürün çeşitliliğimiz artıyor. Bu artışla birlikte bize ürün temin eden köylü vatandaşlarımız için de çeşitli gelir kapıları oluşuyor. Bu sayede kırsal kalkınmaya destek sağlıyoruz ve bundan ötürü çok mutluyuz."

EN **P**lants, thorns, mosses and roots that we see around and at times consider useless can turn into serious added value in the hands of competent entrepreneurs. Gülcan Çevirgen, a female entrepreneur living in Banaz, Uşak, makes decorative plants using pine cones, moss, plants and barks she collects from forest land. Çevirgen contributes to her country's economy by exporting these products to 25 countries. Stating that their activities to provide added value to her city and country are continuing without any interruption, Çevirgen shared her entrepreneurship process, which is a success story. Gülcan Çevirgen was born in Uşak in 1987. Having married Ramazan Çevirgen in 2005, the successful entrepreneur benefited from her husband's experiences abroad extensively. Mother-of-two Çevirgen, who is a middle school graduate, says, "My husband worked alongside a florist in Germany for 11 years. He knows this sector very well, and this was his idea. We come up with designs for plants that we encounter in nature and designed decorative plants. In a way, we add value to plants that are considered to be worthless, and export them throughout the world."

"WE PROCESS 120 PRODUCT ITEMS"

Stating that they produce approximately 1,000 decoration products from nearly 120 raw material items and sell all products abroad, Gülcan Çevirgen says, "Among the most prominent of these are limonium, pine cones, cranberries, various thorns, mugwort, roots, mosses and wheat ears. We supply these products from the villagers of various provinces, mainly Trabzon, Erzurum, Kars, Ankara, İzmir, Uşak, Aydın, Mersin and Yalova. These products attract attention as home decoration in Europe and are used for houses' exterior doors and cemeteries."

"WE CONTRIBUTE TO RURAL DEVELOPMENT"

Stating that she closely follows fairs held abroad and establishes business networks through them, the young entrepreneur says: "As production costs are lower in our country, we can provide Europe with cheaper products. Our product diversity increases with each passing year. With this increase, various income channels are created for villagers who supply us with products. As such, we provide support for rural development and we are very pleased with that."

“BİZ ANA YOLDAN DEĞİL KÖY YOLLARINDAN GİDERİZ”

Eşi ile birlikte gezmeyi çok sevdiklerini anlatan Gülcan Çevirgen, “Biz bir yere gittiğimizde asla anayol kullanmayız. Bizim güzergâhımız hep köy, orman ve kırsal yollardır. O yollar bizim için adeta bir hazine. Geçenlerde Denizli’den Fethiye’ye giderken köy yolunu kullandık. Çok güzel bir ürün gördüm, hemen aracı durdurup geri geldik. Pembemsi renkte bir orkide çeşidi, 1 metre civarında boyu var. Sadece o bölgede gördük, çevreyi gezdik. Hemen fotoğrafladık, üzerinden biraz tasarım çalıştık ve müşterilere gönderdik. Onlar dedi ki, ‘bu üründen ne kadar gönderirseniz alırsız.’ Ancak maalesef devamlılığı yoktu. Üzerinde hala çalışıyoruz. Bizim işimiz çobanlarla ve köyün yaşlılarıyla. Onlar bölgelerini çok iyi tanıyorlar. Biz bir nevi yollarda bitki dedektifiği yapıyoruz.” şeklinde konuşuyor.

“KÖK BOYA KULLANIYORUZ”

Tesisteki işleyiş hakkında da bilgi veren yatırımcı, ürünlere müşterinin talebine göre demetleme, boyama ve paketleme işlemi uyguladıklarını belirtiyor. Yatırımcı, ürünlerin fizyolojik yapısını bilmenin kendileri için hayati derecede önemli olduğunu altını çizerek, “Öncelikle işlediğiniz bitkiyi çok iyi bilmeniz gerekiyor. Biz burada yazın doğal yöntemle, kök boyalarla işlem yapıyoruz. Yazın kendisi kuruyor ama kışın fırınlama yapıyoruz.” diyor.

“WE USE VILLAGE ROADS NOT MAIN ROADS”

Telling us that she loves to travel with her husband, Gülcan Çevirgen says, “We never use the main roads whenever we go to a place. Our route is always on village, forest and rural roads. Those roads are a like a treasure to us. Recently we used a village road while travelling from Denizli to Fethiye. I encountered a lovely product and we immediately stopped the car and came back. An orchid species in pinkish colour, about 1 meter in height. We only encountered it in that particular region, we walked around. We immediately took pictures of it, worked on designs based on the pictures and sent them to customers. They told us that they would buy as much of this product as we could send. It was unfortunately unsustainable. We are still working on it. Our work is concerned with shepherds and the village elderly. They know their region very well. We are on the roads, doing detective work on plants.”

“WE USE MADDER”

Providing information regarding the operations at the facility, the entrepreneur says that they carry out sheafing, dyeing and packaging processes. The entrepreneur underlines the crucial importance of awareness regarding the physiological structure of the products and says “First and foremost, you have to be

“HİNDİSTAN'A VE GÜNEY AFRİKA'YA BİLE İHRACAT YAPIYORUZ”

Çevirgen, ürünlerini ihraç ettiklerini belirterek, “Türkiye gerçekten bir cennet. Doğadaki bir diken bile bizim için ham madde. ABD ve Avrupa ülkelerinde organik süs ürünleri çok ilgi görüyor. Hollanda, Almanya, Polonya ve Danimarka en çok satış yaptığımız ülkeler. Bunun yanında Güney Afrika, Hindistan ve Japonya'ya da ürün satıyoruz. Bu yılki ihracat kapasitemizi 1 milyon avro olarak belirledik, gelecek yıl bu rakamın da üzerine çıkmayı hedefliyoruz. Ancak hava şartları, mal tedariki gibi değişken faktörler var. Şartlar uygun olursa kapasitemizi artırarak daha fazla ürünle Avrupa'da söz sahibi olmak istiyoruz.” şeklinde konuşuyor.

“KADINLARA POZİTİF AYRIMCILIK”

Bir kadın girişimci olarak tesiste ağırlıklı olarak kadın istihdam ettiğini anlatan genç yatırımcı, çalışanların %80'ini kadınların oluşturduğunu, bu anlamda kadınlara pozitif ayrımcılık yaptıklarını vurguluyor. Çevirgen, sezonda sadece fabrikada 65'e yakın kişiyi istihdam ettiklerine dikkat çekerek, ilçedeki evlere de işler verdiklerini şu anda sadece Uşak ve Banaz'da 30'a yakın aileye iş verdikleri bilgisini paylaşıyor.

very well-informed about the plant you process. In summer, we carry out processes naturally, with madder. It dries out on its own in summer but we use ovens in winters.”

“WE EXPORT EVEN TO INDIA AND SOUTH AFRICA”

Stating that they export their products, Çevirgen says, “Turkey is truly a paradise. Even a thorn found in nature is a raw material for us. Organic decoration products draw a lot of attention in the US and in European countries. Netherlands, Germany, Poland and Denmark are the countries we most frequently make sales to. Additionally, we also sell products to South Africa, India and Japan. We have set our export capacity for the year at 1 million euros and plan to surpass this number next year. However, there are variables such as weather conditions and the supply of goods. If the conditions are suitable, we would like to increase our capacity and make our presence felt in Europe with more products.”

“POSITIVE DISCRIMINATION FOR WOMEN”

The young entrepreneur states she, as a female entrepreneur, employs mainly women at her facility. With women making up 80% of the employees, the entrepreneur stresses that they provide positive discrimination for women in this regard. Pointing out that they employ nearly 65 people in a season at the factory alone, Çevirgen shares with us the information that they employ households in the district as well, with nearly 30 families being employed in Uşak and Banaz alone.

“THE SECTOR HAS AN EMPLOYMENT GAP”

Pointing out that the sector has an employment gap, the entrepreneur continues: “My husband learned this sector alongside his brother in Germany. Germany even has a university dedicated to flower design. This sector requires detailed knowledge. Turkey unfortunately has a gap in this regard. The sector has a future. Our young people could generate added value if they pursue this sector.”

"BU ALANDA İSTİHDAM AÇIĞI VAR"

Yatırımcı, sektörlerinde istihdam açığı olduğuna işaret ederek, şöyle devam ediyor: "Eşim bu işi Almanya'da abisinin yanında öğrenmiş. Almanya'da çiçek tasarımı ve dizaynı üzerine bir üniversite bile var. Bu alanda çok detaylı bir bilgi birikimi olması gerekiyor. Türkiye'de maalesef bu alanda çok açık var. Bu sektörde bir gelecek var. Gençlerimiz bu alana yönelse katma değer oluşturabilirler."

"ŞERDEN HAYIR DOĞDU"

TKDK'yı medyadaki tanıtımlardan duyduklarını anlatan Çevirgen, "Tesisimiz dardı. TKDK reklamlarını da radyolardan duyuyorduk. Köylere kadar tanıtıma gidiyordu kurum. Biz TKDK ile iş yapmaya niyetlendik ama önce tanışmak istedik. Bu sektörde Ege'de ve Türkiye'de ilkiz. O süreçte bizim önceki işyerinde yangın çıktı. TKDK ekipleri de bize geçmiş olsun ziyaretinde bulundu. Şerden hayır doğdu. O ziyaretin ardından süreç hızlandı, 2016 yılında projemizi hazırladık ve TKDK'nın da desteği ile şimdiki yerimize gelmiş olduk." değerlendirmesinde bulunuyor.

"TKDK AVRUPA'DA BİLİLEN BİR MARKA"

Yatırımcı, TKDK'nın Avrupa'da bilinen bir marka olduğunu belirterek, IPARD ile gelen yüksek standartların sektör tarafından da kabul edildiğini kaydediyor. TKDK ile çalıştıkları için sektörün büyük oyuncularından teklifler aldıklarını kaydeden Çevirgen, "TKDK'dan ve kurum personelinden çok memnun kaldık. Kendileri çoğu zaman bizi motive etti. Yorulduğumuz zaman elimizden tuttu. Sadece maddi değil manevi destek de sundular. Yatırımımızın ardından bize TKDK'yı çok soran oldu biz de hep olumlu yönde referans olduk." diyor.

"THE CLOUD HAD A SILVER LINING"

Stating that they heard about ARDSI via their promotions in the media, Çevirgen says, "Our facility was small. We would hear ARDSI advertisements on the radio. The institution would go to villages for promotion purposes. We intended to work with ARDSI but wanted to meet them first. We are first in our sector in the Aegean Region and Turkey alike. During this process, a fire broke out in our previous workplace. ARDSI team made a get-well visit to us. The cloud had a silver lining. The process picked up pace after that visit. We created our project in 2016 and we have gotten to where we currently are with the aid from ARDSI.

"ARDSI IS A RECOGNIZED BRAND IN EUROPE"

Stating that ARDSI is a brand recognized in Europe, the entrepreneur notes that the high level of standards brought upon by IPARD have been accepted by the sector. Noting that they received offers from the sector's big players due to their activities with ARDSI, Çevirgen says, "We were very pleased with ARDSI and their staff. They frequently motivated us. Picked us up when we got tired. They provided not only material but spiritual support as well. We have been asked about ARDSI many times after the investment and we have always been a positive reference."

"WE ARE THINKING OF A RENEWABLE ENERGY AND LANDSCAPING INVESTMENT"

Gülcan Çevirgen states that they will continue to benefit from IPARD aid in the new term, and adds, "We are thinking about

"YENİLENEBİLİR ENERJİ VE ÇEVRE DÜZENLEMESİ YATIRIMI DÜŞÜNÜYORUZ"

Gülcan Çevirgen, yeni dönemde de IPARD desteklerinden faydalana-caklarını ifade ederek, "Tesisimizin enerji ihtiyaçlarını karşılamak için çatıya güneş enerjisi panelleri eklemeyi düşünüyoruz. Altyapımız ve trafo kapasitemiz de buna uygun. Daha sonra da çevre düzenlemesi yapacağız. Sonrasında da tesisimizi büyütmek istiyoruz." ifadelerini kullanıyor.

"İŞ BİLENİN KILIÇ KUŞANANIN"

Yatırımcıların cesur olması gerektiğinin altını çizen Çevirgen, makul seviyedeki riskin ticaretin olmazsa olmazı olduğunu belirtiyor. Girişimci adaylarının bildikleri ve becerisi olan işlere yoğunlaşması gerektiğinin altını çizerek, "Bildğiniz işi dürüst bir şekilde yapmalısınız. İnsanların emeği küçümsenmemeli, onlara saygı duyulmalı. Bize iş yapan kişileri biz sezon dışında da destekliyoruz. Niye? Onlar da çocuk okutuyor, ihtiyaçları var. Yüzüstü bırakmak olmaz. Bir de insanlar yapabilecekleri işlere talip olmalı. Tesisimizi inşa ederken de bunu yaşadık. Tesis yapabileceklerini söyleyip cayan birçok kişi oldu. Bir kez daha anladık ki iş bilen kılıç kuşananın." yorumunda bulunuyor.

installing solar panels on the roof to meet the energy needs of facility. Our infrastructure and transformer capacity are appropriate to this end. We will then carry out landscaping. We plan on enlarging our facility further down the road."

"HE WHO CAN DO IT SHALL GET IT"

Underlining that entrepreneurs need to be courageous, Çevirgen states that reasonable risk is a requisite of commerce. Çevirgen underlines that candidate entrepreneurs should focus on fields in which they are knowledgeable and skilled, Çevirgen says "You need to do the job you know how to do with integrity. People's labor should not be belittled, it should be respected. We support people who work for us in the off-season as well. Why? They also have kids attending schools, they also have needs. You cannot just abandon them. Besides, people should aim for jobs that they can actually do. We encountered this during the construction of the facility as well. There were a lot of people who initially said that they could build the facility but then backed out. We learned once more that he who can do it shall get it."

SAVUNMA SANAYİİMİZ YERLİ VE MİLLÎ PROJELERLE BÜYÜMEYE DEVAM EDİYOR

OUR DEFENSE INDUSTRY KEEPS GROWING THROUGH DOMESTIC AND NATIONAL PROJECTS

Prof. Dr. İsmail DEMİR

T.C. Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanı /President of Defense Industries under the Presidency of the Republic of Turkey

Türkiye, yerli ve modern savunma sanayiinin geliştirilmesi ve Türk Silahlı Kuvvetlerinin modernizasyonu amacıyla 1985 yılında Savunma Sanayii Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığını (SAGEB) kurdu. Daha sonra yapısı değiştirilerek adı Savunma Sanayii Müsteşarlığı olan Kurum, 2000’li yıllara kadar, yerli ve lisanslı birçok harp aracının üretilmesine yön; teknoloji transfer ofisi ve off-set projelerine hayat verdi. Eş zamanlı olarak, ülkeler arası F-35, A400M gibi çok katımlı projelere dâhil olmak arzusu ile tasarım ve kısmi tasarım faaliyetlerine öncülük etmeye başladı. Türk savunma sanayii, 2000’li yıllarda gelişmeye ve büyümeye devam etmek amacıyla yurt dışı pazarına yöneldi. Teknolojiye hâkim üretim kabiliyetleri, dış pazarlara açılmaya imkân sağladı.

Turkey established the Presidency of Defense Industry Development and Support Administration (SAGEB) in 1985 to develop a domestic and modern defense industry and modernize Turkish Armed Forces. The Administration was later restructured and its name was changed to Undersecretariat of Defense Industry. Until 2000s, it led the production of numerous domestic and licensed combat vehicles and launched a technology transfer office as well as off-set projects. Simultaneously, it started to lead design and partial design efforts to earn a place in international multi-party projects such as F-35 and A400M. Turkish defense industry set its eyes on markets abroad to continue developing and growing in 2000s. Highly technological production capabilities enabled launches in foreign markets.

ÖZGÜN TEKNOLOJİLERLE GELİŞİYORUZ

Kazanılmış harp teknolojileri kabiliyetleri, son yıllarda kritik teknolojilerin ve tasarım imkânlarının azami ölçüde yurt içinden karşılanması amacıyla, yerel ana yüklenicilerin sorumluluğunda özgün tasarım programlarına ağırlık verildi. Günümüze gelindiğinde Türk savunma sanayii, güçlü alt yapısı sayesinde istikrarlı bir şekilde büyümeye devam ediyor. Öz tasarım gelişimleri, teknoloji imkânları ile birleştirildiğinde özgün ürünler ortaya çıktığını görüyoruz. Başta kara harp araçları olmak üzere deniz ve hava harp platformları geliştirdik ve ihraç etmeye başladık. Savunma sanayimiz inovasyon ve güncel silah sistemlerinde atılım gerçekleştirdi ve insansız platform ve kuleler konusunda oldukça yol kat etti. Savunma sistemlerinin uygun teknolojilerinin sivil amaçlı kullanımı ile yerlilik oranının ve Ar-Ge’ye ayrılan payın artırılmasını da ön plana çıkardık.

KÜRESEL OYUNCU: TÜRK SAVUNMA SANAYİİ

SSM 2017-2021 Stratejik Planı’nda, özgün tasarım ve ileri teknoloji yetenekleriyle Türk savunma sanayiinin küresel bir oyuncu haline getirmeyi amaçladık. Türkiye’nin savunma ve güvenlik alanlarındaki gücünü artırıp yeteneklerini geliştirerek, savunma sanayiinin sürdürülebilirliğini sağlayacak programları bütünsel bir yaklaşımla yönetmeyi amaç ve hedef olarak belirledik. Stratejik planımızda, değişen ortamlara hızla adapte olmayı ve hedeflerine büyük bir esneklik ile ulaşabilmeyi amaçladık. Savunma Sanayii Müsteşarlığı, Aralık 2017 tarihinde T.C. Cumhurbaşkanlığı’na bağlandı ve Temmuz 2018 tarihinde T.C. Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı olarak yeniden adlandırıldı. Savunma Sanayii Başkanlığı olarak, T.C. Cumhurbaşkanlığı himayelerinde 12-13 Aralık 2018 tarihlerinde “Küresel Güç Türkiye” konseptiyle Türk Savunma Sanayii Zirvesini düzenledik. Sektör temsilcilerinin bu boyutta ilk kez bir araya geldiği etkinlikte; kara, hava, deniz, siber ve uzay sektörlerine yön veren isimler finansman, insan kaynağı, yenileme ve teknoloji konularında Türk savunma sanayiinin mevcut yapısını tartıştı ve geleceğe dönük istişarelerde bulundu. Ayrıca, yine Savunma Sanayii Başkanlığı koordinasyonunda üniversite öğrencileri ilk kez “Vizyoner Genç” Forumu’nda bir araya getirdik ve insan kaynağı vizyonu bizzat gençlerle şekillendirilmeye başlandı.

TÜRK SAVUNMA SANAYİİ GÜÇLÜ DİNAMİKLERLE BÜYÜYOR

Türk savunma sanayiinin son yıllardaki başarısı ve gelişimini sektör verilerinde de görebilirsiniz. 2002 yılında sadece 62 savunma projesi yürütülürken, bugün bu sayı 700’e yaklaştı. 2002 yılında yaklaşık 5,5 milyar dolar bütçeli savunma projeleri yürütülürken geldiğimiz noktada yaklaşık 11 katlık bir artış ile 60 milyar dolarlık proje hacmine ulaşıldı. İhale süreci devam eden projeler de göz önüne alındığında 75 milyar doların üzerinde bir büyüklüğe ulaşılacağı öngörülmüyor.

Türk savunma ve havacılık sanayiinin 2002 yılında 248 milyon dolar olan ihracatı, 2018 yılında 2 milyar 188 milyon dolara çıktı. 2002 yılında 1 milyar dolar olan ciro rakamı, 2018 yılında 8 milyar 760 milyon dolara yükseldi. Neredeyse yok düzeyinde olan Ar-Ge harcaması 1 milyar 448 milyon dolara çıktı. Bugün dünyanın en büyük savunma şirketleri listesinde 5 firmamız bulunuyor.

DEVELOPING VIA INDIGENOUS TECHNOLOGIES

Indigenous design programs led by domestic contractors became the focus to provide critical technologies and design capabilities domestically owing to the battle technology competences that have been acquired. Turkish defense industry is steadily growing today thanks to the strong infrastructure it is based on. We can see indigenous products being developed when the development in indigenous design is combined with technological means. We developed not only land battle vehicles but also naval and air battle platforms. We have also started to export them. Our defense industry made a huge leap in innovation and current weapon systems, making great progress in terms of unmanned platforms and towers. We have been using appropriate technologies of defense systems for civilian purposes, thereby highlighting the indigenousness rate and increasing the share of R&D.

TURKISH DEFENSE INDUSTRY: A GLOBAL PLAYER

In the 2017-2021 Strategic Plan of the Undersecretariat of Defense Industry, we focused on indigenous design and advanced technological capabilities to render the Turkish defense industry a global player. We adopted it as a goal and mission to employ a holistic approach in the management of programs that will increase Turkey’s power and acuate its competences in defense and security as well as ensuring the sustainability of the defense industry. Our strategic plan aims to swiftly adapt to the changing environment and flexibly attain the goals set. The Undersecretariat of Defense Industry was affiliated to the Presidency of the Republic of Turkey in December 2017 and renamed in July 2018 as the Presidency of Defense Industry of the Presidency of the Republic of Turkey. The Presidency of Defense Industry organized the Turkish Defense Industry Summit under the theme “Turkey: A Global Power” on December 12-13, 2018 under the auspices of the Presidency of the Republic of Turkey. That was the first occasion gathering sectoral representatives at such a level. Key persons leading the land, air, marine, cyber and space sectors discussed the current structure of Turkish defense industry in terms of funds, human resources and technology and engaged in a forward-looking opinion exchange. Furthermore, the Presidency of Defense Industry coordinated the “Visionary Youth” Forum, which brought together university students for the first time. This helped start shaping the human resources vision in cooperation with the young people themselves.

STRONG DYNAMICS PROPELLING GROWTH OF TURKISH DEFENSE INDUSTRY

The recent success and growth of the Turkish defense industry are clearly visible in sectoral data. Back in 2002, there were only 62 ongoing defense projects whereas the current figure is almost 700. In 2002, the budget for ongoing defense projects was around USD 5.5 billion. Today, this has been increased by about 11 times to reach a project volume of USD 60 billion. Taking into account projects that are currently in the tender process, the size is expected to rise beyond USD 75 billion.

The exports of the Turkish defense and aerospace industry stood at USD 248 million in 2002 before surging to USD 2,188 million in 2018. The turnover was USD 1 billion in 2002 but rose to USD 8.76 billion in 2018. R&D expenditures were almost non-existent but increased to USD 1,448 million. As of today, we have 5 Turkish

Güçlü Türkiye'nin teminatı olan Savunma Sanayii Başkanlığı olarak bizler; Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde savunma ve güvenlik teknolojilerinde, uluslararası platformda lider ve yol gösterici bir Türkiye için, gerekli atılımları yaparak hedeflerimize ulaşacağımıza yürekten inanıyor; ülkemizin, bölgesinde ve dünyada değişen koşullar karşısında savunma sanayii ihtiyaçlarının en üst düzeyde karşılanabilmesi için var gücümüz ile çalışmaya devam ediyoruz.

firms among the top defense companies in the world. As a guarantee for a strong Turkey, we at the Presidency of Defense Industry cordially believe that we will make the required breakthrough in defense and security technologies under the leadership of our President Mr. Recep Tayyip Erdoğan to make Turkey a leader and pioneer on the international platform and attain our related goals. We continue to work vigorously to fully meet the defense industry needs of our country against the changing circumstances in its region and in the world.

TÜRK SAVUNMA SANAYİİNİN ÖNEMLİ PROJELERİ KEY PROJECTS BY TURKISH DEFENSE INDUSTRY

- ALTAY Tankı / ALTAY Main Battle Tank
- Yerli Zırhlı Araçlar (Kirpi, Kirpi II, Cobra II, Ejder Yalçın, Pars, Vuran)
Domestic Armored Vehicles (Kirpi, Kirpi II, Cobra II, Ejder Yalçın, Pars, Vuran)
- MİLGEM
TCG Bayraktar ve TCG Sancaktar Gemileri
TCG Bayraktar and TCG Sancaktar Ships
- LHD Çok Maksatlı Amfibi Hücum Gemisi
LHD Multi-Purpose Amphibious Assault Ship
- Yeni Tip Denizaltılar
New Type Submarines
- Milli Muharip Uçak
National Combat Aircraft
- HÜRKUŞ ve HÜRJET
UAVs and UCAVs
- Özgün Helikopter GÖKBAY
Indigenous Helicopter GÖKBAY
- Atak Helikopteri ve Ağır Sınıf Taarruz Helikopteri
Atak Helicopter and Heavy Attack Helicopter
- Yerli Platformlar İçin Yerli Motorlar
Indigenous Engines for Domestic Platforms
- Şahi 209 ve TUFAN Elektromanyetik Silahlar ile Aselsan LSS ve IŞIN Lazer Silahları
Şahi 209 and TUFAN Electromagnetic Weapons, Aselsan LSS and IŞIN Laser Weapons
- Mühimmat ve Füze Projeleri
Ammunition and Missile Projects
- GÖKTÜRK-1 ve GÖKTÜRK-2 ile Mikro Uydu Fırlatma Sistemi (MUFS) Geliştirme Projesi
GÖKTÜRK-1 and GÖKTÜRK-2, Micro-Satellite Launch System (MSLS) Development Project
- Yerli Hava Savunma Sistemleri
Domestic Air Defense Systems
- İnsansız Kara Araçları Projeleri
Unmanned Land Vehicle Projects
- Yerli ve Milli 4,5 G Baz İstasyonu ULAK
ULAK Domestic and National 4.5 G Base Station
- Milli Piyade Tüfegi MPT-76
MPT-76, National Infantry Rifle

KAPAK COVER

SEBZE VE MEYVE YETİŞTİRİCİLİĞİNİN ÖNEMİ ARTIYOR

HER YAŞTA TÜKETİLMESİ GEREKEN, İNSAN SAĞLIĞINA FAYDALARI KONUSUNDA HEMFİKİR OLUNAN SEBZE VE MEYVE KONUSUNDA ÜLKEMİZ BİR HAYLİ ZENGİN... ANADOLU TOPRAKLARINDA SEBZE VE MEYVEYE DAİR HERŞEY EN GÜZEL AROMA VE KALİTEDE YETİŞİYOR.

VEGETABLE AND FRUIT PRODUCTION ON THE RISE

OUR COUNTRY IS RICH IN VEGETABLES AND FRUITS THAT SHOULD BE CONSUMED AT ALL AGES AND ARE WELL KNOWN TO BE IMPORTANT FOR HUMAN HEALTH. EACH AND EVERY VEGETABLE AND FRUIT IN ANATOLIA IS GROWN TO HAVE THE BEST FLAVOUR AND QUALITY.

TÜRKİYE YAŞ SEBZE VE MEYVE ÜRETİMİNDE DÜNYADA İLK 5'TE
TURKEY IS AT TOP 5 IN FRESH VEGETABLE AND FRUIT PRODUCTION

MEYVE VE SEBZE SEKTÖRÜNDE DEVLET DESTEKLERİNİN ÖNEMİ
THE IMPORTANCE OF STATE SUBSIDIES IN FRUITS&VEGETABLES SECTOR

**GIDA GÜVENLİĞİ AÇISINDAN TAZE MEYVE-SEBZEDE ÜRETİM VE HASATTA
HİJYEN GEREKLİLİKLERİ**
HYGIENE REQUIREMENTS IN THE PRODUCTION OF FRESH FRUITS AND VEGETABLES
IN TERMS OF FOOD SAFETY

“İYİ BİR AMBALAJ BESİN KAYIPLARINI EN AZ SEVİYEDE TUTMALI”
“GOOD PACKAGING SHOULD MINIMIZE NUTRITIONAL LOSSES”

DAHA FAZLA KATMA DEĞER İÇİN GIDA TEKNOLOJİSİ YATIRIMLARI ARTIRILMALI
FOOD TECHNOLOGY INVESTMENTS SHOULD BE INCREASED TO GENERATE MORE ADDED VALUE

TÜRKİYE YAŞ SEBZE VE MEYVE ÜRETİMİNDE DÜNYADA İLK 5'TE

TURKEY IS AT TOP 5 IN FRESH VEGETABLE AND FRUIT PRODUCTION

Prof. Dr. Mevhibe Albayrak

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü

Ankara University Faculty of Agriculture Department of Agricultural Economy

Türkiye, iklim çeşitliliği, bereketli toprakları, coğrafi konumu ile dünyanın en zengin yaş sebze ve meyve üreticisi ülkelerinden biri olarak öne çıkmaktadır. Ülkemiz bu özellikleri ile dünyada ilk 5 ülke arasında yer alıyor. Biz de bu konuda en çok araştırma yapmış isimlerden biri olan Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mevhibe Albayrak ile bir röportaj gerçekleştirdik.

► Türkiye'de yaş meyve ve sebze pazarının bir fotoğrafını çekebilir misiniz?

Türkiye, önemli bir yaş meyve ve sebze üreticisi ülke olup, ürün çeşitliliği açısından da oldukça şanslıdır. TÜİK verilerine bakıldığında, 2018 yılında 23 milyon hektar olan tarım arazisinin yaklaşık %18'inde meyve ve sebze üretilmiş olup, 784 bin hektarda 30 milyon ton sebze ve 3 milyon hektarda ise 20,5 milyon ton meyve üretimi gerçekleştirilmiştir. Meyve üretiminde ağırlığı olan ürünler elma (3.6 milyon ton), zeytin (1.5 milyon ton), portakal (1.9 milyon ton), mandarin (1.6 milyon ton), limon (1.1 milyon ton), üzüm (3.9 milyon ton). Türkiye birçok meyvede kendine yeterli olup, en yüksek yeterlilik oranına sahip ürünler fındık (%500), greyfurt, incir, kayısı, limon, portakal, mandarindir. Sebze üretiminde ağırlığı olan ürünler domates (12.1 milyon ton), karpuz (4 milyon ton), kavun (1.8 milyon ton), soğan (kuru) (1.9 milyon ton), hıyar (1.8 milyon ton) ve biberdir (salçalık) (1.1 milyon ton). Sebze de kendine yeterlilik iyi bir düzeydedir. En yüksek yeterlilik oranları havuç (%116), domates, biber, kuru soğanda gerçekleşmiştir. Yaş meyve sebzelerin 2018 yılı üretim değerine bakıldığında, sebze 41 milyar TL, meyve ise 55 milyar TL düzeyindedir.

► Türkiye mevsim ve çeşitlilik açısından meyve ve sebze üretimine uygun mu? Ülkemiz meyve sebze üretimi konusunda dünyada kaçınıcı sırada?

Türkiye, aynı anda farklı iklimsel özelliklere ve mikroklima alanlarına, çeşitli toprak ve su kaynaklarına sahip olması nedeniyle dünyanın en avantajlı ülkelerinden birisidir.

Turkey stands out as one of the world's most prosperous fresh vegetable and fruit producers with its diverse climate, fertile soil and geographic location. Such qualities enable our country to make it into the global Top 5. We conducted an interview with Mevhibe Albayrak, Ph.D., Faculty Member at Ankara University Faculty of Agriculture Department of Agricultural Economy, who is one of the most prominent researchers of the matter.

► Could you give us a grasp on the Turkish fresh vegetables and fruits market?

Turkey is a significant producer of fresh vegetables and fruits and is quite fortunate with regard to product diversity. According to Turkstat data, vegetable and fruit production took place in approximately 18% of agricultural land of 23 million hectares in 2018 with 30.0 million tons of vegetables being produced in an area of 784,000 and 20.5 million tons of fruits being produced in an area of 3 million hectares. Most commonly produced fruits are apple (3.6 million tons), olive (1.5 million tons), orange (1.9 million tons), mandarin (1.6 million tons), lemon (1.1 million tons) and grape (3.9 million tons). Turkey is self-sufficient with regard to many fruits, with hazelnut (500%), grapefruit, fig, apricot, lemon, orange and mandarin having the highest rates of sufficiency. Most commonly produced vegetables are tomato (12.1 million tons), watermelon (4 million tons), melon (1.8 million tons), onion (1.9 million tons), cucumber (1.8 million tons) and pepper (chili) (1.1 million tons). Self-sufficiency is at a good level with regard to vegetables as well. Carrot (116%), tomato, pepper and onion have the highest rates of sufficiency. Looking at the production value of fresh vegetables and fruits in 2018, vegetables stand at TL 41 billion, while fruits stand at TL 55 billion.

Ülkemiz, dünya yaş meyve (yaklaşık 866 milyon ton) ve sebze üretiminde (yaklaşık 1.075 milyon ton) ilk beş ülke içerisinde yer alırken, yıllara göre değişse de dünya üretiminin yaklaşık %2-3'ünü karşılamaktadır. Dünya yaş meyve üretiminde ilk beşte yer alan ülkeler; Çin Halk Cumhuriyeti (%29), Hindistan (%10), Brezilya (%5), ABD (%4) ve Türkiye'dir (%3). Dünya yaş sebze üretiminde ise ilk beşteki ülkeler; Çin Halk Cumhuriyeti (%54), Hindistan (%13), ABD (%3), Türkiye (%2.5) ve İran'dır (%2). Türkiye, fındık gibi bazı ürünlerde ise en önemli üretici ülke konumundadır.

► **Türkiye'de üretimin çeşitlendirilmesi ve daha fazla katma değer oluşturulması adına ne gibi çalışmalar yapılmalı?**

Türkiye'de yaş meyve ve sebze çoğunlukla yurtiçinde ve taze olarak tüketilmektedir. Üretimin çeşitlendirilmesinde kivi, mango, pitaya, papaya, avakado yeni ürün geliştirme çalışmaları sürdürülmektedir. Yaş meyve ve sebzede katma değer yaratılmasında öncelikle ortalama %25 olarak belirtilen ürün zayıfatının düşürülmesi yönünde ciddi çalışmalar yapılmalıdır. Daha sonra özellikle kurutulmuş meyve ve sebzede iç piyasada yükselen talebin yanı sıra, dış pazar araştırmaları sürdürülerek ihracat olanakları geliştirilebilir. Nitekim pazarı büyük olan kuru incir, kuru kayısı, kuru üzümün yanı sıra, kurutulmuş domates gibi birçok sebze de pazar bulmaya başlamıştır. Buna rağmen, güneşe maruz bırakılarak kurutma aflatoksin riskini artırması önemli bir sorun olup, modern kurutma tesislerinin geliştirilmesi gereklidir. Bu noktada ilgili bakanlıklar, üretici birlik ve kooperatifleri, ihracatçı birlikleri gibi birçok paydaşın iş birliği sürdürülmelidir. Katma değer yaratılmasında coğrafi işaret tescilli geleneksel ürünler ve gıdalarda ihracat fırsatları yaratılmalı ve destekler oluşturulmalıdır. İhracat desteklerinde katma değer yaratılmış geleneksel yaş meyve sebze ürünlerinden yararlanma düzeyi artırılmalıdır. Gıda sanayinde küçük ve orta ölçekli işletmelerin oranının

► **Is Turkey well-suited for vegetable and fruit production with regard to climate and diversity? What is our country's global ranking in vegetable and fruit production?**

Simultaneously having different climatic features and microclimatic areas as well as diverse soil and water resources, Turkey is one of the most advantageous countries in the world. Our country ranks in the Top 5 globally in fresh vegetable (approx. 1,075 million tons) and fruit (approx. 866 million tons) production, and, although the rates change annually, makes up nearly 2-3% of global production. Countries in the global Top 5 in fresh fruit production are People's Republic of China (29%), India (10%), Brazil (5%), USA (4%) and Turkey (3%). Countries in the global Top 5 in fresh vegetable production are People's Republic of China (54%), India (13%), USA (3%), Turkey (2.5%) and Iran (2%). Turkey is the most significant producer in certain products such as hazelnut.

► **What should be done to diversify production in Turkey and generate more added value?**

In Turkey, fresh vegetables and fruits are mostly produced domestically. In terms of diversifying production, efforts to develop new products such as kiwi, mango, pitaya, papaya and avocado are ongoing. In order to generate added value in fresh vegetable and fruit production, serious work should be carried out to reduce the rate of product losses which is, on average, around 25%. Later, export opportunities could be developed, keeping the increasing demand for dried fruits and vegetables in the domestic market in mind and continuing external market research. Indeed, in addition to products with large markets such as dried figs, dried apricots and dried grapes, vegetables like dried tomatoes have also started to find a market. However,

%80'den fazla olması, atıl kapasite varlığı ve istenen zaman, miktar ve kalitede ürünün olmaması yaş meyve ve sebzelerin işlenerek katma değer yaratılmasında sorun teşkil etmektedir.

► **Ülkemizde üretimi olmayan ancak iklim olarak üretime müsait meyvelerden örnek verebilir misiniz?**

Türkiye'de Akdeniz, Marmara ve Karadeniz Bölgelerinde özellikle iklim ve toprak isteğine ya da sera üretimine bağlı olarak farklı tropik meyve üretim denemeleri yapılabilir ve yapılmaktadır. Nitekim ülkemizde 1900'lü yıllarda muz, kivi ve avokado deneme üretimleri yapılan ve sonrasında da üretimi yaygınlaşan ürünlerdir. Günümüzde ise pitaya ve papaya gibi ürünlerin hobi amaçlı da olsa deneme üretimlerinin yapıldığı görülmektedir. Ekolojik koşulların uygun olması başka ürünlerin de üretimine fırsat verebilecektir.

► **Sektör olarak en önemli kalemlerimizden biri de meyve suyu. Ülkemizin bu alandaki üretim ve ihracat rakamları nedir?**

Türkiye'de meyve suyu ve benzer ürünlerin üretim miktarı yaklaşık 960 bin ton civarında olup, 132 bin tonu ihraç edilmektedir. Meyve suyu sanayinde 2000'li yıllarda yıllık büyüme hızının yıllık ortalama %16 olması üretim hacminin artacağını da göstermektedir. Yaklaşık 100 bin ton civarında meyve suyu konsantresi, 120 bin tonun üzerinde meyve suyu püresi üretilmektedir. Meyve suyu üretiminde elma (%46), şeftali, nar, portakal ve vişne başta gelmekte; bunları havuç, kayısı, üzüm, limon, ayva, domates ve çilek gibi meyve suyuna işlenen diğer meyve ve sebzeler izlemektedir. Türkiye'nin meyve suyu ihracatında en önemli pazarı Avrupa ülkeleri olup, ilk üç ülke sırasıyla Almanya, Polonya ve Hollanda'dır.

sun drying increases the risk of aflatoxin, which is a significant issue, and modern drying facilities should be developed. In this regard, the cooperation of many stakeholders such as related ministries, producers' associations and cooperatives, and exporters' associations should be continued. Export opportunities should be created and incentives should be in place for traditional products with geographical indications and for food in order to generate added value. The level of benefiting from traditional fresh vegetables and fruits with added value should be increased for export incentives. The share of small and medium-sized enterprises in the food industry being more than 80%, the presence of idle capacity and the lack of products that meet the time, quantity and quality demands create problems generating added value by processing fresh vegetables and fruits.

► **Could you give us some examples of fruits that are not currently produced in our country but are suitable for production climate-wise?**

It is possible to try - and actually there are efforts - to produce different tropical fruits in the Mediterranean, Marmara and Black Sea Regions of Turkey in accordance with the demands of the climate and the soil or through greenhouse production. Indeed, banana, kiwi and avocado are products the trial production of which were carried out in the 1900s and have since become popular. Today, people are engaged in the trial production of products like pitaya and papaya, albeit as a hobby. Suitable ecological conditions would enable the production of other products.

► **Yaş meyve ve sebze sektörünün ihracat rakamlarını paylaşabilir misiniz?**

Yaş meyve ve sebze üretim düzeyi dikkate alındığında, dış ticarete özellikle yüksek ihracat katkısı beklenmektedir. 2018 yılı tarım ihracatından alınan pay, sadece %10 civarındadır. TÜİK verilerine göre, 2018 yılı meyve sebze ihracat ve ithalat değeri sırasıyla yaklaşık 7 milyar dolar ve 1.1 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. İhracatta ağırlığı olan ürünler; limon, mandarin, domates, kiraz, vişne, portakal, üzüm, biber ve nardır. Türkiye dünya yaş meyve sebze üretiminde ilk beş ülke arasında yer almasına rağmen, yaklaşık 50 milyon tonluk yaş meyve sebze üretiminin ancak %9'u ihraç edilmektedir. İhracatın üretimdeki payı yaş sebzede %5 ve yaş meyvede %4'tür. Ülkenin yaş meyve ve sebze ihracatında ağırlığı olan ülkeler; Rusya Federasyonu ve Irak iken, bu ülkeleri Ukrayna, Suudi Arabistan, Almanya, Romanya ve Bulgaristan izlemektedir. İhracatta standartlar, kalıntı limiti gibi gıda güvenliğini esas alan kriterlere uyum önemlidir. Nitekim ihracatta zaman zaman ürünlerin geri dönüşü ülkenin imajı açısından olumsuz etki yaratmaktadır.

► **En çok ihracat yaptığımız ürün grubu ve ülkeler hangileri?**

Türkiye yakın geçmişte dünya yaş meyve ihracatının yaklaşık %2'sini gerçekleştirerek 15. sırada yer alırken, en büyük ihracatçı ülkeler İspanya, ABD ve Çin Halk Cumhuriyeti olmuştur. Türkiye'nin ürün bazında dış ticarete öne çıkan ürünlerine bakıldığında; ayva, taze ve kuru incir ihracatında dünyada 1. sırada, kiraz ve taze kayısı ihracatında 4. sırada, taze ve dondurulmuş domates ihracatında 9. sırada, taze ya da dondurulmuş biber ihracatında 8. sırada, taze ve dondurulmuş hıyar kornişon ihracatında 11. sırada yer aldığı görülmektedir.

► **Yaş meyve ve sebze sektörü; üretim, ambalaj ve lojistik gibi sektörlerle de çok ilişkili. Bu açıdan bakıldığında sektör ülkemizde ne kadarlık bir ekonomi oluşturuyor?**

TÜİK'in 2018 yılı verilerine göre, yaş meyve ve sebzelerin üretim değerleri sırasıyla 55 milyar TL ve 41 milyar TL civarındadır.

► **One of the most significant items in our sector is fruit juice. How about our country's production and export figures in this field?**

The production output for fruit juice and similar products in Turkey is approximately 960,000 tons, with 132,000 tons being exported. The annual growth rate in the juice industry in the 2000s is 16% on average. This shows that production volume is to increase. Approximately 100,000 tons of juice concentrate and more than 120,000 tons of juice puree are produced. Apple (46%), peach, pomegranate, orange and cherry rank at the top in juice production, followed by other fruits and vegetables processed into juices such as carrot, apricot, grape, lemon, quince, tomato and strawberry. The most significant market with regard to Turkey's export of juices is Europe, with Germany, Poland and the Netherlands ranking in Top 3.

► **Could you share export figures from the fresh vegetables and fruits sector?**

Taking into account the production level of fresh vegetables and fruits, a high export contribution is expected. The 2018 share of agricultural exports was merely around 10%. According to Turkstat data, import and export values for vegetables and fruits in 2018 were approximately USD 7 billion and USD 1.1 billion respectively. Most commonly exported products are lemon, mandarin, tomato, cheery, sour cherry, orange, grape, pepper and pomegranate. Despite ranking in the global Top 5 in fresh vegetable and fruit production, Turkey only exports 9% of its annual fresh vegetable and fruit production of approximately 50 million tons. The share of exports in production is 5% for fresh vegetables and 4% for fresh fruits. Russian Federation and Iraq are the most prominent export markets for fresh vegetables and fruits, followed by Ukraine, Saudi Arabia, Germany, Romania and Bulgaria. Compliance with criteria for food security such as standards and residue limits is

Yaş meyve ve sebze sektörü ile ambalaj sanayi ve lojistik arasında sıkı bir bağ bulunmaktadır. Ülkemizde ambalajlama sanayi dünya standartlarındadır. Sanayide plastik, kâğıt-karton, metal, cam ve ahşap (çoğunlukla meyve ve sebze için) materyaller kullanılmaktadır. Ambalaj materyali sektöründe yaklaşık 3 milyar dolarlık ithalat ve ihracat hacmi söz konusudur. Yaş meyve ve sebzelerin ilişkili olduğu bir diğer alan, lojistik sektördür. Ülkemizde 2018 yılı lojistik sektörün büyüklüğü 372 milyar TL düzeyindedir.

► **Soğuk hava depoculuğu sektör açısından hayati önem taşıyor. Ülkemizin bu alandaki mevcut durumu hakkında bilgi verir misiniz?**

Türkiye'de bu alandaki mevcut duruma bakıldığında; 2018 yılında 1896 adet soğuk muhafaza tesisi olduğu, bunların %49'unda da meyve ve sebze depolandığı belirlenmiştir. Belirlenen depoların yaklaşık %93'ünün özel firmalar, %3'ünün kooperatifler ve %3'ünün de kamu tarafından işletildiği; en fazla deponun İstanbul, Antalya ve İzmir illerinde faaliyet gösterdiği tespit edilmiştir.

► **Yaş meyve ve sebze üretimi, paketlenmesi ile soğuk hava depoculuğunun gelişimi konusunda TKDK'da çok önemli çalışmalar yürütüyor. Sektör için kırsal kalkınmanın önemi nedir?**

TKDK destekleri meyve ve sebzelerin işlenmesi, paketlenmesi, depolanması ve pazarlanması ile ilgili olarak katma değer yaratma, pazarlama olanaklarının geliştirilmesi, modern teknolojilerin yaygınlaşması, kurutma tesislerinin çoğalması ve istihdam olanaklarının geliştirilmesi, ekonomik faaliyetleri çeşitlendirmek, göçü önlemek açısından kırsal kalkınmaya katkı vermektedir. Sektörel gelişim ve sürdürülebilir tarım açısından desteklerden yararlanma oranının artması, desteklerden yararlanan işletmelerdeki ekonomik faaliyetlerin sonuçlarının izlenmesi ve denetiminin yapılması önemlidir.

important for exports. Export products are rejected from time to time, which has an adverse impact on the country's image.

► **What are the most common product groups we export, and which countries do we most commonly export to?**

Turkey has recently been the origin of 2% of global export of fresh vegetables and fruits, ranking 15th to this end. The main exporters are Spain, USA and People's Republic of China. Looking at products that stand out in Turkey's foreign trade, the country globally ranks 1st in the export of quinces and fresh and dried figs, 4th in cherries and fresh apricots, 9th in fresh and dried tomatoes, 8th in fresh and dried peppers and 11th in fresh and dried gherkins.

► **The fresh vegetables and fruits sector is related to production, packaging and logistics sectors as well. To that end, what is the sector's contribution to our country's economy?**

According to Turkstat's 2018 data, production values for fresh fruits and vegetables are TL 55 billion and TL 41 billion respectively. The fresh vegetables and fruits sector has a tight bond with the packaging and logistics industries. The packaging industry in our country meets global standards. The industry uses plastic, paper, metal, glass and wood (mainly for vegetables and fruits) materials. Approximately USD 3 billion of imports are made with regard to packaging materials. Another field related to fresh vegetables and fruits is logistics. Our country's logistics sector has a size of TL 372 billion as of 2018.

► **Cold storages have a crucial importance for the sector. Could you give us information on our country's current status in this field?**

Looking at Turkey's current status in this field, it is determined that there were 1,896 cold storage facilities and that 49% of them stored vegetables and fruits in 2018. 93% of storages were operated by private firms, 3% by cooperatives and 3% by the public sector. İstanbul, Antalya and İzmir have the highest number of storages.

► **ARDSI carries out significant work with regard to the production and packaging of fresh vegetables and fruits as well as the development of cold storages. What does rural development mean for the sector?**

ARDSI support contributes to rural development to generate added value with regard to the processing, packaging, storage and marketing of vegetables and fruits, develop marketing opportunities, popularize modern technologies, increase the number of drying facilities, develop employment opportunities, diversify economic activities and prevent migration. Increasing the rate of benefiting the existing support, monitoring the outcomes of economic activities in enterprises benefiting from support and carrying out audits are important with regard to sectoral development and sustainable agriculture.

MEYVE VE SEBZE SEKTÖRÜNDE DEVLET DESTEKLERİNİN ÖNEMİ

THE IMPORTANCE OF STATE SUBSIDIES IN FRUITS&VEGETABLES SECTOR

Proje Yönetimi Koordinatörlüğü – TKDK / Coordination Unit for Project Management – ARDSI

Ülkemiz, sahip olduğu iklim çeşitliliği sayesinde birçok farklı meyve ve sebzenin üretildiği verimli bir coğrafyadır. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre 2018 yılında ülkemizde 20,5 milyon ton meyve, 30 milyon ton sebze üretilmiştir. Meyve üretiminde 3,9 milyon ton ile üzüm ilk sırayı alırken, üzümü 3,6 milyon ton ile elma ve 1,9 milyon ton ile portakal izlemiştir. Sebze üretiminde ise 12,2 milyon ton ile domates birinci, karpuz 4 milyon ton ile ikinci, kuru soğan ise 1,9 milyon ton ile üçüncü sırada yer almıştır.

Our country is located on a fertile land where numerous vegetables and fruits can be grown thanks to the climate diversity it enjoys. Turkstat data indicates that our country produced 20.5 million tons of fruits and 30 million tons of vegetables in 2018. Grapes rank the first in fruit production with 3.9 million tons, followed by apples with 3.6 million tons and oranges with 1.9 million tons. In vegetable production, on the other hand, tomatoes rank the first with 12.2 million tons, followed by water melons and onions with 4 million tons and 1.9 million tons respectively.

Türkiye, meyve ve sebze sektörünün önemli bir ihracatçısı konumundadır. 2019 yılı Ocak-Temmuz ayları arasında Türkiye genelinde yaş meyve ve sebze ihracatı 1,1 milyar Dolar olarak kaydedilmiştir.

Turkey is a key exporter of fruits and vegetables. In January-July 2019, Turkey's fresh fruit and vegetable exports amounted to USD 1.1 billion.

2018-2019 (OCAK-TEMMUZ AYI) TÜRKİYE GENELİ YAŞ MEYVE VE SEBZE İHRACAT KAYIT RAKAMLARI TURKEY'S EXPORT FIGURES FOR FRESH FRUITS AND VEGETABLES IN 2018-2019 (JANUARY-JULY)								
ÜRÜN/PRODUCT	OCAK-TEMMUZ 2018 JAN-JUL 2018		OCAK-TEMMUZ 2019 JAN-JUL 2019		DEĞİŞİM ORANI(%) RATE OF CHANGE(%)		2019 PAYI(%) 2019 SHARE(%)	
	MİKTAR/AMOUNT KG	DEĞER/VALUE (DOLAR-USD)	MİKTAR/AMOUNT KG	DEĞER/VALUE (DOLAR-USD)	MİKTAR/AMOUNT	DEĞER/VALUE	MİKTAR/AMOUNT	DEĞER/VALUE
TAZE MEYVE/FRESH FRUITS	644.410.280	492.878.987	638.239.644	469.649.714	-1	-5	36	43
TAZE SEBZE/FRESH VEGETABLES	699.883.765	369.114.540	540.757.703	365.123.457	-23	-1	30	33
NARENCİYE/CITRUS	867.817.669	411.232.946	596.187.554	256.048.563	-31	-38	34	23
GENEL TOPLAM/GENERAL TOTAL	2.213.449.175	1.278.506.900	1.777.094.802	1.097.221.814	-20	-14	100	100

Kaynak: Akdeniz İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği, 2018/2019 Ocak-Temmuz Dönemi Yaş Meyve ve Sebze Sektörü Türkiye Genel Değerlendirme Raporu

Source: General Secretariat of Mediterranean Exporters' Unions, 2018/January-July 2019 Assessment Report for Turkish Fresh Fruit and Vegetable Sectors

MEYVE-SEBZE SEKTÖRÜNDE İHTİYAÇLAR VE DEVLET DESTEKLERİNİN ÖNEMİ

Sektörde öncelikli sorunlardan biri olan hasat sonrası yüksek orandaki ürün kayıpları; uygun olmayan hasat ve taşıma yöntemleri, depolama ve paketleme tesislerinin eksikliği, işleme için eski ekipmanların kullanılması gibi nedenlerden kaynaklanmaktadır. Kurutma işlemi, ürün kayıplarını en aza indirmek amacıyla meyve ve sebzeleri korumak için kullanılan alternatif bir yöntemdir. Kurutma ünitelerinin yetersiz sayıda ve kapasitede olması nedeniyle kurutma işleminin büyük bölümü açık havada güneşte kurutma şeklinde gerçekleştirilmektedir. Bu durum kurutulan ürünlerde insan sağlığı için önemli riskler barındıran aflatoksin oluşumuna neden olmaktadır.

Hasat sonrası ürün kayıpları, yetersiz soğutma ve depolama tesisleri, üretim ve işlemede kullanılan teknolojinin ve çevre dostu uygulamaların geliştirilmesi gerekliliği meyve ve sebze sektöründe belirli standartlarda yatırımların yapılması ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bu nedenle, soğuk hava depoları, paketleme ve kurutma tesislerine ilişkin sektöre sağlanacak devlet desteklerinin meyve ve sebzelerin daha uzun süre saklanmasına yönelik koşulları iyileştirerek gıda güvenliği standartlarının benimsenmesinde önemli bir rolü bulunmaktadır.

TARIM VE KIRSAL KALKINMAYI DESTEKLEME KURUMUNUN MEYVE-SEBZE SEKTÖRÜNE SAĞLADIĞI DESTEKLER

Avrupa Birliği'nde tarım ürünlerine yönelik piyasa düzenlemeleri, Ortak Tarım Politikası kapsamında ele alınmaktadır. Ortak Tarım Politikası; üretim standartlarını ve teknolojiyi geliştirmeyi, tarımsal verimliliği artırmayı, piyasa ve istihdamda istikrar sağlamayı, çevreye uyumlu bir üretim şekli oluşturmayı hedeflemektedir. Avrupa Birliği Katılım Öncesi Yardım Aracı Kırsal Kalkınma Programı (IPARD) “Tarım ve Balıkçılık Ürünlerinin İşlenmesi ve

NEEDS AND THE IMPORTANCE OF STATE SUBSIDIES IN FRUITS&VEGETABLES SECTOR

Key issues in the sector include, among others, high post-harvest product losses, inappropriate harvesting and transport methods, lack of storage and packaging facilities and the use of old equipment for processing. Drying is an alternative method employed for preserving fruits and vegetables to minimise product losses. Due to an insufficient number and capacity of drying units, the drying process is mostly conducted in the form of outdoor sun drying. This leads to the occurrence of aflatoxins, toxic substances posing major risks for human health, in the dried products. Post-harvest product losses, inadequate cooling and storage facilities, and the requirement to develop and improve the technology used in production and processing as well as environmentally-friendly practices have led to the need for investments in fruits and vegetables sector fulfilling certain standards. Therefore, state subsidies for the sector regarding cold storages as well as packaging and drying facilities will play a key role in improving conditions to enable fruits and vegetables to last longer and in adopting food security standards.

SUBSIDIES FOR THE FRUITS AND VEGETABLES SECTOR BY AGRICULTURE AND RURAL DEVELOPMENT SUPPORT INSTITUTION

Market regulations for agricultural products are handled under the Common Agricultural Policy in the European Union. The Common Agricultural Policy aims to improve production standards and technology, increase agricultural yield, stabilize the market and employment, and establish an environmentally-friendly production methodology. The sector on “Processing and Marketing of Fruits and Vegetables” under the measure titled “Investments in Physical Assets Concerning Processing and Marketing of Agricultural and

Pazarlanması ile İlgili Fiziki Varlıklara Yönelik Yatırımlar” başlıklı tedbir altında yer alan “Meyve ve Sebze Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması” sektörü yukarıda bahsedilen ihtiyaçları ele almayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda soğuk hava deposu ve paketleme yatırımlarına ilişkin yeni ve mevcut işletmeler IPARD Programının uygulayıcısı olan Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) tarafından desteklenmektedir.

BAŞVURU KOŞULLARI

Meyve ve sebze sektörüne başvuru koşulları aşağıda sıralanmıştır.

- Başvuru sahibi; küçük ve orta ölçekli işletmeler olarak tanımlanan tüzel kişi, gerçek kişi veya üretici örgütü olmalıdır. Başvuracak üretici örgütleri 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu, 1581 sayılı Tarım Kredi Kooperatifleri Kanunu, 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu, 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri Kanununa göre kurulmuş olmalıdır.
- Yatırımlar, TKDK'nın internet adresinde yayınlanan meyve-sebze listesindeki ürünlere yönelik olmalıdır.
- Yatırımı planlanan soğuk hava depolarının toplam kapasitesi en fazla 10.000 m³ olmalıdır. 10.000 m³ olan üst limit üretici örgütleri ve üretici örgütünde ortaklık payının %50'den fazla olduğu tüzel kişiler için aranmamaktadır.
- Kurutma işlemine yönelik sadece sert kabuklu meyveler (badem, fındık vb.), turuncgiller ve plantain desteklenmektedir.

Fishery Products” as part of the European Union Instrument for Pre-Accession Assistance - Rural Development (IPARD) aims to address the aforementioned needs. To this end, new and existing enterprises making cold storage and packaging investments are subsidized by the Agriculture and Rural Development Support Institution (ARDSI), the implementing body for the IPARD Programme.

REQUIREMENTS FOR APPLICATION

Requirements for applications regarding the fruits and vegetables sector are listed below.

- The applicant must be either a legal or real person or a producer organization defined as a small and medium-sized enterprise. Producer organisations to apply must be established in accordance with the Cooperatives Law No. 1163, Agricultural Credit Cooperatives Law No. 1581, Agricultural Producer Unions Law No. 5200, and Agricultural Marketing Cooperatives and Unions Law No. 4572.
- Investments must be targeting the products in the fruits and vegetables list published on ARDSI's web site.
- The maximum total capacity for the proposed cold storages should be 10,000 m³. The requirement for a maximum limit of 10,000 m³ is not sought in producer organizations and legal persons having a share of over 50% in a producer organization.
- For drying procedures, only nuts (almonds, hazelnuts, etc.), citrus and plantains are eligible for subsidies.

2019 yılı Ocak-Temmuz ayları arasında Türkiye'nin yaş meyve sebze ihracatında toplam tutar ve miktarı domates almıştır.

Tomatoes had the highest amount and value in Turkey's fresh fruit and vegetable exports in January-July 2019.

2018-2019 (OCAK-TEMMUZ AYI) TÜRKİYE GENELİ YAŞ MEYVE VE SEBZE İHRACAT YAPILAN İLK 20 ÜRÜN TOP 20 PRODUCTS IN TURKEY'S EXPORTS OF FRESH FRUITS AND VEGETABLES IN 2018-2019 JANUARY-JULY								
ÜRÜN/PRODUCT	OCAK-TEMMUZ 2018 JAN-JUL 2018		OCAK-TEMMUZ 2019 JAN-JUL 2019		DEĞİŞİM ORANI(%) RATE OF CHANGE(%)		2019 PAYI(%) 2019 SHARE(%)	
	MİKTAR/AMOUNT KG	DEĞER/VALUE (DOLAR-USD)	MİKTAR/AMOUNT KG	DEĞER/VALUE (DOLAR-USD)	MİKTAR/AMOUNT	DEĞER/VALUE	MİKTAR/AMOUNT	DEĞER/VALUE
DOMATES/TOMATOES	298.294.621	188.472.146	294.225.856	190.250.390	-1	1	17	17
KİRAZ/VİŞNE CHERRIES.SOUR CHERRIES	75.812.736	161.465.886	79.387.798	182.264.021	5	13	4	17
LİMON/LEMONS	287.397.919	165.304.145	245.730.546	112.765.865	-14	-32	14	10
BİBER/PEPPERS	90.375.902	82.019.585	72.598.314	86.660.799	-20	6	4	8
MANDARİN/MANDARINS	197.171.968	101.080.830	168.881.632	75.396.158	-14	-25	10	7
ŞEFTALİ/PEACHES	86.327.221	67.648.566	77.160.011	68.991.912	-11	2	4	6
ELMA/APPLES	132.330.304	61.373.181	179.110.355	55.218.212	35	-10	10	5
NAR/POMEGRANATES	83.794.540	42.263.917	81.214.553	37.138.891	-3	-12	5	3
GREYFURT/GRAPEFRUITS	125.580.841	54.216.788	70.558.352	36.396.394	-44	-33	4	3
KAYISI/APRICOTS	69.266.931	40.192.139	65.715.822	36.133.204	-5	-10	4	3
PORTAKAL/ORANGES	257.647.512	90.605.200	110.971.039	31.478.196	-57	-65	6	3
KABAK/ZUCCHINI	44.847.986	26.454.160	44.228.441	31.151.504	-1	18	2	3
ÇİLEK/STRAWBERRIES	19.881.942	23.541.197	25.631.995	24.821.301	29	5	1	2
HİYAR, KORNİŞON CUCUMBERS. PICKLED	30.326.591	19.874.586	23.668.139	16.402.780	-22	-17	1	1
ÜZÜM/GRAPES	39.232.209	27.806.528	18.426.066	14.527.221	-53	-48	1	1
ERİK/PLUMS	39.775.883	16.449.789	32.714.000	13.025.725	-18	-21	2	1
KARPUZ/WATER MELONS	56.679.098	16.242.912	49.639.554	10.725.130	-12	-34	3	1
SOĞAN, ŞALOT/ONIONS.SHALLOT	70.310.353	8.181.532	37.814.001	9.745.360	-46	19	2	1
PATLICAN/EGGPLANTS	18.391.707	10.689.247	12.840.014	8.710.426	-30	-19	1	1
ÇAY/TEA	1.335.875	5.266.038	1.909.158	6.398.017	43	21	0	1
TOPLAM YMS TOTAL FRESH FRUITS AND VEGETABLES	2.213.449.175	1.278.506.900	1.777.094.802	1.097.221.814	-20	-14	100	100

Kaynak: Akdeniz İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği, 2018/2019 Ocak-Temmuz Dönemi Yaş Meyve ve Sebze Sektörü Türkiye Genel Değerlendirme Raporu

Source: General Secretariat of Mediterranean Exporters' Unions, 2018/January-July 2019 Assessment Report for Turkish Fresh Fruit and Vegetable Sectors

DESTEK ORANLARI

Destek tutarının hesaplanmasında esas alınan “uygun harcama” limiti en az 30.000 Avro ve en fazla 1.250.000 Avro’dur. Yukarıda belirtilen alt ve üst sınırlar içerisinde kalmak kaydıyla; üretici örgütleri ve üretici örgütünde ortaklık payının %50’den fazla olduğu tüzel kişiler için uygun harcamaların %50’si; gerçek kişiler ve diğer tüzel kişilikler için ise uygun harcamaların %40’ı desteklenmektedir. Atık depolama ve atık yönetimi amacıyla yapılacak harcama kalemleri için ilave %10 destek sağlanmaktadır.

SUBSIDY RATES

The “eligible expenditure” limit taken as a basis in calculating the amount of subsidy is a minimum of EUR 30,000 and a maximum of EUR 1,250,000. On the condition that the aforementioned maximum and minimum limits are observed, 50% of eligible expenditures are subsidized for producer organizations and legal persons with a share of over 50% in a producer organization and 40% of eligible expenditures are subsidized for real persons and other legal persons. Any expenditures incurred for waste storage and waste management receive an additional subsidy of 10%.

UYGUN HARCAMALAR

Makine-ekipman alımı, yapım işleri, hizmet alımları ve görünürlük desteklenen uygun harcamalardır. AB standartlarında hijyen ve ürün kalitesinin geliştirilmesi için ekipman, çevrenin korumasına yönelik ekipman ve tesisler, işletmenin kendi tüketimi için yenilenebilir enerji üretimine yönelik makine-ekipman ve inşaat işleri, bilişim teknolojileri donanım ve yazılımlarının alımı ile birlikte sektöre yönelik desteklenen makine ekipmanlar şu şekildedir:

- Temizleme, sınıflandırma, tasnif ve paketleme hatları,
- Markalama ve izlenebilirlik sistemleri,
- Modifiye atmosferli soğuk hava tesisleri ve paketleme hatları,
- Ön soğutma ünitelerinin ve soğuk hava depolarının inşası ve/veya modernizasyonu,
- Ham madde ve paketleme için depolar,
- Ürün taşıma ekipmanları,
- Meyveler ve sert kabuklu meyvelerin (tkdk.gov.tr internet adresinde yayımlanan meyve-sebze listesi) kurutulması için makine ve ekipman,
- Motorlu taşıtlar hariç, nakliye ekipmanı.

SEKTÖRDE TOPLAM IPARD DESTEĞİ

TKDK, IPARD Programı süresince meyve ve sebze sektöründe toplam 220 işletmeyi destekleyerek 263 milyon TL ödeme gerçekleştirmiştir. IPARD programı vasıtasıyla sektöre sağlanan hibe destekleriyle; hasat sonrası kayıpların azaltılması, soğuk hava depolama ve kurutma tesisleri kapasitelerinin geliştirilmesi ve işletmelerin AB standartlarına uyumunun sağlanması, çevreyi kirleten üretim süreçlerinin ortadan kaldırılması konularında önemli katkılarda bulunulmuştur. Desteklemeler IPARD II Programı kapsamında devam etmektedir.

ELIGIBLE EXPENDITURES

Machinery and equipment purchases, construction works, servie purchases and visibility are the eligible expenditures subsidized. Below is a list of equipment for improving hygiene and product quality in compliance with the EU standards, equipment and facilities for environmental protection, machinery and equipment and construction works for renewable energy generation for the enterprise’s own consumption, purchasing of IT software and hardware as well as machinery and equipment subsidized for the sector:

- Cleaning, sorting, grading and packaging lines,
- Marking and traceability systems,
- Modified atmosphere cold storages and packaging lines,
- Construction and/or modernization of pre-cooling units and cold storages,
- Storages for raw materials and packaging,
- Handling equipment,
- Machinery and equipment for drying fruits and nuts (list of fruits and vegetables published on tkdk.gov.tr.),
- Transportation equipment excluding motor vehicles.

TOTAL IPARD SUPPORT FOR THE SECTOR

Throughout the IPARD Programme, ARDSI subsidized a total of 220 enterprises operating in fruits and vegetables sector, paying out a sum of TRY 263 million to these enterprises. Grants extended to the sector under the IPARD Programme contributed significantly to reducing post-harvest losses, improving capacities of cold storages and drying facilities, ensuring their compliance with the EU standards and eliminating production processes contaminating the environment. Support under the IPARD II Programme is ongoing.

GIDA GÜVENLİĞİ AÇISINDAN TAZE MEYVE-SEBZEDE ÜRETİM VE HASATTA HİJYEN GEREKLİLİKLERİ

HYGIENE REQUIREMENTS IN THE PRODUCTION OF FRESH FRUITS AND VEGETABLES IN TERMS OF FOOD SAFETY

Prof. Dr. Nevzat ARTIK

Ankara Üniversitesi Gıda Güvenliği Enstitüsü / Ankara University, Institute of Food Safety

Gıda güvenliği; gıdaların fiziksel ve kimyasal açısından tüketicilere uygun halde sunularak halk sağlığının korunmasıdır. Tüm gıda maddelerinde bu amaçla çeşitli hijyen gereklilikleri uygulanmak zorundadır. Meyve sebze üretimi birincil üretimden tüketiciye kadar bu gerekliliklerin uygulanması halk sağlığı açısından önemli konulardan biridir. Hijyen, Yunancada sağlığa yararlı anlamına gelen “Hygieinos” sözcüğünden türemiştir. Sağlıklı yaşam için beden ve çevreyi temiz tutmak için gereken koşulları sağlamak olarak tanımlanabilir. Hijyen birey ve toplum olarak insan sağlığının korunması ve geliştirilmesi, hayatın sağlıklı olarak uzun süre devamı için sağlıkla ilgili bilgileri bir sentez halinde uygulayan bilim kompleksidir. Hijyen terimi genellikle Fransız ve Alman kaynaklarında kullanılır. Bu dillerdeki hygiene publique ve sociale hygiene terimleri toplum sağlığı ile eş anlamlıdır. İngilizce’de bu terim çevre hijyeni, gıda hijyeni ve kişisel hijyen gibi halk sağlığının özel konuları için kullanılmaktadır. Osmanlıca olan “hıfzıssıhha” ile sağlığı koruma hijyen ile eş anlamlıdır. Gıda hijyeni; “Gıda üretim zincirinin tüm basamaklarında gıdanın uygunluğunun ve güvenliğinin sağlanmasındaki gerekli tüm ölçüm ve şartlar.” olarak tanımlanmaktadır. Gıda hijyenini sağlamak; gıda zehirlenmelerinde rol oynayan ajanları ve gıda içinde gelişme ve toksin yapabilmelerinde etkili olan çevresel faktörleri iyi bilmek ve koruyucu tedbirleri bilinçli şekilde uygulamakla mümkündür.

MEYVE SEBZE ÜRETİMİNDE ÇİFTÇİNİN SORUMLULUKLARI

Tarımsal üretimde başlangıç noktası birincil üretim yani ürünün yetiştirildiği tarla, bahçe, sera, bağ vb. gibi alanlardır. Taze meyve ve sebzeler, farklı büyüklükteki bahçelerde, çiftliklerde, çeşitli coğrafi ve iklim koşullarında yetiştirilmekte ve hasat edilmektedirler. Birincil üretimler ile ilgili işlemler, İyi Tarım Uygulamaları (İTU) ve buna bağlı olarak iyi hijyenik koşullarda gerçekleştirilmeli ve taze meyve ve sebzelerin sağlığa zararlı maddelerle bulaşmaları en aza indirilmelidir. Bu nedenle ürünün kalitesi ve ürün güvenilirliği açısından çiftçilerimize de sorumluluklar düşmektedir.

MEYVE SEBZE ÜRETİMİNDE SAHA SEÇİMİ VE ÇEVRESEL HİJYEN

Birincil üretimde, çevreden kaynaklanan potansiyel bulaşma kaynakları tanımlanmalıdır. Özellikle potansiyel olarak zararlı maddelerin varlığının (toprak ve yer altı sularının kirliliği, sanayi alanlarına yakınlığı vb.), hasat sonrasında taze meyve ve sebzelerin üzerinde ya da içinde kabul edilemez seviyelerde olmasına yol açtığı alanlarda, birincil üretim gerçekleştirilmemelidir. Diğer tip potansiyel bulaşmalar da (örn. daha önce kullanılmış bitki koruma ürünleri -BKÜ-, tehlikeli atıklar vb.) göz önünde bulundurulmalıdır.

ÇALIŞANLARIN TEMİZLİĞİ VE HİJYENİ

Hasat sırasında ve sonrasında taze meyve ve sebzelerle direkt temas eden personelin hijyen ve sağlık gereksinimleri takip edilerek, ürünlerde çapraz bulaşmaya neden olmaları engellenmelidir. Taze meyve ve sebzelere geçebilmesi mümkün bir hastalığı olan ya da hastalığı taşıdığından şüphe edilen personelin bulaşma olasılığı nedeniyle herhangi bir ürün işleme alanına girmesine izin verilmemelidir. Vücudunda kesik ve yara olan personel çalışmaya devam etmek zorunda ise, bu kesik ve yaralar uygun malzemelerle kapatılmalı ve gıda ile teması engellenmelidir.

Food safety is the offering of foodstuff to consumers in a physically and chemically-appropriate way and the protection of public health. To this end, it is compulsory to apply various hygiene requirements for all foodstuff. The application of such requirements from primary production to consumers while growing fruits and vegetables is of utmost importance in terms of public health. Hygiene was derived from the word “Hygieinos” meaning “healthful” in Greek. It can be defined as the maintenance of the conditions required for keeping the body and environment clean for a healthy life. Hygiene is a scientific complex applying in a synthesized way the information regarding health for the maintenance and improvement human health on individual and societal basis and for the long-term maintenance of life in a healthy way. The term “hygiene” is generally used in French and German sources. The terms “hygiene publique” and “sociale hygiene” in these languages are synonyms with social health. In English, this term is used for the specific areas of public health such as environmental hygiene, food hygiene and personal hygiene. “Hıfzıssıhha”, an Ottoman word, and sanitation are synonyms with hygiene.

Food hygiene is defined as “all criteria and conditions required for ensuring the conformity and safety of foodstuff in all stages of food production chain”. It is only possible to ensure food hygiene by knowing well the agents playing a role in food poisoning and the environmental factors that are elemental for them to grow and cause toxigenicity within foodstuff and applying protective measures in a sensible way.

RESPONSIBILITIES OF FARMERS FOR THE PRODUCTION OF FRUITS AND VEGETABLES

Starting point for agricultural production is primary production or, in other words, the fields, orchards, greenhouses, vineyards and so on where crops are grown. Fresh fruits and vegetables are grown and harvested in orchards and farms of varying sizes and under various geographic and climatic conditions. Any procedure regarding primary production should be performed in line with Good Agricultural Practices (GAP) and, accordingly, under good hygienic conditions. Besides, the possibility of contaminating fresh fruits and vegetables with deleterious substances should be minimized. For this reason, our farmers should assume responsibility in terms of the quality of crops and crop reliability.

SELECTION OF SITES FOR THE GROWING OF FRUITS AND VEGETABLES AND ENVIRONMENTAL HYGIENE

Potential sources of environmental contamination should be identified within primary production. Primary production should not be engaged in areas where especially potential hazardous substances (soil and groundwater pollution, proximity to industrial areas and so on) are present at unaccepted levels on or inside fresh fruits and vegetables following harvest. Other types of potential contamination (for example, previously-used plant protection products (PPPs), hazardous waste and so on) should also be taken into consideration.

HASAT ZAMANI VE SICAKLIK KONTROLÜ

Hasat zamanını belirlemede ürün olgunluk kriterleri göz önünde bulundurulmalıdır. Hasat sırasında ürünlerin ucu küt makaslar ile hasat edilmesi ve uygun olgunluktaki meyvelerin toplanması gerekmektedir. Hava koşulları bakımından özellikle çiğ ve yağmurlu havalarda hasat yapılmaması gerekmektedir. Ayrıca üründe meydana gelebilecek fizyolojik ve patolojik bozulmalar için en kısa sürede tür ve çeşide göre değişebilecek önlemler alınmalıdır.

ÜRÜNÜN ÜRETİM ALANINDAN AMBALAJLAMAYA KADAR UYGUN KOŞULLARDA NAKLİYESİ

Ürünlerin birincil üretim alanından itibaren ambalajlanmasında, taşınmasında, depolanmasında ve perakende satışa sunulmasında “Sebze ve Meyvelerin Toptan ve Perakende Ticaretinde Uyulması Gereken Standart Uygulamalara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ”de belirtilen hususlar dikkate alınmalıdır.

AMBALAJLAMA İŞLETMESİ SORUMLULUKLARI

İşletme kurulumu veya iyileştirme çalışmaları sırasında belirli hususlara dikkat edilmelidir. İşletme, ilgili mevzuatlara uygun biçimde İşletme Kayıt Belgesi almalıdır. Patojenler meyve sebzenin birbirlerine temasıyla, çalışanların ellerinden ya da havadan taşınabilirler. Bu nedenle, çürük meyve ve sebzeler işletme içine sokulmamalıdır. Çürük ve patojenlerin çoğalma organlarıyla (sporlar gibi) bulaşık meyve ve sebzeler, işletme dışında ayıklanarak uzaklaştırılmalıdır. Ürün kabul işleminin yapıldığı yer sınırlandırılmalı ve sürekli kontrol edilmelidir. Özellikle, riskin yüksek olduğu durumlarda, işlemeye alınma sırasında değiştirilebilir ve tekrar dezenfekte edilebilir alet ve ekipmanlar kullanılmalıdır. Yüzeyler, sabit ekipmanlar, paketleme ve boylama üniteleri, diğer tüm ekipmanlar, işlem aralarında ve gün bitiminde uygun bir dezenfektanla temizlenmelidir. Ayrıca, işletme içi havası, uygun aralıklarla kontrol edilmelidir ve gerektiğinde iş bitiminde dezenfekte edilmelidir. İşletme içerisinde diğer tüm aşamalarda da (yükleme, taşıma, depolama) çapraz bulaşmalardan kaçınılmalıdır.

CLEANLINESS AND HYGIENE OF EMPLOYEES

Hygiene and health requirements should be followed for the personnel directly touching fresh fruits and vegetables during and after harvest and they should be prevented from causing cross-contamination for crops. Personnel who are diagnosed with or are suspected of carrying a disease which may be transmitted to fresh fruits and vegetables should be not allowed to enter into any crop processing area due to the possibility of transmission. If any personnel with any cut and scar on their bodies has to continue working, such cuts and scars should be closed with appropriate materials and their contact with foodstuff should be prevented.

TIME OF HARVEST AND TEMPERATURE CONTROL

Crop maturity criteria should be taken into account while identifying the time of harvest. Crops should be harvested with blunt scissors and fruits of appropriate maturity should be picked. No harvest should be made especially during dew and rainy weather. Besides, measures should be taken against potential physiological and pathological degradations as soon as possible by considering the relevant species and variety.

SHIPMENT OF CROPS FROM GROWING AREA TO PACKAGING UNDER APPROPRIATE CONDITIONS

The matters specified in the “Communiqué on Procedures and Principles Regarding Standard Practices to Be Complied With in the Wholesale and Retail Trade of Vegetables and Fruits” should be taken into consideration during the packaging, shipping, storage and retail marketing of crops starting from the area of primary production.

RESPONSIBILITIES OF PACKAGING BUSINESSES

Certain matters should be taken into account while establishing or upgrading businesses. Businesses must obtain a Business Registration Certificate in line with the relevant legislation.

ÜRÜNLERİN NAKLİYESİ

Ürünlerin taşınmasında, depolanmasında ve perakende satışa sunulmasında da “Sebze ve Meyvelerin Toptan ve Perakende Ticaretinde Uyulması Gereken Standart Uygulamalara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ” de belirtilen hususlar dikkate alınmalıdır. Buna göre öncelikli olarak;

- Ambalajlanan ürünler taşıma sırasında iyi korunmalıdır. Nakliye sırasında sarsılma gibi nedenlerle ürünün zarar görmesi engellenmelidir. Ürünün mikrobiyal çapraz bulaşmalardan korunması için nakliye araçlarının temizlenmesi ve dezenfekte edilmesi gerekmektedir. Nakliye araçlarının sıcaklık ve nem kontrolü yapılmalıdır.
- Soğuk zincirin korunmasında çoğunlukla taşıma sırasında sorun yaşanmaktadır. Sıcaklık yükselmesine bağlı olarak ürünün bozulması ciddi bir tehlikedir. Soğuk satılması gereken ürünler soğuk zincirin kırılmaması için soğutmalı araçlarla (frigorifik) taşınmalıdır.
- Satış noktalarına ulaşan ürünlerde de ürünün isteğine uygun depolama yapılmalı, düşük sıcaklık isteği olan ürünlerde soğuk zincir kırılmadan soğuk reyonlarda satışa sunulmalıdır.

SOĞUK HAVA DEPOSU KONTROL VE KAYITLARI

Soğuk hava deposunda ısı kaybını engellemek için izolasyon mevcut olmalıdır. Kapıları kapandığında herhangi bir aralık kalmamalıdır. Kapının açıldığı zamanlarda ani ısı kaybını engellemek için depo kapısında plastik perde kullanılmalıdır. Soğuk hava depoları deponun farklı yerlerinde sıcaklık değişimi $\pm 1^{\circ}\text{C}$ 'yi geçmeyecek şekilde tasarlanmış olmalıdır. Bu amaçla deponun değişik noktalarında veri kaydedici bulundurulmalı ve sıcaklık ürünün özelliğine göre belirli aralıklarla kontrol edilmelidir. Her ürüne depo neminin uygunluğu düzenli olarak kontrol edilmeli ve tüm veriler kayıt altına alınmalıdır. Depo sıcaklığını ölçen termometrelerin sensörleri direk duvara yaslanmamalı, duvardan bir kaç cm uzakta bulunmalıdır. Depo içerisinde bulunan termometreler belirli aralıklarda kalibre edilmelidir.

Pathogens may be transmitted by the cross-contact of fruits and vegetables, the hands of employees or air. Therefore, rotten fruits and vegetables should not be allowed into businesses. Rotten fruits and vegetables and those contaminated with the reproductive units (such as spores) of pathogens should be sorted out and removed outside businesses. The area of crop entrance should be restricted and be under continuous control. In particular, in cases where there is a high risk, disposable and re-disinfectable tools and equipment should be used while letting crops into businesses. Surfaces, fixed equipment, packaging and submersion units as well as all other equipment should be cleaned with an appropriate disinfectant in between processes and at the end of the day. Besides, air inside businesses should be checked at appropriate intervals and, if necessary, disinfected at the end of the day. Cross-contamination should be avoided at all other stages (loading, transportation, storage) within businesses.

SHIPPING OF CROPS

The matters specified in the “Communiqué on Procedures and Principles Regarding Standard Practices to Be Complied With in the Wholesale and Retail Trade of Vegetables and Fruits” should be taken into consideration during the shipping, storage and retail marketing of crops. Accordingly, as a priority;

- Packaged products should be well-protected during transportation. Products should be prevented from being damaged due to shaking during shipping. Transport vehicles should be cleaned and disinfected so as to protect crops against microbial cross-contamination. Temperature and humidity should be checked for transport vehicles.
- Problems are encountered regarding the maintenance of cold chain mostly during transportation. Deterioration of products based on elevated temperatures is a serious danger. Products that need to be sold as cold should be transported with refrigerated vehicles in order not to break cold chain.
- Products that are delivered to the points of sales should be stored in line with their specific requirements. Products requiring low temperature should be sold in refrigerated sections without breaking cold chain.

COLD STORE CONTROLS AND RECORDS

Cold stores should be isolated so as to prevent heat loss. There should be no opening when their doors are closed. Doors of cold stores should be equipped with plastic curtains in order to prevent sudden heat loss when the doors are opened. Cold stores should be designed in a way not to cause any temperature change more than 1°C in any of their sections. To this end, data recorders must be available at various points of cold stores and temperature should be checked at certain intervals depending on the characteristics of products. It should be regularly checked whether the humidity of cold stores is suitable for each product and all data should be recorded. Sensors of the thermometers measuring the temperature of cold stores should not directly rest on walls and should be kept a few centimeters away from the walls. Thermometers present within cold stores should be calibrated at certain intervals.

“İYİ BİR AMBALAJ BESİN KAYIPLARINI EN AZ SEVİYEDE TUTMALI”

"GOOD PACKAGING SHOULD MINIMIZE NUTRITIONAL LOSSES"

Hayrettin UÇAK

Ege Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği Başkanı / President of the Aegean Union of Fresh Fruit and Vegetable Exporters

Günümüzde; iç ve dış pazardaki rekabet, kaliteyi zorlar-ken, en iyiyi, en güzel şekilde ve uygun fiyatla piyasaya sunmayı gerekli kılıyor. Modern paketleme tesislerinde; bağ, bahçe ve tarlalardan hasat edilen ürünlerin temizlenmesi, boylanması, koruma ve ambalajlanması uygun şekilde depolanması ve sevk amacına uygun paketlenerek tüketime sunulması hayati derecede önemli hale gelmiş durumda. Bu doğrultuda, paketlenmiş meyve ve sebzelerin özelliklerini koruyarak tüketiciye ulaşmasında bazı kriterler bulunuyor. Bunlar hasat öncesi ve hasat sonrası kapsıyor. Çünkü hasat öncesi, hasat ve hasat sonrası birçok faktör sebze ve meyvelerin kalitesini ve bileşimini etkiliyor.

HASAT ÖNCESİNDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

- Olgunlaşmadan hasat önlenmeli.
- Yetersiz kalite kontrolün önüne geçilmeli.
- Önemli fiziksel hasarların meydana gelmesi önlenmeli.
- Ürünün uygun olmayan sıcaklıklara maruz bırakılmaması sağlanmalı.
- Hasat ile tüketim arasındaki sürenin de fazla uzatılmaması gereklidir.

HASAT SONRASI DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

Hasat sonrası dikkat edilmesi gerekenler; tarımsal ürünlerin hasat aşamasından tüketiciye, taşımadan depolanmaya kadar ürün hasarını azaltarak kaliteyi korumayı amaçlamaktadır. Hasat sonrası tarımsal ürünler farklı işlemlere tabi tutulmakta ve genel olarak aşağıdaki işlemler yapılmalıdır.

Bunlar:

- Temizleme
- Ayırma
- Sınıflandırma (kalite veya boyut), Temizleyip düzenleme/ hazırlama, Tartma
- Paketleme
- Soğutma
- Taşıma

Competition in domestic and external markets currently entails quality while it also makes it necessary to place the best products in the market in the best way possible and at affordable prices. It is of vital importance to clean, grade, protect, package, store, wrap and market the crops harvested from vineyards, orchards and fields for the intended purpose in modern packaging facilities. Accordingly, some criteria are present for the maintenance of the characteristics of packaged fruits and vegetables and the delivery thereof to consumers. They cover pre and post-harvest periods because many pre-harvest, harvest and post-harvest factors affect the quality and composition of fruits and vegetables.

CONSIDERATIONS FOR PRE-HARVEST PERIOD

- Harvest prior to maturation should be prevented.
- Insufficient quality control should be prevented.
- Significant physical damage should be prevented.
- Crops should not be exposed to abnormal temperatures.
- The period between harvest and consumption should not be extended a lot.

CONSIDERATIONS FOR POST-HARVEST PERIOD

Considerations for post-harvest period aim to decrease crop damage and maintain quality from the harvest of crops to the shipping, storage and delivery thereof to consumers. During post-harvest period, crops are subjected to different processes and the following processes should be performed in general.

These are:

- Cleaning
- Sorting
- Classification (quality or size), cleaning and arrangement/ preparation, weighing
- Packaging
- Cooling
- Transportation

PAKETLEMEDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKENLER

Sebze ve meyvelerin pazara hazırlanmasında paketleme işlemlerinin yapıldığı yerlere “Paketleme Bölümü” denir. Operasyonel sürecin en önemli ayaklarından birini oluşturan bu birimde, bazı özelliklerinin yüksek standartlara sahip olması gerekmektedir. Burada yakalanan kalite ürün kalitesini de doğru orantılı olarak yansıyacaktır. Bu açıdan tesisler özellikle temizlik ve hijyende temizlik ve standartlarda uluslararası standartlara uygun olmalıdır.

Paketleme bölümünde bulunması gereken birimler:

- Bahçeden gelen ürünlerin geçici olarak bekletildiği alan
- Ön soğutma odası ve soğuk hava deposu
- Ürünün işlendiği (temizleme, sınıflama) alan
- Olgunlaştırma ve sarartma odaları
- Yardımcı malzeme deposu (boş ambalaj, etiket vb.)
- Pazara hazır ürünün depolandığı alan
- Büro işleri ve işçilerin sosyal ihtiyaçlarının karşılandığı alan

CONSIDERATIONS FOR PACKAGING

Places where vegetables and fruits are packaged during their preparation for the market are called “Packaging Sections”. In this section making up one of the most important parts of the operational process, some characteristics must be up to very high standards. The quality achieved here will directly affect the quality of products. In this sense, facilities should be up to international standards on cleaning and hygiene in particular.

Units that need to be integrated into the packaging section:

- An area where the crops harvested from orchards are kept
- Pre-cooling room and cold store
- An area for the processing (cleaning, classification) of crops
- Maturation and degreening rooms
- Store for auxiliary materials (empty packages, labels and so on)
- An area where the products ready for marketing are stored
- An area where office work is performed and the social needs of employees are met

PACKAGING OF FRESH VEGETABLES AND FRUITS

Packaging materials are wrappings and containers which protect the products placed thereinside against external factors within the chain of distribution from production to their delivery to consumers and facilitate transportation, storage, distribution and identification processes by holding them together. In general, packaging is a very dynamic area that develops in parallel with the development levels and living standards of countries. Developments in packaging materials and packaging machinery have also led to the development of industrial food products. As for food industry, packaging materials are tools which ensure the safe delivery of the products placed thereinside to final consumers without any deterioration and at minimum overall cost.

Functions of packaging materials:

- Protecting the products placed thereinside.
- Increasing their durability.
- Facilitating loading, unloading, stockkeeping and utilization processes.
- Promoting the products and encouraging consumers to buy them.

A good packaging material should be equipped with the following features:

- It should keep the products clean and prevent the contamination of foodstuff with impurities and other factors.
- It should minimize nutritional losses.
- Packaging materials should be designed in a way to protect products during transportation, distribution and storage in shelves and be suitable for manual handling. Shape, size and weight of packaging materials are important. They should maintain the original shape, size and weight of foodstuff.
- Packaging materials should protect foodstuff against chemical and physical hazards (oxidation, light, mechanical impact and so on).
- There should be a label on packaging materials indicating the ingredients, the most appropriate utilization and storage conditions of foodstuff.
- Packaging materials should be designed in a way to increase

TAZE SEBZE VE MEYVELERİ AMBALAJLAMA

Ambalaj; içine konulan ürünü, üretim aşamasından tüketiciye ulaşıncaya kadar dağıtım zincirindeki dış etkenlerden koruyan bir arada tutarak taşıma depolama dağıtım, tanıtmaya işlemlerini kolaylaştıran sargılar ve kaplardır. Genel olarak ambalajlama ülkelerin kalkınma ve yaşam standartlarına paralel bir gelişme gösteren son derece dinamik bir konudur. Ambalaj malzemesi ve paketleme makinelerindeki gelişmeler gıda sanayi ürünlerinin de gelişmesine yol açmıştır. Gıda sanayinde ambalaj içine konulan ürünlerin, son tüketiciye, bozulmadan en az toplam maliyetle güvenilir bir şekilde ulaştırılmasını ve tanıtılmasını sağlayan bir araçtır.

Ambalajın işlevleri:

- İçindeki ürünü korumak.
- Dayanıklılığını artırmak.
- Yükleme, boşaltma, stoklama ve kullanma kolaylığı sağlamak.
- Ürünü tanıtmak ve tüketiciyi satın almaya özendirilmektir.
- İyi bir ambalaj materyali şu özelliklere sahip olmalıdır:
- Ürünü temiz tutmalı, kirlilik ve diğer etmenlerin gıdaya bulaşmasına engel olmalıdır.
- Besin kayıplarını en alt seviyede tutmalıdır.
- Ambalajın tasarımı taşıma dağıtım ve rafta tutulması sırasında ürünü korumalı ve elle rahatlıkla tutulabilir şekilde olmalıdır.
- Ambalajın şekli, büyüklüğü ve ağırlığı önemlidir. Gıdanın orijinal şeklini, büyüklüğünü ve ağırlığını muhafaza etmelidir.
- Ambalaj materyali gıdayı kimyasal ve fiziksel tehlikelere karşı korumalıdır (oksidasyon, ışık, mekaniksel darbe vb.).
- Ambalaj materyalinin üzerinde gıdanın içeriği, en uygun kullanım ve saklama koşullarını belirten bir etiket bulunmalıdır.
- Ambalaj materyali albeniyi artırıcı biçimde, ürünü en iyi şekilde temsil edecek şekilde tasarlanmalı ve kullanımı kolay olmalıdır.

GLOBALGAP BELGESİNİN ÖNEMİ

Meyve ve sebze işlemeciliğinde beklentiler, üretici ve tüketici açısından farklılık gösterebilmektedir. Üreticiye göre bir ürün, yüksek verimli, iyi görünüşlü, kolay hasat edilebilir ve uzun mesafeli nakliyelere dayanıklı olmalıdır. Perakendeciler için ise görünüş, sertlik, raf ömrü önemlidir. Müşteriler kaliteyi ilk olarak görünüş ve sertliğe göre değerlendirirler. Ayrıca besin değeri ve meyve sebzelerin güvenilirliğiyle de ilgilenirler. İşletmeler uluslararası kabul gören tarım uygulamaları standardı GLOBALGAP ile bu güveni müşterilerine verir. Söz konusu standart bitkinin toprağa ekiminden (tohumdan) paketlenmiş ürüne (nihai ürüne) kadar, tarımsal üretim sürecini kapsar.

GLOBALGAP (EUREPGAP) (Tarım Uygulamaları Standardı) sertifikası alan bir ürünün:

- İnsan sağlığına zararlı kimyasal, mikrobiyolojik, fiziksel kalıntılar içermediğini gösterir.
- Çevreyi kirlilemeden ve doğal dengeye zarar vermeden üretildiğini gösterir.
- Üretim sırasında üretimle ilgili insanların veya diğer canlıların refahının olumsuz olarak etkilenmediğini gösterir.
- Üretimi sırasında tüketicinin bulunduğu ülkenin tarımsal mevzuatı ve ürünün yetiştirildiği ülkenin tarımsal mevzuatına uygun işlemler yaptığını gösterir.
- Standardın temel konuları; Gıda Güvenliği, Çevre Koruma, Mesleki Sağlık, Güvenlik ve Hayvan Refahı’dır.
- GLOBALGAP sertifikası, üreticinin ürününün güvenilirliğini, kalitesini ve değerini artırır.

the appeal of products and to represent the relevant products in the best way possible and they should be easily used.

IMPORTANCE OF GLOBALGAP CERTIFICATE

Expectations from the processing of fruits and vegetables may differ between growers and consumers. For growers, a crop should provide high efficiency, have good appearance, be easily harvested and be durable against long-term shipping processes. Appearance, hardness and shelf life are important for retailers.

Customers primarily evaluate quality by appearance and hardness. Besides, they are also interested in the nutritional value and reliability of fruits and vegetables. Businesses provide their customers with such trust through GLOBALCAP, an internationally-accepted agricultural practices standard.

This standard covers the process of agricultural production from the cultivation of plants (seeds) to packaged products (final products).

A crop certified with GLOBALGAP (EUREPGAP) (Agricultural Practices Standard) means that:

- It does not contain any chemical, microbiological and physical residue that is deleterious to human health.
- It is grown without polluting the environment and harming the natural balance.
- It does not negatively affect the welfare of human beings or other creatures during production.
- It is subjected to processes during production in compliance with the agricultural legislation of the country where consumers are present and the agricultural legislation of the country where the crop is grown.
- Main themes of the standard are Food Safety, Environmental Protection, Occupational Health, Security and Animal Welfare.
- GLOBALGAP certificate improves the reliability, quality and value of the crops of a grower.

DAHA FAZLA KATMA DEĞER İÇİN GIDA TEKNOLOJİSİ YATIRIMLARI ARTIRILMALI

FOOD TECHNOLOGY INVESTMENTS SHOULD BE INCREASED TO GENERATE MORE ADDED VALUE

Vural GÖKMEN

Hacettepe Üniversitesi, Gıda Mühendisliği Bölümü / Hacettepe University, Department of Food Engineering

Günümüzde gıda sektörü ABD ve Avrupa Birliği (AB) ülkeleri gibi dünyanın gelişmiş ekonomilerinde en büyük üretim sektörü durumundadır. Gıda sanayi, Türkiye ekonomisi içinde de önemli bir yere sahiptir.

Diğer taraftan gıda sanayi ülkemizde net pozitif cari fazla yaratan tek sektör durumundadır.

Ülkemizde gıda ve içecek alanında faaliyet gösteren işletme sayısı kırk binin üzerindedir. Gıda işletmelerinin %70'ini fırın, bisküvi ve pastane tipi işyerleri oluşturmaktadır. Kalan %30 işletme ise ağırlıklı tahıl ürünlerinin öğütülmesi, meyve-sebzelerin işlenmesi, ambalajlanması ve muhafazası, mandıralar ile diğer süt ürünü işletmeleri, şekerleme ve kakaolu ürün imalatı konularında faaliyet göstermektedir. İçecek üreten işletmelerde ise maden suyu ve alkolsüz içecek üretimi yapanlar çoğunluğu oluşturmaktadır.

KALİTENİN YÜKSELTİLMESİ VE RAF-ÖMRÜNÜN İYİLEŞTİRİLMESİ

Gıda ve içecek sektörü taze meyve ve sebze, az işlenmiş (meyve suyu konsantresi, kurutulmuş ürünler) ve minimum işlenmiş ürünler bakımından AB ülkeleri başta olmak üzere dünya pazarlarında önemli bir tedarikçi durumundadır. Ancak geleneksel ve yaygın işleme tekniklerinin olanak verdiği ürün kalitesi ve raf-ömrü olanakları, hedef pazarların genişlemesini sınırlandırmaktadır. Kaliteli ve daha uzun raf ömrüne sahip minimum işlenmiş gıda ürünlerinin elde edilmesine yönelik yeni yaklaşım ve teknolojilerin geliştirilmesi, ülkemizi gıda alanında ekonomik olarak daha güçlü bir duruma getirme potansiyeline sahiptir. Bu nedenle konvansiyonel teknolojilere alternatif yeni teknolojilerin geliştirilmesi, yeni ve fonksiyonel ambalaj materyallerinin geliştirilmesi, ürüne özel kullanılabilecek ve doğal kaynaklardan elde edilen

The food industry is the largest production sector in the world's developed economies such as the USA and the European Union (EU). It also has a significant position in the Turkish economy. On the other hand, the food industry is the only sector in our country generating net positive current account surplus.

There are more than 40,000 enterprises in our country operating in the food and beverages sector. 70% of food enterprises consist of bakeries, biscuit-shops and patisseries. The remaining 30% mainly operate in the areas of grinding grain products; processing, packaging and storing vegetables and fruits; dairy farms and other dairy product enterprises; and confectionery and cocoa-product manufacturing. The majority of beverage enterprises produce mineral water and non-alcoholic beverages.

IMPROVING QUALITY AND EXTENDING SHELF LIFE

The food and drinks sector is an important supplier of world markets, especially EU countries, in fresh vegetables and fruits, whole foods (juice concentrate, dried products) and minimally processed foods. However, the product quality and shelf life possibilities offered by traditional and common processing techniques limit the enhancement of target markets. Development of new approaches and technologies with regard to producing high-quality, minimally processed food products with a long shelf life has the potential to further strengthen our country's food industry economically. As such, new technologies that would be an alternative to conventional technologies should be developed. New and functional packaging materials should be developed. R&D works to produce product-specific protective material made from natural resources should be given priority and actualized.

koruyucu maddelerin üretilmesine yönelik Ar-Ge çalışmalarının öncelikli olarak ele alınması ve hayata geçirilmesi gerekmektedir. Ülkemiz gıda ve içecek sanayi açısından aşağıda belirtilen ürün kategorilerinde kalite yükseltmeye ve raf-ömrü iyileştirmeye yönelik Ar-Ge çalışmaları öne çıkmaktadır:

- Minimum işlenmiş gıda ürünleri (meyve-sebze, taze et, süt)
- Yeni teknolojiler vasıtasıyla daha az işlenmiş gıda ürünleri
- Yapay kimyasal katkı maddeleri kullanılmadan üretilen temiz etiketli gıda ürünleri
- Yüksek kaliteli kurutulmuş ürünler (kuru meyveler, bakliyat, fındık, fıstık)
- Raf-ömrüne katkı sağlayan yeni ambalaj malzemeleri

GÜVENİLİR VE SAĞLIKLI ÜRÜNLERİN GELİŞTİRİLMESİ

Ülkemizde teknolojik gelişmeler ışığında ortaya çıkan “iyi üretim pratikleri” esasına göre üretim yapan bir gıda ve içecek sanayisi mevcuttur. Uluslararası gıda firmaları, artan tüketici bilincine paralel olarak daha sağlıklı, bilinen gıda güvenilirliği risklerinden arındırılmış gıda ürünleri ile rekabet etmeye çalışmaktadır. Geleneksel işleme teknolojilerinin (termal prosesler başta olmak üzere) yaygın tüketilen bazı gıdalarda önemli gıda güvenliği riskleri (işlem bulaşanları) yarattığı son yıllarda yapılan çalışmalar ile ortaya çıkarılmıştır. Güvenilir ve sağlıklı ürün geliştirme, ürün formülasyonu ve proses koşullarında bazı modifikasyonları veya yeni yaklaşımlar geliştirmeyi gerektirmektedir. Zira sık tüketilen gıdaların bilinen risklerden arındırılması, sektörün rekabet edebilirliği açısından büyük önem taşımaktadır. Bunun için yeni ortaya çıkan bazı gıda güvenliği risklerinin giderilmesine yönelik Ar-Ge çalışmaları öncelik kazanmaktadır.

Diğer taraftan son yıllarda ortaya çıkan yeni bilimsel bilgi ve bulgular beslenme ile sağlık arasındaki ilişkiyi daha iyi anlamamıza olanak sağlamaktadır. Uluslararası eğilimlere paralel olarak daha sağlıklı gıda ve içecek ürünlerinin geliştirilmesi için aşağıda belirtilen konularda iyileşme ve gelişme sağlanması amaçlanmaktadır:

- Daha az kalorili ürünler (yağ ve şeker içeriği azaltılmış) ürünler (obezite ve diyabet gibi sağlık sorunlarına karşı)

R&D works to improve quality and extend shelf life in our country's food and beverages industry commonly focus on the following product categories:

- Minimally processed food products (vegetables-fruits, fresh meat, milk)
- Whole foods processed using new technologies
- Clean brand food products produced without the use of artificial chemical additives
- High quality dried products (dried fruits, legumes, hazelnuts, peanuts)
- New packaging materials that contribute to shelf life

DEVELOPMENT OF RELIABLE AND HEALTHY PRODUCTS

Our country's food and beverages industry produces in accordance with the “good production practices” in the light of technological developments. Parallel to increasing consumer awareness, international food firms try to compete with healthier food products that are free of commonly-known food security risks. It was established with studies carried out in recent years that traditional processing technologies (especially thermal processes) lead to significant food security risks (process contaminants). Development of reliable and healthy products requires modifications or new approaches in product formulation and processing conditions. To that end, purging commonly-known risks from consumer foods is very important with regard to sectoral competitiveness. In this regard, R&D work aiming at eliminating certain recent food security risks are prioritized.

On the other hand, new scientific information and findings help us better understand the relationship between nutrition and health. Parallel to international tendencies, improvement and development are targeted on the following matters in order to develop healthier food and beverage products:

- Low calorie (lower fat and sugar content) products (against health problems such as obesity and diabetes)
- Products with low salt content (against hypertension)

- Daha az tuz içeren ürünler (yüksek tansiyon sorunununa karşı)
- Daha çok lif içeren ürünler (sindirim sistemi sorunlarına karşı)
- Daha çok antioksidan içeren ürünler (yaşlanma ve bazı metabolik hastalıklara karşı)
- Genetik hastalıklara karşı spesifik ürünler (glutensiz, laktozsuz, yumurtasız gibi)

Bilindiği gibi, gelişmiş ülkelerde bireylerin bilinçsiz beslenme nedeniyle yaşadığı sağlık sorunlarının tedavisi için yapılan masraflar hane halkı giderleri arasında önemli pay sahibidir. Bu nedenle sağlıklı gıda ve içecek ürünlerine kolay erişim toplumsal refahın sağlanması amacıyla hizmet eden bir faktör olarak öne çıkmaktadır. Bu, aynı zamanda tüketicinin gıda ve içecek sektörüne duyduğu güvenin artmasına da katkı yapacaktır.

Ülkemiz gıda ve içecek sanayisi açısından değerlendirildiğinde aşağıda belirtilen Ar-Ge çalışmaları öne çıkmaktadır:

- Gıdaların işlenmesi sırasında ortaya çıkan gıda güvenilirliği risklerinin (termal proses kontaminantları gibi) önlenmesine yönelik tekniklerin geliştirilmesi
 - Tuz, yağ ve şeker içeriği azaltılmış, ancak duyuusal nitelikler açısından yüksek kaliteli gıda ürünlerinin tasarımı ve üretim tekniklerinin geliştirilmesi
 - Gıda zinciri boyunca bazı kalıntıların (pestisit, antibiyotik, mikotoksin, ağır metal gibi) hızlı ve doğru tespitine yönelik tekniklerin ve izlenebilirlik sistemlerinin geliştirilmesi
 - Güvenilir gıda üretimi için gıda zinciri boyunca ölçüm yapacak ve geri bildirim verecek hızlı tekniklerin geliştirilmesi, (bozulma indikatör sistemleri, karar destek mekanizmaları, erken uyarı sistemleri gibi)
- Kurutulmuş ürünler (incir, üzüm, kayısı, fındık, fıstık gibi) yerel bölge ekonomileri açısından büyük önem taşımaktadır. Ancak bu ürünlerde kimi zamanlarda mikotoksin ve ilaç kalıntıları (kükürt) nedeniyle önemli zorluklar yaşanabilmektedir. Bu tür ürünlerin bazılarında çürüme meyve ya da fındığın içinde olduğundan, çıplak gözle veya görüntüleme teknikleri yardımıyla tespiti mümkün olamamaktadır. Böyle zorlukların aşılabilmesi için ileri ayıklama teknolojilerinin geliştirilmesine yönelik Ar-Ge çalışmalarına gereksinim duyulmaktadır.

- Products with more fiber (against digestive system problems)
- Products with more antioxidants (against aging and some metabolic diseases)
- Specific products against genetic illnesses (such as gluten-free, lactose-free, egg-free)

As is known, expenses toward the treatment of health problems that arise from the lack of awareness on nutrition constitutes a significant part of household expenses in developed countries. As such, easy access to healthy food and beverages is a factor that contributes to the aim of achieving social welfare. This would also contribute to an increase in consumer confidence in the food and beverages sector.

Assessing our country with regard to the food and beverages industry, the following R&D work stands out:

- Development of techniques aimed at preventing food security risks that arise during processing (e.g. thermal process contaminants)
- Designing food products that have a lower salt, fat and sugar content but offer a high quality with regard to senses and development of production techniques
- Development of techniques and monitoring systems to quickly and accurately identify residue (such as pesticides, antibiotics, mycotoxins and heavy metals) along the food chain
- Development of swift techniques to perform measurements and provide feedback along the food chain in order to achieve reliable food production (such as spoilage indicator systems, decision support mechanisms and early warning systems)

Dried products (such as figs, grapes, apricots, hazelnuts and peanuts) are very significant for local economies. However, problems can occasionally arise regarding these products due to mycotoxins and drug residue (sulphur). As the rotting occurs inside the fruit or the hazelnut in some cases, it is not possible to identify the problem with the naked eye or via imaging techniques. R&D work to develop advanced picking and sorting technologies is necessary in order to overcome such challenges.

KRİSTAL SAHİLLERDEN ANTİK ÇEŞMELERE

FROM CRYSTAL BEACHES TO ANTIQUE FOUNTAINS

BURDUR

Beril ŞEN

TR Göller Yöresi'nin öyle efsanevi bir gölü var ki, "Türkiye'nin Maldivleri" olarak akıllara kazınmıştır. Seyahat tutkunlarının, kampçıların, doğa bilimcilerinin ve araştırmacıların dilinden düşmeyen Salda Gölü, Batı Toroslar'ın yükseklerinde gerçek anlamda bir doğa harikası. 1989 yılından bu yana 1. derece doğal sit alanı kabul edilen göl, bir mıknaş gibi herkesi Burdur'a çeker.

Burdur merkeze 75 km mesafede, Yeşilova ilçesinde yer alan Salda Gölü, bu topraklarda berraklığın ve bulutların yansıdığı o şeffaf maviliğin sembolüdür demek yanlış olmaz. Gölün kendisi göz

EN The Region of Lakes has such a legendary lake that it is coined as the "Maldives of Turkey". Always a hot topic for travel enthusiasts, campers, nature scientists and researchers, Lake Salda is a true natural wonder in the upper ridges of the Western Taurus mountains. Registered as a grade 1 natural protected area since 1989, attracts everyone to Burdur like a magnet.

Located in Yeşilova district, which is 75 km away from Burdur's center, Lake Salda can be easily defined as the symbol of the crystal blue color reflected by clarity and clouds in this land. While the lake itself is resplendent, its shores are meandering in the form of white

kamaştırırken, kıyıları yer yer beyaz kumsallar, zaman zaman da yeşil çayırlar şeklinde kıvrılıyor. Ayrıca bu doğadan dağ laleleri, yabani sümbüller ve karaçam ormanları da eksik olmuyor. Yaklaşık 40 kilometrekarelik bir alanı kaplayan göl, yaban hayat açısından da önemli. Keklik, tavşan, tilki ve yaban domuzu bölgenin sakinleri. Göl, kuşlar için de, uluslararası öneme sahip bir sulak alan. Burası özellikle dikkuyrukların kışlama alanı. Gölün ölçülebilmüş derinliği 185 metreyi geçiyor. Bu özelliğiyle Salda, Türkiye'nin en derin gölleri arasında ilk sıralarda. Bu unvanın yanı sıra içilebilir nitelikteki sularıyla dünyanın en temiz göllerinden biri. Göl, tektonik özelliğe sahip. Çevresindeki pınarlardan çıkan sular, ince dereler halinde göle ulaşıyor. Sudaki magnezyum fosfat, kıyıda taşlar üzerinde birikerek özgün yapılar oluşturuyor. Bilim insanları onlarca yıl önce Salda Gölü ile Mars gezegeninin kayaç yapısını incelemeye başlamış, gölü çevreleyen beyaz kumsallar ile Mars'ın kabuk yapısı arasında benzerlikler olduğu kanısına varmışlardı.

OSMANLI DÖNEMİNE BAKIŞ

Merkezde fazla vakit geçirmeyecek olsanız bile, geçmişe kısa bir gezinti keyifli olacaktır. Hamidoğlu Beyliği devrinden kalma 14. yüzyıla ait Ulu Cami, 17. yüzyıl Osmanlı sivil mimarisinin en güzel örneklerinden Bakibey Konağı, bezemeleriyle dikkat çeken Taş Oda Konağı Etnografya Müzesi, Hinnaplı ev olarak da bilinen, 19. yüzyıla ait Mısırlılar Evi ve Piribaşlar Evi, kentin nitelikli yapıları. Camisinden konağına, hamamından medresesine, bu listeye eklenecek bir de Saat Kulesi var. 1914 depreminde yıkılan kule, 1936'da yeniden inşa edilmiş. Orijinali ise 19. yüzyılda, aslen Burdurlu olan Konya Valisi Tevfik Paşa tarafından yaptırılmış.

beaches and green meadows. Besides, Spanish marigolds, wild hyacinths and black pine forests frequently turn up in this natural beauty. Covering an approximate area of 40 kilometers, the lake is also important for wild life. Partridges, rabbits, foxes and wild boars are the residents of the region. The lake is also a wetland of international importance for birds. This is a wintering ground especially for white-headed ducks. Measurable depth of the lake exceeds 185 meters. This makes Salda one of the deepest lakes in Turkey. Apart from this title, it is also among the cleanest lakes of the world with its potable water. The lake is a tectonic one. Water coming out of the springs therearound is reaching the lake in the form of thin creeks. Magnesium phosphate within the water accumulates on the pebbles in the coast and creates authentic structures. Scientists started examining the rock structure of Lake Salda and Mars planet decades ago and concluded that there were similarities between the white beaches surrounding the lake and the crustal structure of Mars.

AN OVERVIEW OF THE OTTOMAN PERIOD

Even if you will not spend a lot of time in the downtown, it will be delightful to pay a short visit to the past. Ulu Mosque dating back from Hamidoğlu Beylic in the 14th century, Bakibey Mansion standing out as one of the best examples of civic architecture from the Ottoman period in the 17th century, Taş Oda Mansion Ethnographic Museum prominent with its ornaments and Mısırlılar House also known as Hinnaplı House as well as Piribaşlar House dating back from the 19th century are among the exquisite structures of the city. The Clock Tower can be added to this list apart from mosques, mansions, Turkish baths and madrassahs.

Kent merkezindeyken, Burdur’un en ünlü damak tadı şiş köftesini denemeyi ve ceviz ezmesi ile ağzınızı tatlandırmayı da ihmal etmeyin. Köftenin hası Şişçi Hasan’da. 19. yüzyılın başlarında, keçi eti kıymasından bugünse kaburga etinden yapılan etin sırrı, içinde iç yağdan başka malzeme olmaması.

ARKEOLOJİDEN FOSİLE

Kent merkezinde, kaçırılmaması gereken tarihi bir zenginlik de Burdur Arkeoloji Müzesi. Bu müze, gerçekten de Türkiye’nin en çarpıcı yerel müzelerinden. Psidia bölgesi başta olmak üzere, MÖ 7 binlere kadar uzanan koleksiyonda, yaklaşık 60 bin parça bulunuyor. Burdur’un 35 km doğusundaki Ağlasun ilçesinde bulunan antik kent Sagalassos’ta yapılan Batı Akdeniz’in en büyük arkeolojik kazısı ile 22 km mesafedeki Hacılar Höyüğü’nden çıkarılan buluntuların yanı sıra Kibyra ve Kremna antik kentlerine ait taş ve mermer eserler de görmeye değer. Müzenin kurulduğu 18. yüzyıldan kalma Osmanlı yapısı Bulguroğlu (Pirkulzade) Medresesi’nden geriye kalan tek bölüm olan Pirkulzade Kütüphanesi, müze bahçesinde, Osmanlı dönemine ait sade ve estetik bir yapı. Kavaklı Rum Kilisesi binasının onarılmasının ardından aynı binada açılan Doğa Tarihi Müzesi’nde ise, 2006-2010 yıllarında Elmacık köyünde yapılan fosil kazılarında ortaya çıkan dev bir file ait iskelet ile tarih öncesi canlılara ait kalıntılar sergileniyor. Müzenin en gözde eserleri arasında, jeoloji tarihi boyunca yaşamış en büyük fil türü olan Afrika kökenli “Güney Mamutu”na ait 3.2 metre uzunluğunda ve yaklaşık 100 kg ağırlığındaki tam savunma dişi ile kürek kemikleri var. 5-6 milyon yaşında olduğu tahmin edilen savunma dişi, Çin’de bulunan 3 milyon yıllık savunma dişinden eski olması nedeniyle de önemli.

The tower demolished by the earthquake in 1914 was reconstructed in 1936. The original tower was initially constructed by Konya Governor Tevfik Pasha, who was originally from Burdur, in the 19th century. Do not forget to enjoy the meatballs on skewers, the most famous delicacy of Burdur, as well as walnut paste while you are still in the downtown. You can eat the best meatball at Şişçi Hasan. It was originally made of ground goat’s meat in the beginning of the 19th century while it is currently made of rib cage meat. The only other ingredient is tallow, which reveals the secret behind this delicacy.

FROM ARCHAEOLOGY TO FOSSIL

A historic beauty that should not be ignored in the downtown is Burdur Archaeology Museum. This museum is actually one of the most striking local museums of Turkey. Dating back from the B.C. 7th century including Psidia region in particular, the collection is composed of nearly 60,000 pieces. It is worth seeing the largest archaeological excavation of the West Mediterranean in the ancient city of Sagalassos located in Ağlasun district, which is in the 35 km east of Burdur, and the relics dug out of Hacılar Mound located 22 km away from Burdur as well as stone and marble works in the ancient cities of Kibyra and Kremna. Bulguroğlu (Pirkulzade) Madrassah, which is the Ottoman structure dating back from the 18th century, is the building over which the museum is established. The only section remaining from the madrassah is Pirkulzade Library that is a simple and aesthetic structure from the Ottoman period. The Museum of Natural History opened in the building of Kavaklı Greek Church following the repair thereof exhibits the skeleton of a giant elephant dug out of the fossil excavations organized in Elmacık

İnsuyu Mağarası/Insuyu Cave

KUŞLAR VE GÜN BATIMLARI

Burdur, genelde Salda Gölü ile özdeşleştiriliyor olsa da merkezine sadece 5 km mesafedeki Türkiye’nin yedinci büyük gölü Burdur Gölü’nden de bahsetmeliyiz. Özellikle uzağa gitmeden göl kenarında gün batımını yaşamak isteyenler ve kuş gözlemcileri bu gölle daha yakından ilgilenmelidir. Göller Yöresi (Eğirdir, Burdur, Acıgöl) üçlüsünde yer alan Burdur Gölü, tektonik bir deprem sonucu oluşuyor. 186 kilometrekare büyüklüğünde, dörtte biri Isparta sınırlarında kalan göl, kapalı havza özelliği nedeniyle tuzlu. Açık denize ya da bir akarsuya ulaşamadığından da suları yenilenmiyor. 1980’li yıllardan itibaren 10 yıl boyunca yaşanan kuraklık, gölün çekilmesine ve göl çevresinde küçük bataklıklar oluşmasına neden olmuş. Ancak yine de bu sazlıklar, nesli tükenmekte olan dikkuyruk ördekleri ve 85 kuş türü için bir yaşam alanı olması nedeniyle uluslararası öneme sahip. Göl, kışın donmadığından, kuş türlerinin beslenme ve üreme yeri. Özellikle kış aylarında flamingo ve yaban ördekleri buranın sadık sakinleri. Bir zamanların en popüler plajı Çendik Plajı, kuraklık ve çoğalan bataklıklar nedeniyle artık gözden düşmüş olsa da, göl suyunun cilt hastalıklarına iyi geldiğini bilenler buraya uğramadan edemiyorlar.

BİR YER ALTI SARAYI

Türkiye’nin turizme açılan ilk mağarası, Burdur’a sadece 13 km mesafede. Yürüyüş yollarının bulunduğu, ışıklandırılmış İnsuyu Mağarası, sayısız odacık ve girintili çıkıntılı, çeşitli yönlere açılan dehlizleriyle adeta bir yer altı sarayı. Karstik yapının zamanla yeraltı suları ile erimesi ve aşınmasıyla meydana gelen sarkıt ve dikitler etkileyici. Mağara, sadece ilk 330 m’lik kısmıyla 1965 yılında turizme açıldığında, bu dehlizlerde küçük büyük dokuz göl ve bu

village between 2006 and 2010 as well as the relics of various animals. An intact tusk and shoulder blades with a length of 3,2 meters and an approximate weight of 100 kg are exhibited regarding a “Southern Mammoth” originating from Africa, the largest elephant species that ever lived throughout the geological history and they form one of the most popular pieces in the museum. The tusk estimated to be 5-6 million years old is also important as it is older than the tusk of 3 million years excavated in China.

BIRDS AND SUNSETS

Although Burdur is generally identified with Lake Salda, we should also talk about Lake Burdur which is the seventh largest lake of Turkey and only 5 km away from the city center. Especially those who would like to enjoy the sunset along the lake without going far away and bird watchers must take a close interest in this lake. Making up one of the three lakes (Eğirdir, Burdur, Acıgöl) in the Region of Lakes, Lake Burdur was created as a result of a tectonic earthquake. Covering an area of 186 square-kilometers and one fourth of which is located within the borders of Isparta, the lake is salty as it has a closed basin. Its water is not refreshed as it does not reach any open seas or water courses. Lasting for about 10 years starting from 1980s, the drought resulted in the ebb tide of the lake and the formation of small swamps around the lake. However, these reeds are of international importance as they host a habitat for endangered white-headed ducks and 85 bird species. As the lake does not freeze in winter, it is a feeding and reproduction area for bird species. Flamingos and wild ducks are the loyal residents of this lake especially during winter months.

Burdur Arkeoloji Müzesi/Burdur Archeology Museum

göller arasında da kesintisiz bir bağlantı ile belirgin bir akış varmış. Göller içinde en büyüğü, 15 m'ye kadar derinleşebilen Koca Göl. Ancak kuraklık nedeniyle zamanla boyutları küçülmüş. Karbonatlı maden suyu, şeker hastalarına tavsiye ediliyor. İnsuyu çevresinde açılan kuyulardan, Burdur merkezinin su ihtiyacı karşılandığı gibi civardaki tarım arazilerinin sulanması için de yeraltı suları kullanıldığından, mağara içindeki göller kurumuş, sarkıt ve dikitleri meydana getiren damlalar da azalmış. Mağara suyu çekilince Koca Göl'ün suyunun alçalmasıyla, mağaranın bugüne dek keşfedilmemiş ikinci bölümü de ortaya çıkmış. Yağışlar fazlaştıkça su seviyesi yükseliyor ve mağarada yeniden gölcükler oluşuyor.

TOPRAK ALTINDA BİNLERCE YIL

Burdur'un en büyük hazinesini sona saklamış olsak da kenti bu muhteşem değerle akıllara yerleştirmekte yarar var. Çünkü daha uzun yıllar, süregelen kazılarla birlikte, kendinden bahsettireceğe benziyor. Burdur civarında tarihte iz bırakmış üç antik kent var; Sagalassos, Kibyra ve Kremna. Burdur'a 35 km mesafedeki UNESCO Dünya Kültür Mirası Adayı Sagalassos, Türkiye'nin en iyi korunmuş antik kentlerinden biri. Ağlasun ilçesinden 7 km içeride, kazı ve restorasyon çalışmalarının sürdüğü, Psidia kentleri içinde en görkemlisi. Kazılar devam ediyor olsa da buranın ne denli etkileyici bir kent olduğu üzerine hemen birçok ipucu elde ediyorsunuz. Sapa konumu ve toprak altında kalması sayesinde, kent 12 bin yıl boyunca korunabilmiş. Batı Toroslar'ın batı kolunda, 2 bin metrelilik Akdağ'ın eteklerinde, geniş bir teras üzerine, 1.460 m yükseklikte kurulan antik kentin konumu birçok açıdan avantajlı. Kent, Pamfilya güney kıyısını Orta Anadolu dağlık arazilerine bağlayan ve Osmanlı döneminde de kullanılan bir dağ geçidini kontrol ediyordu. 1706'da Antalya'dan Konya'ya giden bir karavana katılan Fransız gezgin P. Lucas bu yolculukta Sagalassos'un kalıntılarını keşfeder.

Considered as the most popular beach once upon a time, Çendik Beach is out of favor due to the drought and the increasing number of swamps but those who know that the lake's water is good for dermatological diseases cannot bypass this area.

AN UNDERGROUND PALACE

The first cave of Turkey opened for tourism is only 13 km away from Burdur. Boasting with its walking trails, illuminated İnsuyu Cave is almost an underground palace with its numerous chambers and zigzagging passages leading to various directions. Created by the melting and corrosion of the karstic structure by water in time, stalactites and stalagmites are impressive. When 330 m of the cave was initially opened for tourism in 1965, it had small and large lakes within these passages and there was a certain flow among such lakes with an uninterrupted connection. The largest of the lakes is Lake Koca which may go as deep as 15 m. However, their areas have shrunk in time due to drought. Carbonated mineral water is recommended for diabetic patients. As the wells opened around İnsuyu were used for meeting the water needs of Burdur center and ground water was used for the irrigation of agricultural lands around the cave, the lakes within the cave dried out and the drops creating the stalactites stalagmites plummeted. As the cave water dried out, the second section of the cave that remained undiscovered for a long time was revealed as the water level of Lake Koca went down. When there is an increase in precipitation, its water level is increasing and new ponds are created within the cave.

THOUSANDS OF YEARS UNDER THE GROUND

Although we save the greatest treasure of Burdur for the last, it is useful to make the city remembered through this magnificent merit because it will be mentioned a lot for long years due to ongoing excavations.

Birçok Avrupalı araştırmacıya göre burası Roma döneminin en korunmuş şehirlerinden biri. Yüzyılın sonlarına doğru, Bergama ve Efes gibi daha büyük kentlerde kazılar yapılmaya başlanınca Sagalassos ihmal edilir. Kazılar 1993 yılında yeniden başlar.

PINARLARIN KENTİ

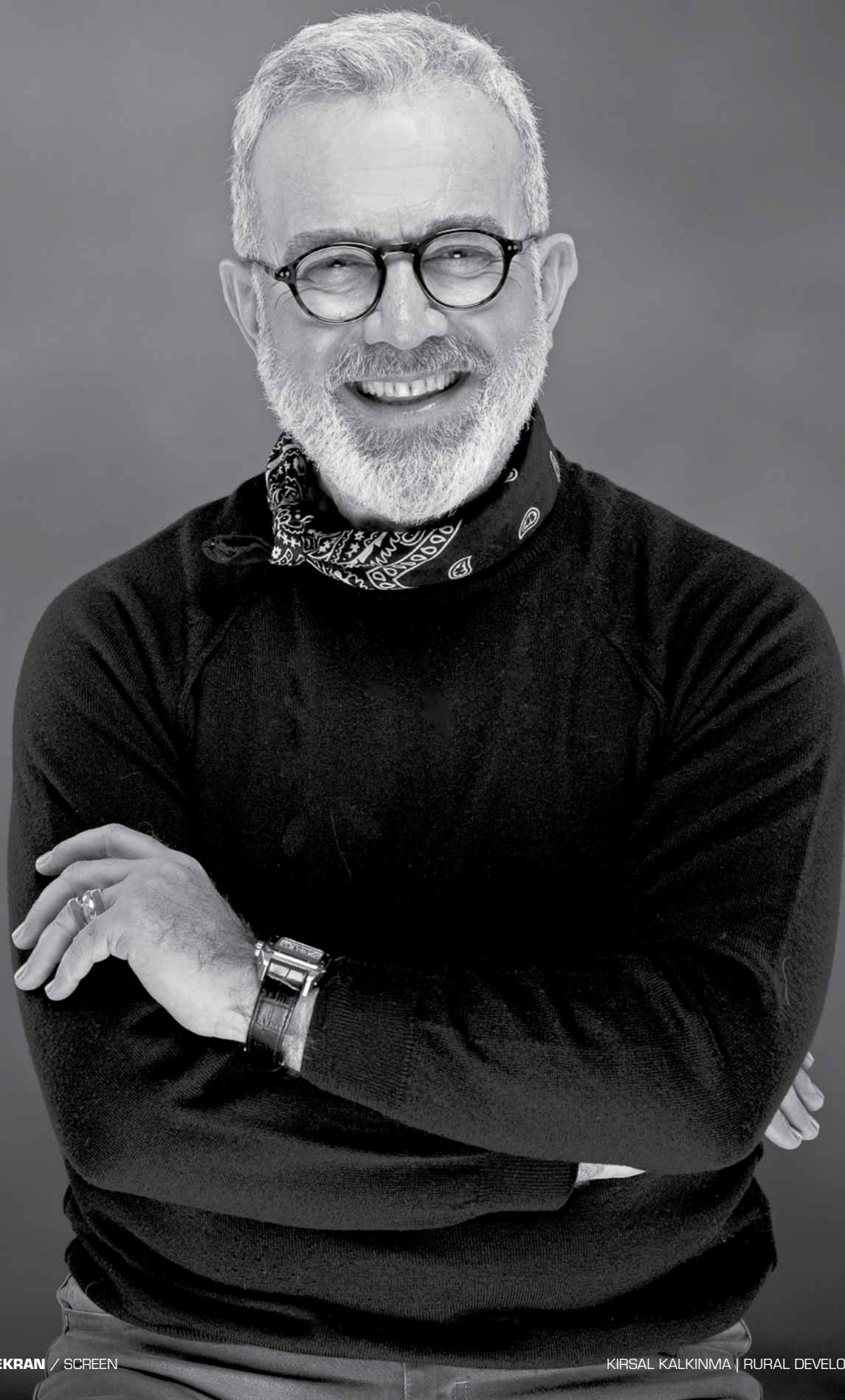
Yerleşimin ve 1200 kilometrekarelik alanın üzerinde yapılan çalışmalarla Sagalassos, bu toprakların yeni arkeolojik değerlerinden biri olmaya aday. Gezgin Lucas'ın çözdüğü bir yazıtta, buranın Psidia bölgesinin ilk kenti olduğu belirtilir. Konumu savunmaya uygun olmasına rağmen, MÖ 333 yılında kanlı bir savaşın ardından, Büyük İskender'in eline geçer, ardından Roma'nın bir parçası olur. MÖ 25 yılında, Roma İmparatoru Augustus, Sagalassos'u bağımsız kent ilan ederek, buraya emekli lejyonerlerden oluşan bir koloni yerleştirir. Bugün görülen yapıların çoğu, Roma İmparatorluğu devrine ait. Biraz hayal gücüyle, burasının zamanında ne denli muhteşem bir kent olduğu daha da belirginleşiyor; en parlak zamanında 9 bin kişi kapasiteli bir tiyatro, Agora çeşmeleri, Hadrian Çeşmesi, Geç Helenistik Çeşme, Antoninler Çeşmesi, kütüphane, Yukarı Agora, Dorik tapınak, Roma devrine ait birçok kabartmalı mermer blok... Yüksek rakımlı bir kent olan Sagalassos'un, dünyanın en yüksek noktasındaki tiyatroya sahip olduğu tahmin ediliyor. MS 161-180 yılları arasında, Roma İmparatoru Marcus Aurelius döneminde yapılan anıtsal Antoninler Çeşmesi, gerek boyutları gerekse yapımında kullanılan yedi farklı renk ve özellikteki taşları ile büyüleyici. Büyük kahramanlara adanan ve dans eden figür kabartmalarıyla bezenmiş Heroon anıtı da kentin öne çıkan yapılarından. Kentin konumunun bir diğer avantajı da yakın çevresinde çok sayıda pınar bulunması ve bol yağışla birlikte eriyen karlar idi. Ağlasun Vadisi'nden içeri sızan su, suya dayanıklı kalın kil birikintilerine ulaşarak birçok pınar oluştuyordu.

There are three ancient cities around Burdur, making their marks in history: Sagalassos, Kibyra and Kremna. Located 35 km away from Burdur, the UNESCO World Cultural Heritage Nominee Sagalassos is one of the most well-protected ancient cities of Turkey. 7 km away from Ağlasun district, it is the most gorgeous city among Psidia cities where excavation and restoration works are going on. Although excavations are still continuing, you instantly get a few hints concerning the impressiveness of the city. The city has been well-protected for 12 thousand years as it has a secluded position and remains under the ground. The ancient city was established in the western spur of the Western Taurus mountains, over the foothill of Akdağ with a height of 2 thousand meters, stretching over a wide terrace and at an altitude of 1,460 meters. These characteristics make it advantageous in various terms. The city used to control a mountain pass connecting the southern coast of Pamphylia with the mountainous lands of the Central Anatolia and also used during the Ottoman period. Joining a caravan from Antalya to Konya in 1706, French voyager P. Lucas discovered the remnants of Sagalassos during this journey. Many European researchers suggest that this is one of the most well-protected cities from the Roman period. Towards the end of the century, Sagalassos was neglected as excavations were initiated in large cities such as Pergamon and Ephesus. Excavations were initiated again in 1993.

THE CITY OF SPRINGS

Sagalassos is now a candidate to be one of the new archaeological merits of this land through the excavations performed outside the settlement over an area exceeding 1,200 square-kilometers. An inscription deciphered by Voyager Lucas suggests that this is the first city of Psidia region. Although its position was suitable for defense, it was occupied by Alexander the Great following a bloody battle waged in B.C. 333 and, then, it becomes a part of Rome. In B.C. 25, Roman Emperor Augustus declared Sagalassos as an independent city and assigned a colony composed of retired legionaries. Most of the structures that still stand today date back from the Roman Empire. A pinch of imagination is more than enough to understand what a glamorous city it was in the best of its days. In its brightest days, a theater with 9,000 seats, Agora fountains, Hadrian Fountain, Late Hellenistic Fountain, Antonins Fountain, the library, Upper Agora, Doric Temple and many embossed marble blocks dating back from the Roman era are just some of these magnificent works. It is estimated that Sagalassos, a city with a high altitude, has the theater standing at the highest point of the world. The monumental Antonins Fountain constructed under the reign of Roman Emperor Marcus Aurelius between A.D. 161 and 180 is mesmerizing with both its dimensions and seven stones with different colors and characteristics used for the construction thereof. Dedicated to great heroes and decorated with dancing figure reliefs, Heroon Monument is another prominent structure of the city. Another advantage of the city's position was the presence of many springs around it and the snow melting with lots of precipitation. The water seeping inside Ağlasun Valley reached water-resistant thick clay deposits and led to the creation of various springs.

BAHADIR YENİŞEHİRLİOĞLU:

“İNSANOĞLU KAYBETTİĞİ NE
VARSA HEPSİNİ YENİDEN
KEŞFEDECEK”

"MANKIND WILL REDISCOVER ALL THAT
IT LOST"

TR Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemine ışık tutan Payitaht Abdülhamid dizisinde Sultan'ın en güvendiği isimlerden biri olan Tahsin Paşa'yı canlandıran oyuncu ve yazar Bahadır Yenişehirlioğlu, toplumun birçok kesiminin sevgisini kazanmış durumda. Yazarlık kariyerinden sonra oyunculuk kariyeri basamaklarını da hızlı bir şekilde tırmanan Bahadır Yenişehirlioğlu ile bitmek tükenmek bilmez enerjisini ve bilinmeyenlerini konuştuk...

► **28 yıllık avukatlık hayatından sonra başlamış yazarlık serüveniniz. Kalemle yoldaşlığınız nasıl başladı?**

Hayatın sizin için ne gibi evreler düzenlediğini baştan bilmeniz mümkün değil. Benim yazmaya başlama hikâyem son derece trajik. Türkiye'de 12 Eylül Askeri İhtilali'nin bütün ağırlığını hissettirdiği zamanlarda idam cezası ile yargılanan cezaevindeki ağabeyime babamın öldüğünü söyleyememiştım. Babam felçli idi ve bu acıya dayanamadı, vefat etti. Zira ağabeyim suçsuzdu. Babamı toprağa verdiğim gün eve gelip vefat eden babamın ağzından sanki yaşıyor-muş gibi cezaevindeki ağabeyime bir mektup yazdım ve daha sonra uzun yıllar pek çok mektup gönderdim. Zira ağabeyim canıyla uğraşıyordu ve ben bu acının üzerine birde babasının ölüm acısını veremezdim. Bu sahte mektupları yazarak aslında yazarlık serüvenime adım atmıştım ama bunu çok sonra fark ettim. Profesyonel olarak yazma sürecim ise 2011 yılında ilk romanımı kaleme aldığım gün başladı ve büyük bir hızla ardı sıra diğerleri geldi. Sanki barajın kapağı açılmış gibi hissediyorum.

► **Yazarlıkta sizi besleyen şeyler neler? Nasıl bu kadar üretken olabiliyorsunuz?**

Yazmak, hayatın sihrini, yaratılışın kaynağını, ilahi aşkı bulmak için takip edilecek en güçlü yol. Yaptığımız şey aslında bizi kendimizi aramak. İnsanoğlunun sırlarına vakıf olmak. Bunun bir başlangıcı ve sonu yok. Bu arayış değerli zira kaynağı tam anlamıyla

EN Bahadır Yenişehirlioğlu is an author and an actor. He plays the role Tahsin Pasha, a most trusted member of the Sultan's staff, in the series Payitaht Abdülhamid that sheds light on the last decades of the Ottoman Empire. Yenişehirlioğlu has received considerable public affection thanks to this role. In addition to his career as an author, he is rapidly climbing stairs in his acting career. We interviewed him on his never-ending energy and his little-known life facts.

► **You started writing after spending 28 years as an attorney. How did you begin writing?**

It is not possible to have an advance insight into what life has in its bag for you. I have a highly tragic story of starting writing. Back in those days when the military coup of 12 September crushed the entire Turkey under its weight, my elder brother was in prison and he was on trial pending capital punishment. I couldn't tell him that my father had died. My father was already paralyzed and couldn't stand such pain. He died in the end. My brother was innocent. The day we buried my father, I came home and wrote my imprisoned brother a letter, feigning I was my late father. I kept writing my brother many letters as my father for years. My brother was trying to save his life and that was already quite painful. I felt it wasn't fair to add to his pain by telling him our father had passed away. It was through those fake letters that I stepped into a career as an author but I only noticed it much later. My professional career started in 2011 when I wrote my first novel. The others followed very quickly. I felt as if the gates of the dam inside me had opened.

► **What is your fuel as an author? What makes you so prolific?**

Writing is the best path to follow to discover the magic of life, the origin of creation and the divine love. What we actually do is to search for ourselves. To learn the secrets of mankind. This has

tespit edip ona vakıf olma şansımız yok, bunu anlamlandırılacak bilgi birikimine de sahip değiliz. Yazılımımız buna uygun değil; bunun için kendimizden yola çıkıp insan ailesini anlamlandırdığımız ve anladığımız takdirde yolculuğumuz değerli ve anlamlı hale dönüşüyor. Yazdıklarım beni tedavi ediyor, kırıkları tamamlıyorum, renksiz olanları renklendiriyorum, çatlak olanları koruma altına alıyorum ve yeniden yazıyorum kendimi ve hayatı. Bu yüzden gerçek, bu yüzden sahici, bu yüzden gönüle dokunan kitaplar ortaya çıkıyor.

► **Payitaht “Abdülhamid” dizisindeki rolünüzle gönüllerde taht kurdunuz. Yazmak mı, oynamak mı sizin için en ideal?**

Tespitiniz için teşekkür ederim. Gururlandınız. Layık olmaya çalışıyorum. Sorunuza gelince bunu birbirinden ayırmak o kadar kolay değil sanırım. İkisi de sanatın farklı alanları. Yani zincirin halkaları gibi. Lakin yazı kalıcı olanı. Edebiyat ilk aşkımdır. Aktörlük ise ilk aşkımdan yanına yerleştirdiğim zenginliğim.

► **Dizide rolünüzü oynamıyor adeta yaşıyorsunuz. Bunun sırrı nedir?**

Hayatım boyunca hiçbir ilişkimde “mış” gibi yapmadım. Hissetmediğim hiçbir şeyin içinde olmadım. Yaptığım işi hücrelerime kadar hissederek gerçekleştirdim. Aksini bilmiyorum. Bunu öğrenmekte istemiyorum. Tüylerimi diken diken eden ruhumu harekete geçiren ve beni tetikleyen şey gerçek olanı ve ben onun içinde yok oluyorum artık dış dünya benim için bitiyor. Herkes yok oluyor sadece o an kalıyor ve ben zaman sıçramasında gibi başka büyüü bir âlemin bir parçası olarak doyumsuz bir dünyaya adım atıyorum.

neither a beginning nor an end. This quest is precious because we stand no chance of finding the source and having a full grasp of it. We don't have the knowledge to attribute a meaning to it, either. Our software is no good to do that. That's why our journey evolves into a more valuable and meaningful one if we start walking in our own footsteps and then interpret and understand the mankind. My writing heals me. It repairs what's broken inside me. It colors what's lacking color inside me. It prevents my cracks from breaking entirely. Each time I write myself and my life over and over. This is how the end products are books that feel real and genuine and sincere.

► **You've won many hearts thanks to your role in Payitaht "Abdülhamid". Which one's ideal for you: Writing or acting?**

Thank you for putting it this way. You make me proud. I'm doing my best to be worthy of it. As for your question, I think it is not that easy to distinguish them so clearly. They are both different artistic spheres. I mean, they are like links in a chain. But written words remain. Literature is my first love. Acting, on the other hand, is another treasure I've placed besides my first love.

► **In the series, it feels like you do not act but rather live the script. What's the secret for this?**

I've never pretended in any of my relationships. I've never been part of what I don't feel into. I've always felt what I do in my bones. I know no other. And I don't want to learn, either. What sends shivers down my spine, what activates my soul, what triggers me is genuine and I dissolve in it, breaking all ties with the outer world. Everyone around is not there. There's only that moment left and I step into an

Sanat benim için böyle. Yazmak da, oynamak da... Ben başka türlüşünü bilmiyorum. Bu sektörün önemli ve değerli insanları benim için, “Onun içindeki hayvan çok güçlü. İnanılmaz ihtirasla işini yapıyor.” diye tanımlıyorlar. Bu gurur verici. İçimde daha pek çok adam var ve bunlar birbirlerinden çok farklı, doğru projelerde umarım bunları gösterme imkânım olur. Sadece Tahsin ile kalacağımı zannedenler yanılıyorlar. Zamanla göreceğiz inşallah.

► **Teklif gelmesi halinde başka bir tarih dizisinde rol alırmısınız? Hangi tarihi karakteri canlandırmak istersiniz?**

Bunu dönem ve tarih ile sınırlandırmamak lazım. Tabi ki dönem ve tarih olabilir. Önem verdiğim şahsiyetler var ama tüm bunlar proje meselesi pek çok bilinmeyenin bir araya gelmesi gerekiyor. Sadece şunu söyleyeyim Mehmet Akif ve Şems karakterini oynamadan ölmek istemiyorum.

► **Yazı ve düşünce hayatınız size ailenizden gelen bir miras. Büyük dedeniz matbaaya fetva veren Şeyhülislam. Edebiyata meraklı gençlere neler tavsiye edersiniz?**

Çok okumaları gerekiyor. Hem de can yakıcı bir şekilde okumaları gerekiyor. Entelektüel bir alt yapı oluşturmak için bu şart. Yaşadıkları coğrafyanın bütün zenginliklerinden yola çıkarak evrensel bir bakış açısı elde etmek istiyorlarsa okumak olmazsa, olmaz... Kadim tarihlerini, kültürlerini ve dini hassasiyetleri reddetmeden dikkatli ve objektif bir okuma insana çok şey kazandırıyor. Bu toprakların yetiştirdiği değerleri anlamadan özümsemeden evrensel olmak mümkün değil. Işığ bulmak için Hindistan'a gidenlere gülüyorum, burunlarının dibinde Mevlana parlıyor ama şayet önyargılar ile kendinizi kör ederseniz o zaman sadece taklitçi bir maymuna dönüşürsünüz. Umarım ne demek istediğimi anlatabiliyordum.

insatiable world as a drop in a magical other world like I'm experiencing a time warp. That's what art makes me feel. That applies to both writing and acting. I know no other way. Experienced, key people in this sector define me, saying, "His inner animal is so strong. He is doing his job in such an unbelievable passion." This makes me proud. I have many other men inside me. Each is entirely different. I hope I'll have the opportunity to show each of them in the right projects in the future. Those believing my acting career will go no further than Tahsin are wrong. I hope I will prove this in time.

► **Would you act in another historical series if you were offered a part? Which historical character would you like to appear in?**

I believe we should not restrict this with a certain period and with history. Of course, that is entirely possible. There are persons I find very important but it all boils down to what projects appear before me. Many unknown factors must come together. All I can say is that I don't want to die without playing Mehmet Akif and Shams.

► **Your writing and intellectual life are a family heritage. Your great-grandfather was a Shaykh aHslam who issued a fatwa about the printing press. What do you recommend to young people who are keen on literature?**

They need to read a lot. Indeed, they need to read painfully. It is a must to form a sound intellectual basis. If they want to benefit the entire riches of this land and attain a universal perspective, reading a lot is a sine qua non. A careful and objective reading effort without rejecting their ancient history, culture and religious sensation bestows a great deal on you. It is impossible to be universal without understanding and internalizing the values cultivated in this land. I'm only laughing at those going to India to find the light. Rumi is shining under their nose but if you are blinded with prejudice, then you merely ape. I hope I'm clear enough.

► **İnzivaya çekilmek düşünce adamlarını besler derler. Sizin de böyle bir düşünceniz var mı? Zihin dünyanızı nasıl toparlıyorsunuz?**

Zaman bunun için uygun değil. Bu giderek daha zor bir hal alıyor. Bu sebeple tamamen kaçmak ve uzaklaşmak değil 24 saatiniz içinde uzlet anları oluşturmamız gerekiyor. Ben bunu başarmaya çalışıyorum. Her şeyden elimi ve eteğimi çektiğim kısa anlar. Zira zaman izafi ve günümüzde farklı cereyan ediyor. Yaptığım yolculuklardan besleniyorum evet ama önemli olan 24 saatimin içindeki uzlet anlarım. Hiç kimseyi sokmadığım bir mabedim var, bir seccadelik alan, burası benim şarj olmam için en ideal yer. Seher vakitlerini ıskala-yan günümüz insanı aslında ne çok şey kaybettiğini bir bilse...

► **Toprakla uğraşmak insana özünü hatırlatıyor. Siz de toprakla uğraşmayı sever misiniz? Bahçe yaşamı size ne kadar yakın?**

Uzun yıllar Manisa Akhisar’da 1.5 dönümlük bir kır evinde yaşadık ve çocuklarımızı büyüttük. Zeytin ağaçları, hobi bahçesi, hayvanlarımızla muazzam kaliteli aile hayatı yaşadık. Tabiatın her anımı içimizde hissettik. Aile kavramına çok inanırım ve aile benim için kutsaldır. Toprak da öyle ikisi bir arada olunca şükürden başka yapacak hiçbir şey yok. Allah’a bana verdikleri için çok şükretmeliyim. Buna gönülden inanıyorum.

► **They say reclusion feeds intellectuals. Do you agree? How do you gather your thoughts?**

Time is not right for this. It’s getting harder. Therefore you should not walk away or get away but come up with reclusion times within the day. That’s what I’m trying. Brief instances that I leave everything behind. Time is relative and it occurs differently in our day. True, my travels feed me but what actually matters is my moments of reclusion during the day. I have a temple that I let nobody in. A place to accommodate only a prayer rug. The ideal place for me to recharge my batteries. If only the modern men knew what he missed when he didn’t enjoy dawn.

► **Dealing with soil reminds one of his origin. Do you like dealing with soil? How does working in the garden appeal to you?**

For long years, we lived in this country house on a land of 1.5 decares in Akhisar, Manisa. We had a great, top quality family life surrounded by olive trees, animals and a hobby garden. We all felt the nature inside us. I truly believe in the notion of family. It is sacred to me. That applies to soil as well. When these two coexist, there is nothing to do but be thankful. I deeply thank God for all I’m given. I cordially believe in this.

► **Bir fikir adamı olarak sizce günümüzde kırsal hayata bugün bu kadar özenilmesinin ardından neler yatıyor? Burada toplumsal bir öze dönüşten söz edebilir miyiz?**

Bu, orijininden kopan insanoğlunun kaynağına içgüdüsel olarak dönme arzusundan başka bir şey değil. Yabancılaşan insan giderek bilinçli bile olmasa kaynağına yönelme ihtiyacı hissediyor. Bütün dünyada böyle. Zira insanoğlu yaradılış gayesine aykırı olarak eylemde bulunduğça daha çok yara alıyor ve giderek daha çok kanıyor. Bu cinnet halinden başka bir şey değil. Bu sebeple saflığa ve rafine duygulara doğru meylediyor, sebep bu. Zira kodlarına uygun olan bu. Doğru olan bu. Kaybettiği ne varsa insanoğlu yeniden keşfedecek. Umarım çok geç kalmaz. 20. yüzyılın sonunda beton ve dayatılan modern hayat üzerine düşünmek, eleştirel modernliği ve onun açmazları ile kültürel çelişkilerini yeniden tanımlamamızı sağlayabilir. Böylece belki gitme imkânı bulamadığımız durumlarda yaşadığımız alanları ve zihni yapımızı kırlara dönüştürebiliriz. Bunu keşfetmek zorundayız. Ama ilk önce azgın hırslarından ve hoyratlığından kurtulmalı insanoğlu.

► **Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) olarak “Kırsal Kalkınma” bizim için de çok önemli. Kırsalın özendirilmesi anlamında kamu desteklerini nasıl yorumluyorsunuz?**

Yaptığınız işi önemişiyorum. Bir panzehir üretiyorsunuz aslında. Etki alanınızın çok daha genişlemesini dilerim. Varlık sebebiniz; AB ve uluslararası kuruluşlardan sağlanan kaynakların ülkemizde kırsal kalkınma programlarının uygulanmasına yönelik faaliyetlerde kullanılmasını sağlamak diye tanımlanıyor. Bundan daha önemlisi fertler bazında bunun bilinç olarak alt yapısını hazırlamanın ve insana şifanın bu noktada sağlanacağını bilincini aşlamak. İnsana aslında cevherinde var olanı tekrar hatırlatmak. Bir anlamda onu uyandırmak ve bilinçlendirmek. Bu konudaki gayretli faaliyetlerinizin artması duasıyla... Kendimizi aldatmaktan vazgeçip tabiata uyumlu hale gelmenin önemini idrak ederiz inşallah.

► **As an intellectual, could you comment on the reasons why a rural life is so popular and aspired these days? Is it possible to speak of a public reflection to origins?**

This trend is nothing but an instinctive wish of mankind that has broken ties with its origins to go back to them. Marginalized, alienated men feel a growingly-unconscious need to go back to its origins. That’s the case anywhere around the world. Mankind is hampered and injured and bleeds further and further as long as it acts contrary to the reason why it was created in the first place. It’s pure frenzy. That’s why the mankind has recently been inclined towards purity and refined feelings. That’s what is in harmony with its codes. That’s the right thing. Mankind will rediscover all that it lost. I hope it will not be too late. Thinking about the concrete-filled, modern life imposed on us at the end of the 20th century may help us to redefine critical modernity as well as its dilemmas and cultural contradictions. We may then transform our mentality and the space we live in into rural areas when we don’t have the opportunity to go there. We have to discover this. But first, the mankind should get rid of its raging greed and roughness.

► **Rural Development matters a great deal to us at the Agriculture and Rural Development Support Institution (ARDSI). How would you comment on public incentives to promote rural areas?**

I think what you’re doing is so important. Indeed, you are producing an antidote. I hope your sphere of influence will extend further. Your aim is defined as providing funds secured from the EU and international organizations for the implementation of rural development programs in our country. Preparing the consciousness ground for this on an individual basis and instilling in the mankind the awareness that healing will come at that very point are more important. That’s about reminding mankind about the gem it has inside. About waking it up and making it aware. I pray your zealous work will exponentially increase. I hope we will stop deceiving ourselves and comprehend the importance of harmonizing ourselves with the nature.

MUTLU OLMA SANATI

TR Şaşırtıcı, iyimser, gülümseyen ve gülümsetmeyi başaran bir filozof Alain. 1868-1951 yılları arasında yaşamış; diğer ifadeyle Arthur Schopenhauer, Søren Kierkegaard ve Friedrich Nietzsche'nin etkisi altında nihilizmin; Martin Heidegger, Jean-Paul Sartre ve Albert Camus etkisiyle de egzistansiyalizmin benimsendiği, tartışıldığı, genel kabul gördüğü 19. yüzyılın sonu, 20. yüzyılın başında. Her iki felsefi akımın özelliği de; karamsar, pozitivist ve “her şeyin saçma olduğuna dair” dünya görüşüdür. İsmi ni andığımız filozofların hemen hepsinde de, ilginç bir şekilde yalnızlık övgüsüyle karşılaşırız. Böyle bir ortam ve zamanda Alain'in Mutlu Olma Sanatı'nı yazması şaşırtıcıdır. İsmi yarıltmasın; Mutlu Olma Sanatı “kişisel gelişim” değil “yaşam felsefesi” kitabıdır. Alain “hayal dünyası”nın tehlikelerine dikkat çeker kitapta. Korku, vesvese, çıkmaz, abartma ve umutsuzlukların kaynağı olarak “hayal dünyası”nı görür. O yüzden Alain, “hareket felsefecileri”yle birlikte düşünülebilecek bir filozof. Harekete, topluluk içinde yaşamaya değer verir. İnsanın düşünerek değil hareket ederek üretebileceğini, mutlu olacağını söyler. Çünkü insanın “hayal dünyası”na sözü geçmez. Buna karşın insan, kaslarına söz geçirebilir. Hareketse, Alain'e göre kendiliğinden başlar. İnsana düşen harekete katılmak, onu devam ettirmek ve en güzel şekilde sonuçlandırmaktır. Alain Mutlu Olma Sanatı'nda hayat, insan, toplum ve duygular üzerine düşünmekle birlikte okuyucusunu derin psikolojik tahlillere taşımayı da başarıyor. Ona göre öfke, acı, ıstırap, hüzn, karamsarlık, başarısızlık gibi insanı mutsuz eden duyguların mutlaka bedensel nedenleri vardır. Bedensel rahatsızlıkların sebebi ruhsal bozukluklar değil, ruhsal bozuklukların nedeni bedensel rahatsızlıklardır. Beden eğitimi ni hiçbir zaman ihmal etmememiz gerektiğini söyler Alain. Hareket eden, üreten, ortaya değerli bir şey çıkarmayı başaran bedende manevi rahatsızlıklar da olmayacaktır. Mesela; moraliniz bozukken bir insana gülümsemeniz size iyi gelecektir, bir süre sonra gülümsemek, moralinizin de düzelmesini sağlayacaktır. O yüzden Alain nezaket kurallarına, örf ve adetlere, dini ritüellere dikkat çeker. Ona göre nezaket kuralları sanıldığından daha anlamlı ve insanın mutlu olmasında etkilidir.

ON HAPPINESS

EN Alain is a surprising, optimistic philosopher who smiled and made people smile. He lived between 1868 and 1951, during late 19th-early 20th century, a period in which nihilism, under the influence of Arthur Schopenhauer, Søren Kierkegaard and Friedrich Nietzsche, and existentialism, under the influence of Martin Heidegger, Jean-Paul Sartre and Albert Camus, were embraced, discussed and largely accepted. The prominent feature of both philosophical schools is the pessimistic, positivistic world-view that suggests “everything is absurd”. Interestingly, nearly all of the aforementioned philosophers heaped praise over loneliness. It is surprising that Alain wrote On Happiness in such an environment and time. On Happiness is a book in the field of “philosophy of life”, not “self-development”. In the book, Alain points out the dangers of the “dream world”. He sees the “dream world” as the source of fear, anxiety, impasse, exaggeration and hopelessness. As such Alain can be thought of alongside “movement philosophers.” He values movement and living as part of a community. He says that a human can be productive and achieve happiness not through thinking but through movement. Because a human cannot take command of the “dream world”. But a human can take command of his/her muscles. Movement, according to Alain, starts on its own. All a human has to do is to join the movement, maintain it, and conclude it in a pleasant manner. While Alain is chiefly concerned with life, humanity, society and emotions in On Happiness, he also manages to pull his readers towards deep psychological analysis. According to him, emotions that make people unhappy, such as anger, pain, suffering, misery, pessimism and failure, assuredly have physical reasons. It is not mental disorders that cause physical afflictions, it is physical afflictions that cause mental disorders. Alain says that physical education is never to be neglected. A body that moves, produces and creates a valuable product will not have spiritual afflictions. For example, smiling at a person while you are unhappy will make you feel better, and, after a while, smiling will meliorate your morale. As such, Alain draws attention to etiquette, manners and customs, and religious rituals. According to him, etiquette is more meaningful than it is believed to be, and has an impact on human happiness.

TR
Mutlu Olma Sanatı-Alain

Ceviri
Ayda Yörükan

Doğu Batı Yayınları
5. Baskı
254 Sayfa

EN
On Happiness-Alain

Translation
Ayda Yörükan

Doğu Batı Publishing
5. Edition
254 Pages

İNSAN

TR Yann Arthus-Bertrand'ın insanı yorumsuz yansıtmaya çabasının bir ürünüdür “Human” adlı belgesel... O, insanı olduğu şekliyle, başka ifadeyle insanı ne ise o olarak göstermek istemiş. Yönetmen, “Human” için 60 farklı ülkeden iki bin kişiyle röportaj yapmış. Tabii belgeselde hepsini kullanması mümkün değildi. Yönetmenin yorumu, belki de sadece iki bin röportaj arasından yaptığı seçmede ve bu seçilen röportajların sıralamasındadır. “Human”ın etkileyici özelliği de zaten budur: İnsanları kendi dilleri, halleri, duygusal durumları, düşünceleri içinde yansıtmak ama onları yargılamamak. Yann Arthus-Bertrand'ın amacı insanı bütün yönleriyle göstermek, işlemek, düşünmek ve düşündürmektir. O yüzden belli bir coğrafyada, meslek grubunda, ırkta, dinde yaşayan insanlarla değil, dünyanın çeşitli yerlerinde, çeşitli dinlerden, çeşitli meslek gruplarından insanlarla sohbet etmiş. Belgesel boyunca karışımıza Amerika, Afganistan, Avustralya, Bolıvy, Bosna-Hersek, Tunus, Filistin, Senegal, Nepal, Almanya, Rusya gibi çeşitli ülke ve ırklardan insan yüzleri çıkıyor. Yönetmen iki bin röportaj arasından, belgesele koyacağı parçaları seçerken, büyük ihtimal duygusal ve samimi olma kriterini gözetmiş. İnsan en çok duygusalken, özellikle anlattığı olayları yeniden yaşar gibi gözzyaşlarına boğulurken samimi olabiliyor. Yönetmen “Human” boyunca tarafsız kalmaya çalıştığı gibi gerçekçi olmaya da gayret göstermiş. Belgeselin en etkileyici yönlerinden bir diğeri de bu. Röportaj yapılan kişiler, yaşadıkları olayları, kendi yorumlarıyla anlatıyorlar. Yapmacıklığa kaçmadan, olduğu şekliyle, daha doğrusu hangi yönden baktıkları, düşündükleri ve etkilendiklerini açık seçik göstererek... “Human”da çeşitli insanlardan kötülük, cinayet, cinsellik, suç, ceza, Tanrı, iyilik, merhamet, yaşamak, evlilik gibi insanı insan yapan konularla ilgili düşünce ve deneyimleri dinliyoruz. Belgeselde edilen sözler ve anlatılan olaylardan daha çok, insanların yüz ifadeleri ve mimikleri dikkat çekici, anlamlı ve etkileyici. Belgesel adeta izleyicisiyle sohbet ediyor. Her insanın dinlenmeye değer olduğunu, bir konuyla ilgili ne kadar farklı yorumların ortaya çıkabileceğini göstermesi açısından da “Human” öğretici ve düşündürücü olmayı başarıyor.

HUMAN

EN The documentary “Human” is a product of Yann Arthus-Bertrand's efforts to portray humanity without commentary. He wanted to portray humans as they are. The director interviewed 2,000 people from 60 different countries for “Human”. It obviously was not possible for him to use all of the interviews. The director's only commentary is perhaps the selections he made among these 2,000 interviews and the order of said selected interviews. That is the impressive thing about “Human”: To reflect people with their own languages, conditions, emotional states and thoughts. Yann Arthus-Bertrand's goal is to show, handle and think about humans in all their aspects and make people think about humans in the same manner. As such, he did not interview people of a specific region, occupation, race or religion; but people of various regions, religions and occupations. Over the course of the documentary we encounter people from various countries and races such as the United States, Afghanistan, Australia, Bolivia, Bosnia & Herzegovina, Tunisia, Palestine, Senegal, Nepal, Germany and Russia. The director likely emphasized the criteria of being emotional and sincere during the selection of the pieces that would appear in the documentary among the 2,000 interviews. Humans are at their most sincere when they are emotional, especially when they feel like they are reliving the experiences that they are telling and tear up. The director tried to remain neutral throughout “Human” while also trying to be realistic. This is another one of the documentary's most impressive features. The interviewees describe the events they have gone through with their own commentary. With no insincerity, as it is, or rather, openly displaying their perspective, their thoughts and what they have been affected by... In “Human”, we listen to people talk about their thoughts and experiences regarding evil, murder, sexuality, crime, punishment, God, good, mercy, living and marriage; the things that define humanity. It is the people's facial expressions and gestures that are more remarkable, meaningful and fascinating rather than their words or the events they describe. The documentary has a conversation with its audience. “Human” manages to be informative and thought-provoking as it shows that every individual is worth listening to, and how such a wide range of opinions can arise with regard to a single issue.

EN
Director
Yann Arthus-Bertrand

Genre
Documentary

Producers
2015-France

Runtime
190 minutes

Cast
Pepe Mujica, Estima Joseph, Fresno, Bruno, Tjimuremo, Atman, Don Mullan, Luis Cancu

GÖNÜL ELÇİLERİ

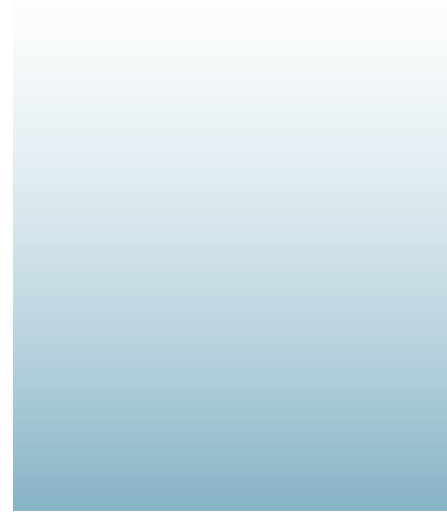
TR Y ardıma, çalışmaya hazır insanların kendilerini yalnız hissetmemeleri, kolayca bir araya gelmeleri, bilgi alış verişinde bulunmaları, daha çok insana ulaşmaları amacıyla uygulamaya konulan “Gönül Elçileri” projesi Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından yürütülmektedir.

“Gönül Elçiliği” hiçbir maddi karşılık beklemeden, bütünüyle fedakârlığa dayanan bir hizmet. İnsana, geleceğe, çocuklara, topluma, hepsinden önemlisi insanlığa dönük atılan büyük bir adım. Bizim mutluluğumuz toplumun mutluluğuyla; mutsuz insanların, dezavantajlı grupların, yardıma ihtiyaç duyanların da mutluluğuyla mümkün olabilir ancak. Her insan kendine çıkarsız yaklaşan diğer insanların eksikliğini duyar. “Gönül Elçiliği”; uzatılmış bir el, birlikte olduğunda dünyanın daha güzel olduğunu, sıkıntıların daha kolay çözüleceğini gösteren bir yol ve yolculuk. İnsanlara çıkarsız yaklaşmanın yeni bir ismi: “Gönül Elçileri”. Konu, alan sınırlaması yok. “Gönül Elçisi” sağlık, eğitim, hukuk, edebiyat, ulaşım, tarım, sanat, meslek edindirme, iş bulma, giyim-kuşam gibi artık kendini hangi alanda bilgili, uzman görüyorsa, o alanda çevresinde bulunan dezavantajlı (kadınlar, çocuklar, yaşlılar, engelliler, şehit yakınları ve gaziler, yoksullar) gruplara, “Gönül Elçileri”yle bağlantıya geçerek yardım edebilir ya da yardım edecek kişi ve kurumlarla onların bağlantı kurmasını sağlayabilir. Mesela okuma yazma bilmeyen birine, milli eğitim müdürlükleri veya halk eğitimi merkez müdürlükleriyle nasıl bağlantıya geçeceğini gösterir, kayıt sürecinde yardımcı olur, kitap ve kırtasiye masraflarını düşürmek için belediyelerin sosyal hizmet birimine başvurmasını önerir. Bu bir örnek, “Gönül Elçisi” daha başka alanlarda, daha başka hizmetlerde de bulunabilir.

“Gönül Elçileri”ne dair bilgi vermek, başvuru sürecini kolaylaştırmak, daha hızlı iletişime geçilmesini sağlamak için kurulmuş <https://gonulelcileri.ailevecalisma.gov.tr/> sitesi. Siteden neler yapılabileceğine dair fikir de edinilebilir. Teşvik amacıyla paylaşılan, “Gönül Elçileri” bugüne kadar hangi faaliyetlerde bulunmuş, kim neyi nasıl yapmış gibi verilere de siteden ulaşmak mümkün.

HEART AMBASSADORS

EN The “Heart Ambassadors” project implemented in order for people who are ready to help and work to not feel lonely, easily get together, exchange information and reach out to more people is being carried out by the Ministry of Family, Labor and Social Services. “Heart Ambassadorship” is a non-profit service dependent entirely on altruism. A big step for people, the future, kids, society and most importantly humanity as a whole. Our happiness is only possible with the happiness of society, and with unhappy people, disadvantaged groups and those in need of help finding happiness. Every person longs for other people who approach them without looking for gain. “Heart Ambassadorship” is an extended hand, a path and journey that shows the world is more pleasant when people come together, and problems are more easily solved that way. A new name for approaching people without looking for gain: “Heart Ambassadors”. There are no subject or field limits. Whichever field the “Heart Ambassador” deems himself/herself to be an expert on, be it health, education, law, literature, transportation, agriculture, art, vocational courses, job creation or clothing, s/he can help disadvantaged groups (women, children, the elderly, the disabled, martyr’s relatives and veterans, the poor) in his/her surroundings in said field by contacting “Heart Ambassadors” or getting them in touch with persons and institutions who are seeking help. For example, s/he might show an illiterate person how to contact National Education or Public Education institutions, help out during the registration process, and suggest that the person apply to municipalities’ social service departments in order to lower the cost of books and stationery. This is only one example, the “Heart Ambassador” may provide different services in different fields. The website <https://gonulelcileri.ailevecalisma.gov.tr/> was created to provide information regarding “Heart Ambassadors”, facilitate the application process and ensure quicker contact. The websites also provides insight with regard to the things that can be done. It is also possible to access data shared for encouragement purposes such as the activities of “Heart Ambassadors” up to date and who did what and how.

<https://gonulelcileri.ailevecalisma.gov.tr/>

Q
TEMA
THEME

YEREL ÜRÜNLERİMİZ ANADOLU’DAN DÜNYAYA YAYILIYOR

ÇOĞU ZAMAN KIŞ HAZIRLIKLARI İÇİN MUTFAKLARIMIZDA AİLE BİREYLERİNİN TÜKETİMİ İÇİN YAPILAN TARHANA, SALÇA, KURU SEBZE-MEYVE, TURŞU VE DAHA BİRÇOK YEREL ÜRÜNÜMÜZ ARTIK DÜNYA MUTFAKLARININ DA VAZGEÇİLMEZİ...

OUR LOCAL PRODUCTS IS SPREAD FROM ANATOLIA TO THE WORLD

TARHANA, TOMATO PASTE, DRIED VEGETABLES-FRUITS, PICKLES AND MANY MORE LOCAL PRODUCTS WHICH ARE MOSTLY PREPARED IN OUR KITCHENS FOR THE CONSUMPTION OF FAMILY MEMBERS DURING WINTER ARE NOW THE STAPLES OF WORLD CUISINE...

YEREL ÜRETİCİLERE ÇAĞRI: “EKONOMİK SİSTEM İÇİNDE SÖZ SAHİBİ OLABİLMEK İÇİN KOOPERATİFLEŞİN”

CALL FOR LOCAL PRODUCERS: "CREATE COOPERATIVES TO HAVE A SAY WITHIN THE ECONOMIC SYSTEM"

KADINLAR YEREL ÜRÜNLERİN PAZARLANMASINDA SÖZ SAHİBİ OLUYOR

WOMEN NOW HAVE A SAY IN THE MARKETING OF LOCAL PRODUCTS

IPARD DESTEĞİ İLE DÜNYANIN AĞZINI TATLANDIRIYOR

A SWEET TASTE FOR THE WORLD THANKS TO IPARD SUPPORT

YEREL ÜRETİCİLERE ÇAĞRI: “EKONOMİK SİSTEM İÇİNDE SÖZ SAHİBİ OLABİLMEK İÇİN KOOPERATİFLEŞİN”

CALL FOR LOCAL PRODUCERS: "CREATE COOPERATIVES
TO HAVE A SAY WITHIN THE ECONOMIC SYSTEM"

Ticaret Bakanlığı Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü, esnaf ve sanatkarın yanında olan, esnafın güç birliği yaptığı kooperatifçiliği destekleyen önemli kurumlarımızdan... Özellikle kırsaldaki üretimi destekleyen, yerel üreticilerin kurumsal kimlik edinmesi için çalışmalar yürüten Kurumun; esnaf, sanatkar ve yerel üreticilerle ilgili çalışmalarını Esnaf, Sanatkarlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin Erkan'dan dinledik.

Directorate General of Tradesmen, Craftsmen and Cooperatives under the Ministry of Trade is one of the important institutions standing by tradesmen and craftsmen and supporting cooperativism through which tradesmen join their forces. We listened to Necmettin Erkan, the Director General of Tradesmen, Craftsmen and Cooperatives to be informed about the activities performed for tradesmen, craftsmen and local producers by the institution supporting rural production in particular and engaging in activities for the acquisition of a corporate identity by local producers.

► **Ülkemiz kooperatif faaliyetleri konusunda zengin bir kültüre sahip. Bu kültürün yaşatılıp geliştirilmesi konusunda ne gibi çalışmalar yürütüyorsunuz?**

Türkiye’de hâlihazırda, 30’u aşkın farklı konuda faaliyet gösteren 52 bin civarında kooperatif, çocuk bakımından eğitime, sigortadan enerji üretimine, ulaşımdan konuta kadar, yaklaşık 6,5 milyon vatandaşımızın pek çok ihtiyacını karşılamaktadır. Bu sebeple, ülkemizin ekonomik kalkınmasında çok önemli bir yeri olan kooperatifçiliğin geliştirilmesini elzem buluyoruz. Yeni alanlarda kooperatifçiliğin gelişmesine yönelik çalışmalarımıza da hızla devam etmekteyiz. Karşılıklı Sigorta Kooperatifleri, Yenilenebilir Enerji Kooperatifleri, Sosyal Kooperatifler ve hâlihazırda kooperatifçilik uygulamalarına ilişkin projeler, girişimcilere ve kooperatif ortaklarına yönelik olarak eğitim ve seminer programları hazırlanmakta ve sunulmaktadır. Kooperatif Bilgi Sistemi (KOOPBİS) ile tüm Bakanlıklar ve sektör tarafından kullanılan ortak bir veri tabanı olması için gerekli yasal düzenlemeleri gerçekleştirmeyi hedefliyoruz.

► **Ahilik kültürünün yeniden canlandırılması hususunda herhangi bir çalışmanız mevcut mu?**

Ahiliğin gençlere tanıtılması amacıyla Türkiye’nin dört bir yanındaki üniversitelerde Ahilik Panelleri gerçekleştirilmektedir. Kırşehir’de Bakanlığımız öncülüğünde Ahi Evran-ı Veli Külliyesi inşa edilmektedir. Ahilik konusunda farkındalık oluşturmak ve bu kültürü geniş çevrelere tanıtmak amacıyla Ticaret Bakanlığı süreli yayını Ahiname Dergisi çıkarılmaktadır.

► **Ülkemizdeki esnaf, sanatkar ve kooperatiflerin güncel sayısı nedir. Bunlar en çok hangi alt sektörlerde yoğunlaşmış durumda?**

Ülkemizde 1.778.386 esnaf ve sanatkarımıza ait 1.913.999 işyeri bulunmaktadır. Bunlar en çok perakende satış, ulaştırma ve diğer bazı hizmet sektörlerinde yoğunlaşmıştır. Mesleki bazda bir sıralama yapacak olursam; “bakkallık, bayilik, büfecilik”, “kara yolu ile yük taşımacılığı”, “minibüsçülük”, “lokantacılık” ve “kahvehanecilik, kıraathanecilik” gibi mesleklerimiz esnaf ve sanatkarlar arasında en çok yapılanlar.

Kooperatifler ise faaliyet konularına göre üç bakanlığın (Çevre ve Şehircilik, Tarım ve Orman, Ticaret Bakanlıkları) görev alanında yer almaktadırlar. Türkiye’deki 52 bin kooperatif ve yaklaşık 6,5 milyon ortağa ulaşan bu iş çevresindeki 12.243 kooperatif ve 1.567.290 kooperatif ortağı Bakanlığımız görev alanında yer almaktadır. Sektör bazlı olarak değerlendirildiğinde ulaştırma sektöründeki karayolu yolcu, karayolu yük ve motorlu taşıyıcılar kooperatifleri ön plana çıkmaktadır. Bununla beraber esnaf sanatkarların kredi ve kefalet ihtiyaçlarını karşıladıkları esnaf sanatkarlar kredi ve kefalet kooperatifleri de diğer bir yoğun faaliyet gösteren kooperatiflerimizdir. Tarım satış, işletme ve tüketim kooperatiflerini de bu gruba ekleyebiliriz.

► **Esnaf, sanatkar ve kooperatiflerin ülke ekonomisi ve istihdamı içerisindeki payı nedir?**

Bugün itibarıyla Türkiye’de 1 milyon 700 binin üzerinde esnaf ve sanatkarımız ile 1 milyon 900 binin üzerinde esnaf ve sanatkar işletmesi mevcuttur. Bu işletmeler başta gıda ve ulaştırma gibi sektörlerde yoğunlaşarak, ticari döngünün önemli bir halkasını oluşturmaktadırlar.

► **How did the idea of Lavender Scented Village project emerge and develop?**

“The Lavender Scented Village Project” was first founded through the project we prepared in 2014 on Keçiözümlü Lavender Honey Quality Analysis and Increasing Public Recognition. This project raised an awareness about lavender and lavender honey. Right after the project, we made arrangements with a travel agency so that tourists visiting Cappadocia-Pamukkale would stop at our village. Our aim was to turn the village into a Rural Tourism Center by becoming popular with both local and international tourists. Then we prepared our Lavender Scented Village Project for the infrastructure works and promotion efforts for the tourists coming to the village.

► **Our country has a rich culture in terms of cooperative activities. Which activities are you performing to maintain and improve this culture?**

Nearly 52,000 cooperatives engaging in more than 30 activities are currently responding to the needs of our 6.5 million citizens approximately from childcare to education, insurance, energy generation, transportation and housing in Turkey. Therefore, we consider it necessary to improve cooperativism which plays a critical role in the economic development of our country.

We have gained momentum concerning the activities aimed at improving cooperativism in new areas. Projects are prepared for Mutual Insurance Cooperatives, Renewable Energy Cooperatives, Social Cooperatives and ongoing cooperativism practices. Besides, training and seminar programs are drawn up and offered for entrepreneurs and the partners of cooperatives. Through the Cooperative Information System (KOOPBİS), we aim to introduce the legal arrangements required for the creation of a joint database used by all Ministries and the sector.

► **Are you engaged in any activity for reinvigorating Ahi culture?**

Ahi Community Panels are organized across Turkey to introduce Ahi culture to youngsters. Ahi Evran-ı Veli Complex is constructed in Kırşehir under the leadership of our Ministry. The periodical, Ahiname Journal, is issued by the Ministry of Trade in order to raise awareness about Ahi culture and introduce this culture to wider groups of people.

► **What is the current number of tradesmen, craftsmen and cooperatives in our country? Which sub-sectors are they concentrated in?**

There are 1,913,999 workplaces owned by 1,778,386 tradesmen and craftsmen in our country. They are mostly concentrated in retail sales, transportation and some other service sectors. To rank them by profession, “Grocery, dealership, kiosk operation”, “Road haulage”, “Minibus operation”, “Restaurant operation” and “Coffee/tea house operation” are among the most common professions engaged by tradesmen and craftsmen. Cooperatives are engaged in the field of activity of three Ministries (the Ministries of Environment and Urbanization, Agriculture and Forestry and Trade). Out of this business community amounting to 52,000 cooperatives and nearly 6,5 million partners in Turkey, 12,243 cooperatives and 1,567,290 cooperative partners are engaged in our Ministry’s field of activity. An evaluation by sectors gives prominence to road transportation, road haulage and motor vehicle cooperatives in the transportation sector. However, tradesmen and craftsmen loan and surety cooperatives through which

► **Verimliliği artırmak adına esnaf ve sanatkârların eğitimi için neler yapıyorsunuz?**

Öncelikle 2016 yılından beri illerde düzenlediğimiz Esnaf ve Sanatkârları Bilgilendirme Toplantılarımıza devam ediyoruz. Bu toplantılarda finansmana erişim ve esnafı ilgilendiren mevzuat hakkında bilgilendirmeler yapıyoruz. Diğer taraftan bu yıl başladığımız Pazarcı Esnafı Eğitimlerinde pazarcı esnafımıza stres yönetimi, öfke kontrolü, müşteri ilişkileri, pazarlama gibi konularda eğitim veriyoruz. Bir diğer eğitimimiz ise PTT ile yaptığımız iş birliği protokolü çerçevesinde gerçekleştirdiğimiz e-ticaret ve ihracat eğitimleridir.

► **Türk esnaf ve sanatkâr dünyasının dijital dönüşümünde mevcut durum nedir?**

Bu konuda sevindirici örneklerle karşılaşsak da hala yeterli teknoloji kullanımına ulaşıldığını söyleyemeyiz. Bugün esnaf ve sanatkârlar özelinde düşüncecek olursak perakende e-ticaret 20 milyar TL’ler düzeyindedir ve bu rakam her geçen gün artmaktadır. Bakanlık olarak 2018 yılında 12 ilde e-ticaret eğitimi düzenledik. 2019’da bu eğitimlere devam ettik. Önceki yıllarda yaptığımız iş birliği ve temaslar sayesinde esnaf ve sanatkârlarımız birçok yerel ürünü dünyaya satar hale geldi.

► **Ülke içerisindeki göçü engellemenin en önemli yollarından biri de yerelin daha cazip hale gelmesi... Bu hususta yürütülen çalışmalar neler?**

Gazi Mustafa Kemal’in de belirttiği gibi, milli ekonominin temeli tarımdır. Bunun için tarımda kalkınmaya büyük önem vermeli, köylere kadar yayılacak programlı ve pratik çalışmalar gerçekleştirerek, bu amaca ulaşmayı hedeflemeliyiz. Kooperatifler de kırsal kalkınmayı destekleyen kuruluşların başında gelmektedir. Bu noktada, ekonomik ve sosyal gelişmeyi

tradesmen and craftsmen meet their loan and surety needs are among other cooperatives engaging in intensive activities. We can also add to this group agricultural sales, operation and consumption cooperatives.

► **What is the share of tradesmen, craftsmen and cooperatives in the country's economy and employment?**

As of today, there are more than 1.7 million tradesmen and craftsmen and over 1.9 million tradesmen and craftsmen businesses in Turkey. These businesses are mainly concentrated in sectors such as food and transportation and make up an important link of the commercial cycle.

► **What do you perform for the training of tradesmen and craftsmen so as to improve efficiency?**

First of all, we have been organizing Tradesmen and Craftsmen Information Meetings at provincial level since 2016. During these meetings, we inform them about access to finance and the legislation concerning tradesmen. On the other hand, we train our stallholders about stress management, anger management, customer relations and marketing through the Stallholder Trainings initiated this year. Another training event is related to e-commerce and export held within the framework of the cooperation protocol signed with PTT (Turkish Post).

► **What is the current state of digital transformation for Turkish tradesmen and craftsmen?**

Although we encounter some pleasing examples in this regard, we cannot say that we have achieved a sufficient level of technology use. Currently, retail e-commerce is at the level of TRY 20 billion in terms of tradesmen and craftsmen and this figure is increasing with each passing day. We, as the Ministry,

sağlamak, istihdamı geliştirmek, üreticimizin refah seviyesini yükseltmek için kırsal alana destek verilmesi önemlidir. Bunun gerçekleştirilebilmesi için de kırsal kalkınmanın kurumsallaşması yolunda atılan en önemli adımlardan biri TKDK’dır. Kurum, kırsal kalkınma programlarının uygulanmasına yönelik faaliyetleri gerçekleştirmek suretiyle kırsal kalkınmada çok önemli bir görev üstlenmektedir.

► **Genel Müdürlüğünüzün yerel ürünlerin tanıtımı ile ilgili yürüttüğü çalışmaları paylaşabilir misiniz?**

Kooperatiflerin ürettiği yerel ürünlerin tanıtımı ve pazarlanması noktasında çok önemli attığımız ve bunun için hazırladığımız, Kooperatifler Fuarının üçüncüsü, 5-8 Aralık 2019 tarihleri arasında Ankara Ticaret Odası Kongre ve Sergi Merkezi’nde gerçekleştirilecektir. Fuarın amacı; ortaklarını milli ekonomiye dâhil eden, yerli ve yerinde üretim yaparak ülke ekonomisine katkı sağlayan kooperatiflerimizin yerli ve yabancı sektör ve e-ticaret temsilcileri ile aynı çatı altında buluşarak ürünlerini tanıtması ve bu sayede ticarete daha geniş yer bulmasını sağlamaktır.

► **Yerel ürünlerin üretimi ve pazarlanması konusunda TKDK başta olmak üzere kamu kurumlarının verdiği desteklerin önemiyle ilgili neler söylersiniz?**

Yerel ürünlerin üretim ve pazarlanması konusunda sağlanan kamusal desteklerin üretimin sürdürülebilirliği ve üreticilerin desteklenmesi açısından çok önemli uygulamalar olarak görüyorum. Özellikle TKDK gibi kurumların verdiği destekler proje bazlı ve kurumsal bir yapı gerektiren destekler olup tarımsal ürünlerin işlenmesi, tasniflenmesi, depolanması gibi yatırımlar için bir bölümü ulusal kaynaklar ile AB kaynaklarından diğer kısmı ise başvuru sahipleri tarafından karşılanmak kaydıyla verilen desteklerdir. Bu tür destek uygulamaları sayesinde bugüne kadar tarım sektöründe birçok yatırım başarıyla gerçekleştirilmiştir. Tarımsal ekonominin büyümesi ve gelişimi açısından söz konusu desteklerin etkinliğinin ve devamlılığının önemli olduğunu düşünüyorum.

organized e-commerce training in 12 provinces in 2018. We continued to organize such training events in 2019. Our tradesmen and craftsmen now have the capability of selling many local products at global level due to our cooperation and contacts established in previous years.

► **One of the most important methods of preventing domestic migration is to make rural areas more attractive. What are the activities performed in this regard?**

As specified by Gazi Mustafa Kemal, the basis of national economy is agriculture. In this respect, we must attach great importance to agriculture in terms of development, perform planned and practical activities that will be spread to villages and aim to achieve this target. Cooperatives are among prominent organizations supporting rural development. Accordingly, it is important to support rural areas so as to boost economic and social development, improve employment and enhance the welfare of our growers. One of the most important steps taken in order to institutionalize rural development for achieving this aim is ARDSI. This institution assumes a very significant role in rural development by way of engaging in the activities aimed at the implementation of rural development programmes.

► **Could you please inform us about the activities conducted by your Directorate General for the promotion of local products?**

The third Cooperatives Fair to which we attach utmost importance for the promotion and marketing of the local products produced by cooperatives and for which we are currently engaged in preparations will be held at Ankara Chamber of Commerce Convention and Exhibition Center between December 5-8, 2019. Aim of the fair is to enable our cooperatives integrating their partners into the national economy and contributing the national economy by engaging in local production to meet local and foreign sector and e-commerce representatives under the same roof and promote their products and, accordingly, to have a more prominent place in commerce.

► **What would you like to say about the importance of the aids offered by public institutions including ARDSI in particular regarding the production and marketing of local products?**

I consider the public aids offered in terms of the production and marketing of local products as very important practices for the purposes of rendering production sustainable and supporting producers. In particular, the aids offered by institutions such as ARDSI are project-based aids requiring a corporate structure and they are provided for investments such as the processing, sorting and storage of crops on the condition that they are partly covered by national resources, EU resources and applicants. Due to such aid practices, many investments have been successfully made in the agriculture sector up to now. I think that the effectiveness and sustainability of such aids is important for the growth and development of agricultural economy.

KADINLAR YEREL ÜRÜNLERİN PAZARLANMASINDA SÖZ SAHİBİ OLUYOR

WOMEN NOW HAVE A
SAY IN THE MARKETING
OF LOCAL PRODUCTS

Emine ERDEM

Türkiye Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER) Yönetim Kurulu Başkanı
President of the Women Entrepreneurs Association of Turkey (KAGİDER)

Türkiye'nin kalkınma ve gelişmiş ülkelere yetişme mücadelesi hiç kuşkusuz ülkemizin geleceği açısından temel öneme sahip alanlardan biridir. Kırsal kalkınma da bu sürecin çok önemli bir parçasıdır. Kayıtlı ve kayıtsız istihdamı, aile işletmelerini göz önünde bulundurursak tarım ve hayvancılık sektöründe kadınların katkısının yüksek olduğunu ancak yine de bu potansiyelden yeterince yararlanılmadığını söylemek mümkündür.

Turkey's efforts for development and catching up with developed countries are undoubtedly a key asset for our country's future. Rural development is a critical part of those efforts. Considering formal and informal employment as well as family businesses, it goes without saying that women make a huge contribution in agriculture and animal husbandry sectors but their potential is not fully benefited.

1927 yılında Türkiye nüfusunun %76'sı kırsal bölgelerde yaşıyordu. Oysa son yapılan araştırmalara göre geçen yıl il ve ilçe merkezlerinde yaşayanların oranı %92,3, belde ve köylerde yaşayanların oranı ise %7,7 olarak gerçekleşti¹. Gelişmekte ve sanayileşmekte olan bütün ülkelerde olduğu gibi kırsal nüfusun azalması ve şehirlerde yaşayan nüfusun artması olguları Türkiye’de de yaşandı. Ama bu azalma tarım ve hayvancılığın biteceği, kırsal bölgelerin boşalacağı bir geleceğe işaret etmemeli. Ülkemiz coğrafi konum olarak zengin bir biyoçeşitliliğe sahiptir. Kaynakların sürdürülebilir bir şekilde değerlendirilmesi ve işlenmesi refahın artmasına, gıda güvencesinin sağlanmasına ve tarım alanındaki küresel rekabette Türkiye’nin ağırlığını artırmaya yardımcı olacaktır. Tarımı ve kırsal bölgeleri gençler ve kadınlar için cazip kılmak, bunu sağlayacak girişimleri teşvik etmek ve desteklemek bu nedenle önemlidir. Türkiye’nin tarım alanında geleneksel olarak güçlü bir performansı vardır ancak bu performans son yıllarda diğer sektörlerin gerisinde kalmıştır. Tarımsal katma değer Türkiye’nin GSMH içindeki ağırlığı %6’lara düşmüştür. Tarımsal ürünlerin, toplam ihracatta payı ise %6’lar civarındadır. Yıllık kalkınma göstergelerinde tarım diğer sektörlerin gerisinden gelmektedir.² Bu tabloyu değiştirmek için Tarım ve Orman Bakanlığı’nın önemli çalışmaları ve programları olduğunu biliyoruz. Ancak bu konuda özel sektörün ve sivil toplum kuruluşlarının ellerini taşın altına koymaları ve kadın girişimcilik potansiyelinin bu alanda da hayata geçmesi için çalışmaları gerekiyor. Biz KAGİDER olarak bu dönemde 4T stratejimizi geliştirmek için çalışıyoruz. Tarımda birincil amaç yerel ürünler, gıda, tarım, hayvancılık, arıcılık ve balıkçılık gibi farklı alanlarda işveren olarak faaliyet gösteren kadın girişimcilerin işlerinin büyümesi ve sürdürülebilir olmasıdır.

In 1927, 76% of Turkey’s population lived in rural areas. However, recent research shows that, as of last year, 92.3% of the population lives in provincial and district centers whereas a mere 7.7% lives in towns and villages¹. As it has been the case in all developing and industrializing countries, Turkey has also seen a drop in rural population while the urban population has steadily increased. Yet this decrease should not necessarily point out to a future when agriculture and animal husbandry will come to a loose end and rural areas will be entirely evacuated. Our country enjoys a rich biodiversity thanks to its geographical location. A sustainable use and processing of resources will help improve welfare, ensure food security and bestow an increased weight upon Turkey in global agricultural competition. Therefore, it is vital to render agricultural efforts and rural areas attractive for the youth and women and encourage and support initiatives to that end. Turkey has traditionally had a robust agricultural performance, one that has been outdone by other sectors in recent years. The weight of agricultural added value in Turkey’s GDP has dropped down to an approximate 6%. Adding to that, the share of agricultural products in total exports is around 6%. Agriculture is lagging behind other sectors in terms of annual development indicators.² We know that the Ministry of Agriculture and Forestry has major efforts and programs to change that outlook. However, the private sector and NGOs should assume responsibility and strive to enable the women’s entrepreneurial potential in that area. At KAGİDER, we have recently been working hard to develop our 4T strategy. The primary goal in agriculture is to help women entrepreneurs who operate as employers in various sectors such as local products, food, agriculture, livestock production, beekeeping and fisheries to grow their businesses and make them sustainable.

İkincil amaç da bu kadınların yörelerinde başka kadınlara ilham vermesi ve böylece yeni kadın girişimciler yaratılmasıdır. Bu kapsamda bizim 4T stratejimiz kadınların teknolojiyi kullanarak tarımda güçlenmesi, ürünlerini ticarileştirerek gerek bölgesel gerekse de ülke ekonomisi düzeyinde fayda sağlamaları, rol model olmaları ve sonuçta toplumsal fayda yaratmaları hedefine dayanmaktadır. Kırsal bölgelerdeki kadın girişimciliği ile ilgili olumlu işaretler bulunduğunu da belirtmeliyim. Örneğin her yıl düzenlediğimiz Türkiye’nin Kadın Girişimcisi yarışmamıza tarım alanında iş kuran kadınlardan gelen başvurularda artış yaşıyoruz. Ayrıca Tarım ve Orman Bakanlığı Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı’nca kırsalda kadın girişimciliğinin özendirilmesi, desteklenmesi ve yatırım imkânlarının geliştirilmesi amacıyla uygulanan “Tarımda Kadın Girişimciliğinin Güçlendirilmesi Programı”na değinmek gerekiyor. Bu program kapsamında farklı illerde yüzlerce kadın çiftçiye İŞKUR/KOSGEB işbirliği ile istihdama yönelik sertifikalı 32 saat süreli Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri veriliyor ve proje yapılarak dereceye girenlere sermaye desteği sağlanıyor. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu’nun (TKDK) da kadın istihdamının yoğun olduğu yerel ürünlerin desteklenmesi konusunda talebi olan tüm girişimcilere destek olduğunu; bu desteklerle kırsalda her zaman yaptığı yerel ürünleri ticari ürün olarak pazarlayan kadın sayısının arttığını bilmekteyiz. Bu desteklerin hem yerel ürünlerin yaşaması hem de kadınların ekonomiye dâhil olması noktasında başarısı ortadadır. Bu tür programların kamu dışında STK’lar, sektör şirketleri tarafından da uygulanması kırsal kesim kalkınmasında kadınları potansiyelinden daha etkin bir şekilde yararlanılmasına önemli katkıları olacaktır. KAGİDER bu alanda da kadın girişimciliğinin desteklenmesi için üzerine düşeni yapacaktır.

KAYNAKÇA / REFERENCES

1- TÜİK verileri / Turkstat data

2- <https://www.tarim.com.tr/2019-Yili-Tarim-ve-Gida-Sektor-Raporu-Ile-Ilgili-Bazi-Gorusler,713y>

The secondary goal is to ensure these women inspire other women in their regions, thus creating new women entrepreneurs. To this end, our 4T strategy is based on the goal of getting women grow stronger in agriculture through the use of technology, ensuring they commercialize their products and contribute to both regional and national economy, and encouraging them to stand out as role models and ultimately lead to social good.

I feel the strong urge to state that there are positive indications for women’s entrepreneurship in rural areas. For instance, we observe an increase in applications to our annual contest called Turkey’s Best Woman Entrepreneur by women who start agricultural businesses.

Moreover, it is worth mentioning the “Program on Strengthening Women’s Entrepreneurship in Agriculture”, which is implemented by the Department of Training and Publications at the Ministry of Agriculture and Forestry in order to encourage and support women’s entrepreneurship in rural areas and improve investment opportunities. This program includes 32 hours of certified Applied Entrepreneurship Training in cooperation with İŞKUR/KOSGEB for the employment of hundreds of female farmers in various provinces, with the most successful participants receiving subsidies as capital after they submit their projects. We also know that the Agriculture and Rural Support Institution (ARDSI) extends subsidies to all entrepreneurs applying for support for local products, an area with intensive women’s employment, and that such subsidies help increase the number of women who commercially market their own local products in rural areas. Such subsidies have already proven to be successful in terms of sustaining local products and integrating women into the economy.

These programs would contribute better to making a more efficient use of women’s potential in rural development if they were employed by NGOs and relevant private sector companies in addition to the public sector.

To that end, KAGİDER will assume responsibility and do its best to support women’s entrepreneurship.

IPARD DESTEĞİ İLE DÜNYANIN AĞZINI TATLANDIRIYOR

A SWEET TASTE FOR THE WORLD THANKS TO IPARD SUPPORT

TR Besin değerinin yüksek olmasının yanı sıra aroması ve lezzeti ile de dünyanın ilgisini çeken Malatya kayısı, şehir ekonomisi açısından da büyük önem taşıyor. Dünya kuru kayısı üretiminin %80'nini karşılayan Malatya'da 2018 yılında 400 bin tondan fazla yaş kayısı hasadı gerçekleştirildi. Malatya'da 50 binden fazla aile geçimini kayısı üretimi yaparak sağlarken, kayısı ülke ekonomisine de ortalama olarak yıllık 350 milyon dolar gelir sağlıyor.

İşte böylesine önemli bir meyve olan ve dolaylı olarak da birçok sektörde kullanılan kayısı, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunun (TKDK) destekleri ile artık daha da katma değerli hale geliyor.

Üç kuşaktır kayısı üretimi ve ticareti yapan bir ailenin çocuğu olan Mustafa Bent, TKDK'nın Zanaatkarlık ve Yerel Ürün İşletmeleri alt tedbirinde verdiği destekleriyle yatırımını büyüten genç ve başarılı bir girişimci. Söz konusu destekle modern bir tesis inşa eden Bent ile kayısı üretimini, işlemini, ihracatını ve TKDK desteklerini konuştuk:

► Sizi tanıyabilir miyiz?

Gıda mühendisiyim. Bu bölümü okumamın tek nedeni işimi daha iyi yapabilmektir. Çocukluğumdan beri bahçenin içerisindeyim, ailede de bu işi yapan 3. kuşağım. 2002 yılından bu yana kayısı ihracatı yapıyoruz. İki çocuğum var. İşimi daha iyi yapma aşkım, ülkem ve çocuklarımın geleceği için her gün daha da artıyor.

EN Malatya's apricot is globally famous for its aroma and taste, not to mention its high nutritional value. It is also significant for the city's economy. With a fresh apricot production of over 400 thousand tons in 2018, Malatya is the source for 80% of the world's dry apricot production. The number of households earning their livelihood through apricot production in Malatya exceeds 50 thousand. The apricot contributes a hefty average of USD 350 million annually to the national economy.

It is such a vital fruit and is indirectly used in various sectors. Now it enjoys further added value thanks to the subsidies extended by the Agriculture and Rural Development Support Institution (ARDSI).

Mustafa Bent is from a family that has engaged in apricot production and trade for the last three generations. He is a young and successful entrepreneur growing his investment through subsidies by ARDSI under the sub-measure of Craftsmanship and Local Product Businesses. Bent built a modern facility using such subsidies. We interviewed him on apricot production, processing and exports as well as ARDSI subsidies.

► Can we get to know you a little bit?

I'm a food engineer. The only reason why I studied food engineering was to do my job better. I literally grew up playing and working in the orchard. I'm a member of our family's third generation doing this job. We have been exporting apricots since 2002. I have two kids. My passion and motivation to do my job better build up each day when I consider the future of my country and of my kids.

► **Kayısının üretim süreci hakkında bilgi verir misiniz?**

Kayısı çok zahmetli bir meyve, üretiminde işçilik ve yoğun emek istiyor. Değerini her zaman koruması da biraz bundan kaynaklanıyor. Kayısının haziran ayının sonunda hasadı yapılır ve ürünler kasalara alınır. Daha sonra islim işlemi yapılır. O işlemlerin ardından kayısılar güneşe serilir. Serilen kayısılar, nemi %30-35 seviyelerine geldiğinde, çekirdek çıkarmak için tekrar toplanır. Tek tek çekirdekleri çıkarılan kayısı, nemi %24'e gelene kadar tekrardan serilir ve 2-3 gün güneşte bekletilir. Kayısının ticari işleme hazır hale gelme sürecinde 8 aşama yer almaktadır.

► **Peki, daha sonra tesiste ne gibi bir süreç başlıyor?**

Toplanan kayısılar fabrikaya gelir. Buradaki süreç de en az tarladaki kadar hassas ve yoğundur. İşleme sürecinin tamamında meyveye çok narin davranmanız gerekir; aksi takdirde kayısı kolayca zarar görebilir. Gelen kayısılar öncelikle kabul bölümüne alınır, burada kalite kontrol gerçekleştirilir. Daha sonra yıkama işlemi gerçekleştirilir. Sonrasında ebatlarına göre boylandırma yapılır. 9 çeşit kayısı türü vardır. Sonrasında ürünler kendi boylarına göre kasalara alınır ve dinlenmeye bırakılır. İşlenecek olan mal talebe göre çekilir ve el işçiliği ile işçilik süreci yapılır.

► **Could you tell us about the apricot production process?**

Apricot has a cumbersome process of production, requiring so much labor and hard work. But that is partly why it has retained its value in time. Apricots are harvested in late June each year. The harvested products are put into boxes. Then comes the sulfur treatment. Following that, apricots are dried under the sun. When their moisture drops down to 30-35%, they are removed from sunlight for coring. After the cores are removed one by one, apricots are laid under the sun once again for about 2 or 3 days until their moisture falls to 24%. There are 8 stages in processing apricot for commercial marketing.

► **What's the next step at the facility?**

Dried apricots are transported to the plant. The process there is as sensitive and intensive as the one in the field. Throughout processing, you need to handle the fruits with great care. Otherwise, apricots may easily be damaged. The incoming apricots are first taken to the reception zone for quality control. Then comes washing. The apricots are then sorted according to size. There are 9 different types of apricots. The products are then put in boxes according to size before they are left for rest. Products to be processed are taken out of boxes in line with the demand and they are manually processed, requiring much labor.

► **Tesiste kaç çeşit ürün yapılıyor?**

Biz tesisimizde ağırlıklı olarak kayısıyı endüstriyel işleme sokmadan toptan şekilde satış yapıyoruz. Talebe göre perakende satış da gerçekleştirebiliyoruz. Gün kurusu ve organik kayısı gibi ürünlere de odaklanıyoruz. Bunların dışında kesme kayısı satışlarımız da mevcut.

► **Ürünlerinizi ağırlıklı olarak ihraç ediyorsunuz. Hangi pazarlar öne çıkıyor?**

Lokomotifimiz Kanada ve ABD. Onun haricinde Avustralya, Yeni Zelanda, Çek Cumhuriyeti, Hollanda ve Almanya var. Yakın coğrafyadan Mısır ile de bir dönem ticaretimiz oldu ama şu anda o bölgede herhangi bir ülke ile ticari ilişkimiz bulunmuyor.

► **O ülkelerde kayısı nasıl tüketiliyor?**

Kayısı yurt dışında tane olarak ya da küçük paketler halinde satılıyor. Kozmetik sektöründe yoğun olarak kullanılıyor. Sabunu ve parfümleri yapıyor. Kayısı çekirdeği ve kabuğu kullanılıyor.

► **Kayısından kaç çeşit ürün çıkıyor? Hangi sanayilerde kullanılıyor?**

Kayısı çok bereketli bir ürün. Başta pastacılık, şekerleme ve çikolata, kuruyemiş, alkollü ve alkolsüz içecek, kimya, tekstil ve sağlık gibi sektörlerde kullanılıyor. Bunların haricinde kayısı kabuğu son yıllarda mobilya ve dekorasyon sektöründe kullanılmaya başlandı. Özetle kayısı, 10'dan fazla sanayi dalında ham madde olarak kullanılıyor.

► **How many different products are produced in the plant?**

At our plant, we usually engage in the wholesale of apricots without industrial processing. We also have retail sales upon demand. We focus on products such as sun-dried apricots and organic apricots. We also sell sliced or shredded apricots.

► **You mostly export your products. What are the main markets of export?**

Canada and the USA are the drivers of our exports. Australia, New Zealand, Czech Republic, the Netherlands and Germany all follow. Considering nearer countries, we exported our products to Egypt as well in the past but we do not currently have any trade ties with any country in that region.

► **How are apricots consumed in export markets?**

Apricots are sold by piece or in small packages abroad. They are frequently used in the cosmetics industry. There are apricot soaps and perfumes. Apricot cores and peels are also used.

► **How many different products are produced using apricots? Which industries use them?**

Apricot is a copious product with multiple uses. It is mainly used in confectioneries, chocolatiers, nuts, alcoholic and non-alcoholic beverages, chemistry, textiles and healthcare industries. In addition, the apricot peel has recently been used in furniture and decorating sectors. In sum, apricots are used as raw material for more than 10 industries.

►Kayısının sağlık açısından faydaları neler?

Toplunun genelinin bildiği gibi kayısı lif yönünden çok zengindir ve sindirim sisteminin sağlıklı çalışması için tüketilmesi gerekir. Bugün artık doktorlar kalp rahatsızlıklarında günde en az 4 adet gün kurusu kayısının tüketimini öneriyor. Bunların haricinde kayısı potasyum açısından da çok zengindir. Kayısı protein açısından da çok zengindir ve yağ oranı sıfırdır. Bu sebeple diyetlerde yoğun olarak önerilmektedir.

►Malatya ülkemizdeki ve dünyadaki kayısı üretiminin ne kadarını karşılıyor?

Dünya kuru kayısı üretiminin %80'ini Malatya karşılıyor. 2018 yılında 400 bin tondan fazla yaş kayısı hasadı gerçekleştirildi. Malatya'da 50 binden fazla aile geçimini kayısı üretimi yaparak sağlar-ken, kayısı ülke ekonomisine de ortalama olarak yıllık 350 milyon dolar gelir sağlıyor. Dünyada, Türkiye'nin haricinde İspanya, İtalya, Amerika Birleşik Devletleri, Çin ve İran gibi ülkelerde de üretim yapılıyor.

►TKDK ile nasıl tanıştınız? İş birliği süreci nasıl gelişti?

Ben 2014 yılında İngiltere'de eğitim gördüm. Ülkeye döndükten sonra aile mesleğimizi daha profesyonel olarak yapabilmenin arayışına girdim. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nu kendi araştırmalarım sonucunda internetten buldum. Herhangi bir aracı firma kullanmadan bütün süreci ben tek başıma üstlendim. Her şeyi öğrenmeye, masrafları kalem kalem hesaplamaya giriştim. Tek başıma olunca prosedür süreçlerinde biraz zorlandım ama Kurumdaki arkadaşlar çok yardımcı oldular.

►Proje süreciniz nasıl geçti?

TKDK ile sürecimizden ve sonuçlarımızdan çok memnun kaldık. İnşaat işlemimiz 6 ay sürdü. Bu süreçte hangi soruyu yöneltssek hep doğru cevap bulabildik. Zor süreçler zaten karşılıklı anlayış ve hoşgörü ile aşılabiliyor. Onun için zorluklar karşısında baştan yılmamak lazım.

►IPARD fonlarından önümüzdeki süreçte yeniden faydalanmayı düşünüyor musunuz?

Yeni dönemde makine ekipman konusunda çeşitli planlarımız var ama bu durum ekonominin genel gidişatı ile de doğru orantılı. Biz TKDK ile çalıştığımız, IPARD fonlarından faydalandığımız için memnunuz, Kurumu bize soran çevredeki işletmelere anlatıyoruz.

►What are the health benefits of apricots?

As publicly known, apricots are rich in fibers and should be consumed for a properly-functioning digestive system. Physicians recommend the daily consumption of 4 sun-dried apricots as a minimum for people having cardiovascular issues. Furthermore, apricots are rich in potassium. That applies to proteins as well. Apricots are zero-fat fruits. Hence, they are frequently recommended in diets.

►What is the position of Malatya in national and global apricot production?

Malatya is the source for 80% of the world's dry apricot production. In 2018, over 400 thousand tons of fresh apricots were produced. The number of households earning their livelihood through apricot production in Malatya exceeds 50 thousand. The apricot contributes a hefty average of USD 350 million annually to the national economy. Apricots are also produced in Spain, Italy, the USA, China and Iran as well as Turkey.

TR

"ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİNE (OSB) GELDİĞİMİZDE BURADAKİ ÜÇÜNCÜ KURUMDUK. ŞU ANDA OSB, NEREDEYSE DOLU DURUMDA VE ÇOĞU FIRMA DA TKDK'DAN DESTEK ALMIŞ VAZİYETTE. BUNDAN ÖTÜRÜ İÇERİSİNDE BULUNDUĞUMUZ OSB DE DAHA DERLİ TOPLU VE PLANLI."

EN

"WE WERE ONLY THE THIRD BUSINESS OPERATING IN THIS ORGANIZED INDUSTRIAL ZONE (OIZ) WHEN WE FIRST SETTLED HERE. THE OIZ CURRENTLY HAS ALMOST NO VACANT PARCEL. MOST OF THE BUSINESSES ENJOYED OR ARE NOW ENJOYING ARDSI SUBSIDIES. THAT IS WHY THE OIZ WE ARE OPERATING IN HAS A MORE ORGANIZED AND PLANNED STRUCTURE."

►How did you cross paths with ARDSI? How was the collaboration process?

I studied in the UK in 2014. When I returned to Turkey, I sought ways of running the family business more professionally. I came across the Agriculture and Rural Development Support Institution on the web when I was running some searches. I took the lead for the entire process without having any brokers in between. I tried and learned each key point and calculated costs item by item. I had slight procedural difficulties as I was alone but friends from ARDSI helped me a great deal.

►How was the project process?

We were highly satisfied with the process with ARDSI and its outcomes. The construction of the plant took 6 months. We got the accurate answers from ARDSI to whichever question we posed in the process. It is through mutual understanding and tolerance that such difficult processes can be tackled. It is therefore required not to lose heart initially in the face of challenges and hardships.

►Would you consider benefiting IPARD funds again in the days to come?

We have various plans on machinery and equipment in the new period but that also depends on the economic outlook. We are happy to be working with ARDSI and benefiting IPARD funds. We highly recommend the Institution to anyone who contacts us for an opinion.

Biz, bu Organize Sanayi Bölgesine (OSB) geldiğimizde burada ki üçüncü kurumduk. Şu anda OSB, neredeyse dolu durumda ve çoğu firma da TKDK'dan destek almış vaziyette. Bundan ötürü içerisinde bulunduğumuz OSB de daha derli toplu ve planlı.

► **Genç ama tecrübeli bir girişimcisiniz. Peki, girişimci adaylarına neler tavsiye ediyorsunuz?**

Öncelikle hangi iş yapılacaksa yapılsın çok iyi bir planlama ile girişim yapmak lazım. En az 10 yıllık bir makro plan ve hedefler belirlenmeli. Bunlar kesinlikle kâğıda ve kaleme dökülmeli. Yıl içerisinde hedefler sürekli dinamik tutulmalı. Eğer ihracat yapılacaksa kur ve siyasi konjonktür çok iyi bir şekilde takip edilmeli. En az bunlar kadar önemli bir diğer husus da sermaye yönetimi. Hangi iş yapılacaksa yapılsın sermaye dağıtılmamalı ve piyasa koşullarına ayak uydurularak dinamik olunmalı.

We were only the third business operating in this Organized Industrial Zone (OIZ) when we first settled here. The OIZ currently has almost no vacant parcel. Most of the businesses enjoyed or are now enjoying ARDSI subsidies. That is why the OIZ we are operating in has a more organized and planned structure.

► **You are a young but experienced entrepreneur. So, what recommendations do you have for future entrepreneurs?**

First and foremost, planning is crucial no matter what business you will do. You should have a macro plan and goals covering a minimum period of 10 years. They should definitely be written down. Goals should be dynamically monitored and pursued throughout the year. If you are going to export your products, the FX rates and the political developments should be closely followed. Managing your capital is as important as what I covered previously. Capital should not be distributed no matter what business you will do. You should adapt to market conditions and remain dynamic.